

การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์กแรลลี่
เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

WALK RALLY TRAINING PACKAGE ON BUDDHISM BELIEF

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิตศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2545

ISBN 974-648-813-9

การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่
เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

WALK RALLY TRAINING PACKAGE ON BUDDHISM BELIEF

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 43315
วัน, เดือน, ปี 26 ส.ค. 2545

.b..... 43
.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคนิคศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
พ.ศ. 2545
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและดัดแปลงสิ่งพิมพ์ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ISBN 974 - 648 - 813 - 9

WALK RALLY TRAINING PACKAGE ON BUDDHISM BELIEF

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN EDUCATIONAL TECHNOLOGY
IN VOCATIONAL AND TECHNICAL EDUCATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานที่ 2002 ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัด ISBN 974 - 648 - 813 - 9 ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2002

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้แบบเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา
 WALK RALLY TRAINING PACKAGE ON BUDDHISM BELIEF

ชื่อนักศึกษา นายจามร เหล่าอิมจันทร์

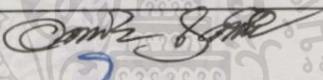

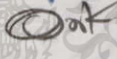
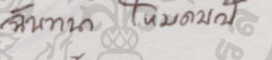
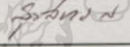
รหัสประจำตัว 40064454

ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.อรรถพร ฤทธิเกิด

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ผศ.อรรถพร	ฤทธิเกิด	
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	
รศ.ดร.สุพิทย์	กาญจนพันธุ์	
ดร.ฉันทนา	โหมดมณี	
ดร.สุรสิทธิ์	ราตรี	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 24 เมษายน 2545 เวลา 9.30 น. เป็นต้นไป
 สถานที่สอบ ณ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

 (รศ.ดร.บุญรัตน์ อัฐชู)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....10.....เดือน.....สิษายน.....พ.ศ.....2545.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี่

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

นักศึกษา

นายจามร เหล่าอิมจันทร์

รหัสประจำตัว

40064454

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

เทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคนิคศึกษา

พ.ศ.

2545

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.อรรถพร ฤทธิเกิด

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและพัฒนาพร้อมทั้งหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา โดยตั้งสมมุติฐานไว้ว่าชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นที่ดีต่อชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี่ที่สร้างขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 80 คน

ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาหาจากคะแนนเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ตอบถูกจากการทำแบบทดสอบย่อยหลังการฝึกอบรมในแต่ละเรื่อง (ใบงาน) คิดเป็นร้อยละเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ตอบถูกจากการทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มีประสิทธิภาพ 86.56 / 80.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.00)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Walk Rally Training Package on Buddhism Belief
Student	Mr. Jamorn Lao-imchan
Student ID	40064454
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Educational Technology In vocational And Technical Education
Year	2002
Thesis Advisor	Assistant Professor Attaporn Rittikerd
Thesis Co-Advisor	Dr. Phadungchai Pupat

ABSTRACT

The purposes of research were to study, develop and seek for effectiveness of Walk Rally Training Package on Buddhism Belief the hypothesis of this Walk Rally Training Package on Buddhism Belief were efficient according to the criteria of high standard quality towards trainees' performance and had good trainees' opinion of this Walk Rally Training Package on Buddhism Belief

The sample groups were randomly selected from Muttayomsuksa 4 Wat Songtham School, Phraphradaneg, Samutprakarn. The simple random sampling of 80 persons.

Consequently, the highly effective quality of using Walk Rally Training Package on Buddhism Belief of percentage and the opinions of trainees of using Walk Rally Training Package on Buddhism Belief of mean and standard deviation.

The result of experiment Walk Rally Training Package on Buddhism Belief. Contained the efficiency of 86.56 / 80.78 which higher than the significant set standard and the opinions of trainees of Walk Rally Training Package on Buddhism Belief were at the level good ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.00)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างดี ด้วยคำแนะนำและคำปรึกษาของ

ผศ.อรรถพร ฤทธิเกิด อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์ผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์ร่วม คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ฉันทนา โหมดมณี และ อาจารย์สุรสิทธิ์ ราตรี
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สุพิทย์ กาญจนพันธ์ ประธานสาขาเทคโนโลยีการศึกษาทางการ
อาชีวะและเทคนิคศึกษา ที่ให้คำแนะนำขั้นตอนการทำวิจัย เทคนิคต่าง ๆ ในการสร้างชุดฝึกอบรม
ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ รวมทั้งชี้แนะข้อบกพร่อง พร้อมทั้งวิธีการแก้ไข ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ
อนุเคราะห์จากท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบนำสักการพระอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิพระมหาธรรมชาติ พระมหาปิยะ อุดตมปัญญา
ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิอาจารย์เรณู ภูมิประดิษฐ์ อาจารย์สมสอน ปิ่นทอง
และอาจารย์จิตรา เมฆะ

ขอขอบพระคุณพระครูวิจิตรวิหารการ พระครูใบฎีกาวิฑทรงธรรม และท่านผู้อำนวยการ
โรงเรียนวัดทรงธรรม ซึ่งให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล
จนเป็นผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ณภัทร ศรีละมัย ให้ความรู้และคำปรึกษาเรื่องสถิติที่ใช้ในการวิจัย
และขอบพระคุณอาจารย์โรงเรียนวัดทรงธรรมทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดย
ตลอด

ขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์
ขอบคุณนักเรียนโรงเรียนวัดทรงธรรมทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่มผู้นำเยาวชนยุคใหม่ค่าย
พุทธธรรมครั้งที่ 4 และกลุ่มคณะละครมรดกใหม่ ที่คอยให้กำลังใจกันเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเครื่องบูชา
พระคุณแห่งพระรัตนตรัย พระคุณบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน เจ้ากรรมนายเวรและ
สรรพสัตว์ทั้งหลายด้วยความเคารพยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	VII
สารบัญภาพ	IX
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมุติฐานการวิจัย	3
1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการฝึกอบรม	6
2.2 การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	10
2.3 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับกิจกรรมวอลต์แควลี่	30
2.4 รายละเอียดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา	40
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	68

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	75
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	75
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4.1 แสดงผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา	80
4.2 แสดงผลความคิดเห็นที่มีต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา	81
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
5.1 สรุปผลการวิจัย	86
5.2 การอภิปรายผล	89
5.3 ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	101
ผนวก ก	102
ผนวก ข	111
ผนวก ค	114
ผนวก ง	163
ผนวก จ	170
ผนวก ฉ	172
ผนวก ช	181
ผนวก ซ	192

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

ผนวก ฉ	หน้า 198
ประวัติผู้เขียน	203

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 เกณฑ์การตีความหมายของการแสดงความคิดเห็น	62
3.2 เกณฑ์การตีความหมายของการแสดงความคิดเห็น	66
4.1 แสดงค่าประสิทธิภาพของการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แควลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา	80
4.2 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อ ชุดกิจกรรมวอลต์แควลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม	81
4.3 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อ ชุดกิจกรรมวอลต์แควลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ด้านการรวมกิจกรรม	82
4.4 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อ ชุดกิจกรรมวอลต์แควลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา	83
4.5 แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	84
ข 1 แสดงหน่วยการเรียนรู้การสอนวิชา พระพุทธศาสนา และจำนวนคาบสอน	113
จ 1 แสดงผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แควลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ด้านเนื้อหา) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน	177
จ 2 แสดงผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แควลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ด้านกิจกรรม) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน	179
ช 1 แสดงค่าความเที่ยงตรง	182
ช 2 แสดงสัดส่วนผู้ที่ตอบถูก (P) และสัดส่วนผู้ตอบผิด (r)	183
ช 3 แสดงค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r)	184
ช 4 แสดงค่าความเชื่อมั่น (r_{tt})	185

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำไว้สำหรับผู้บริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ช 5 แสดงการหาค่าประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ชั้นตอนที่ 1	188
ช 6 แสดงการหาค่าประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ชั้นตอนที่ 2	189
ช 7 แสดงการหาค่าประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่	
โดยการนำแบบทดสอบไปใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลุ่มตัวอย่าง	190
ช 1 แสดงผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น	
ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่	
เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ด้านกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม)	194
ช 2 แสดงผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น	
ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่	
เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ด้านการร่วมกิจกรรม)	195
ช 3 แสดงผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น	
ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่	
เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา	196
ช 4 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม	197

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แนวคิดในระบบวนการสร้างหลักสูตรของ Saylor and Alexander	14
2.2 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา	27
2.3 การพิจารณางานเพื่อพัฒนา Course ผู้การเรียนการสอน	27
3.1 แสดงขั้นตอนการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทศาสนา	61
3.2 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ	65
3.3 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทศาสนา	70
3.4 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทศาสนา ฐานที่ 1 รู้ตัว รู้ตน	71
3.5 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทศาสนา ฐานที่ 2 รู้เหตุ รู้ผล	72
3.6 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทศาสนา ฐานที่ 1 รู้เขา รู้เรา	73
3.7 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทศาสนา ฐานที่ 1 รู้จริง รู้แจ้ง	74
ฅ 1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนุกกับการทำกิจกรรม ฐานที่ 1	199
ฅ 2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนุกกับการทำกิจกรรม ฐานที่ 1	199
ฅ 3 ระดมความคิดทำไปงาน ฐานที่ 1	199
ฅ 4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนุกกับการทำกิจกรรม ฐานที่ 2	200
ฅ 5 จุดบันทึกผลของกิจกรรม ฐานที่ 2	200
ฅ 6 ผลงานจากการทำกิจกรรม ฐานที่ 2	200
ฅ 7 ระดมพลังสมอง ทำกิจกรรม ฐานที่ 3	201
ฅ 8 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำลังไปงาน ฐานที่ 3	201
ฅ 9 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำลังไปงาน ฐานที่ 3	201

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ (ต่อ)

หน้า

ฅ 10	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำลังอ่าน เรื่อง “เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล” ในฐานที่ 4	202
ฅ 11	ผู้เข้ารับฝึกอบรมกำลังทำโบบาน ในฐานที่ 4	202
ฅ 12	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำลังทำแบบสอบถามความคิดเห็น	202

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคแห่งสหัฐวรรษใหม่ การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ด้านอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบนโลกของเราอย่างไม่อาจจะหยุดยั้งไว้ได้ เมื่อเกิดการพัฒนาทางด้านวัตถุมากเพียงใด ก็เกิดความเสื่อมทางด้านจิตใจเพิ่มมากขึ้น เช่นกัน ถึงแม้ว่าบางคนอาจจะบริจาคเงินเป็นล้าน ๆ หรือบริจาคสิ่งของเป็นจำนวนมาก หรือบางคนก็ทำตามแฟชั่นของสังคมส่วนใหญ่ เมื่อสังคมส่วนใหญ่ทำ ก็จะมีบุคคลอื่น ๆ ทำตามจากพฤติกรรมเหล่านี้ท่านลองคิดว่าเรานับถือพระพุทธศาสนากันจริงหรือเปล่า หรือนับถือเพียงถ้อยคำ พร่ำแต่วาจาขอให้สำรวจกันให้จริง (พระธรรมปิฎก. 2537 : 37 -38)

หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ ได้นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับความเสื่อมทางด้านจิตใจของคน ซึ่งมีมานำเสนอไม่เว้นแต่ละวัน ไม่ว่าจะเป็นข่าวการแย่งชิง ข่าวอาชญากรรม ข่าวยาบ้า ยาเสพติด หากเราลองพิจารณามุบุคคลผู้กระทำความผิดเหล่านี้ จะพบว่ามิบุคคลเกือบทุกเพศทุกวัย ทั้งเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ หรือวัยชรา นี่คือนิยามของสังคมอย่างแท้จริงอันเป็นเหตุมาจากประชาชนมีความนับถือและเชื่อถือใน พระพุทธศาสนา น้อยลงทุกที

เราควรมีความเชื่อในพระพุทธศาสนา เพราะความเชื่อต่อสิ่งใด ๆ ไม่เป็นเรื่องที่น่ารังเกียจ เราสามารถปลูกศรัทธา หรือความเชื่อให้มันขึ้นได้เสมอเพื่อให้เรามีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ และใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลจะทำให้มีความเชื่อที่ถูกต้อง สิ่งที่เราควรเชื่อมี 4 อย่าง ได้แก่ เชื่อกรรม (กัมมสัทธา) เชื่อผลของกรรม (วิปากสัทธา) เชื่อว่ากรรมเป็นของแต่ละบุคคล (กัมมัตสกตาสัทธา) และเชื่อในพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า (ตถาคตโพธิสัทธา) เมื่อเรามีความเชื่อทั้ง 4 อย่างนี้ ก็จะเป็นเหตุให้เราเกรงกลัวต่อการทำบาป ละอายต่อการทำบาป และหันมาประกอบแต่กรรมดี (ศิริพร รินจิตต์. 2537 : 57 – 58)

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่เอื้ออำนวยและก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดต่าง ๆ (ภุขงค์ เสนานุช. 2534 : บทคัดย่อ) และเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีผู้นำมาเป็นสื่อในการสอน เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ซึ่งหน่วยงานที่นำการฝึกอบรมมาใช้สอน เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ก็มีจุดมุ่งหมายไม่ต่างกันใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไป แต่กลุ่มเป้าหมายที่ผู้จัดหรือหน่วยงาน มักจะนำ การฝึกอบรมไปใช้ในการสอน เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาเสมอก็คือ กลุ่มวัยรุ่น

กิจกรรมหลักที่มักจะจัดให้มีในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมทางพระพุทธศาสนาก็คือ การฝึกสมาธิ วิปัสสนา-กรรมฐาน การสอบอารมณ์ในการปฏิบัติธรรม การฟังบรรยายธรรมะ ในหัวข้อต่าง ๆ การไหว้พระสวดมนต์ การร่วมกันพัฒนาสถานที่ฝึกอบรม นอกจากนี้ก็จะมี กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ อย่างเช่น กิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรักในหมู่คณะ สร้างความรัก ความสามัคคี ความรักในสถาบัน รักประเทศชาติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีน้ำใจต่อกัน เป็นผู้มีความอดทนและความเสียสละ โดยใช้กิจกรรมเชือกร้อยใจ เกมเยาวชนกู้ชาติ เกมผืนผ้าใบ เกมนั่งเข่า เกมแบกคน เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมหลักและกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเหล่านี้ บางกิจกรรมก็ไม่เหมาะสมสำหรับกลุ่มวัยรุ่น บางกิจกรรมอาจจะสร้างความเบื่อหน่าย จึงทำให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ตั้งใจในการร่วมกิจกรรม เช่น การฟังบรรยายธรรมะในหัวข้อ ต่าง ๆ บาง กิจกรรมจำกัดเสรีภาพทางความคิดและการเคลื่อนไหว เช่น การฝึกสมาธิ วิปัสสนา-กรรมฐาน บางกิจกรรมสร้างความกดดันให้เกิดแก่ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม หากผู้เข้าร่วมทนไม่ไหวก็อาจจะ ร้องไห้ หรือทำอะไรไม่ถูกเลย สร้างความเมื่อยล้าให้แก่ร่างกาย หรือไม่เหมาะสำหรับการทำ กิจกรรมร่วมกันของหญิงกับชาย เช่น เกมผืนผ้าใบ เกมนั่งเข่า เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหนึ่ง ในสาเหตุที่ทำให้การฝึกอบรมไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยมีแนวคิดในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุด กิจกรรมวอลต์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ซึ่งกิจกรรมวอลต์แรลลี่เป็นกิจกรรม ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งการคิด การพูด การทำ และการแสดงออก เสริมสร้างสุขภาพ เน้นความสามัคคี ความสามัคคี และเป็นการเรียนรู้จากกิจกรรม มีความคิด สร้างสรรค์ (สมชาติ กิจยรรยง. 2540 : 78)

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่สามารถนำมาใช้ฝึกอบรม เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมให้ดีมากยิ่งขึ้น เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องที่เหมาะสม สำหรับการนำมาจัดเป็นการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ เพราะเป็นเรื่องที่สามารถทำเป็น รูปธรรมได้ง่าย มีเนื้อหาที่แบ่งแยกออกอย่างชัดเจน สามารถยกตัวอย่างซึ่งผู้เข้าฝึกอบรมพบเจอ ได้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเป็นข้อปฏิบัติพื้นฐานของพวกเราชาวพุทธที่จะต้องรู้ และเข้าใจ ในเรื่องนี้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นว่าการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเข้าใจได้รวดเร็วและถูกต้อง ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางใน การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ที่สร้างขึ้น

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดี

1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา โดยยึดทฤษฎีหลักการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมของ น้อย ศิริโชติ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหาและระบุความจำเป็นของการฝึกอบรม
2. การกำหนดหัวข้อวิชา
3. การจัดลำดับเนื้อหาวิชา
4. การกำหนดวัตถุประสงค์
5. การกำหนดการนำหลักสูตรไปใช้
6. การแบ่งเวลาให้เหมาะสมกับความสำคัญและเนื้อหาวิชา
7. การกำหนดวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง
8. การเตรียมเอกสารและอุปกรณ์
9. การจัดทำตารางการฝึกอบรม
10. การกำหนดวิธีวัดและประเมินผลรายวิชาและทั้งหลักสูตร

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ที่สร้างขึ้นตามหลักสูตร

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เนื้อหาวิชาที่นำมาใช้สร้างชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ คือ ความเชื่อ 4 ประการ มีดังนี้

- 2.1 กัมมัตถา
- 2.2 วิปากัตถา
- 2.3 กัมมัตถสกาตัตถา
- 2.4 ตถาคตโพธิสัตถา

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่นับถือศาสนาพุทธ โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่นับถือศาสนาพุทธ โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 80 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

5.2 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อ ชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาอิทธิพลของเพศ อายุ พื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. ชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ที่สร้างขึ้นครั้งนี้ ยึดเนื้อหาการฝึกอบรมตามหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง เอกสารรายละเอียด หลักการ จุดมุ่งหมาย การนำหลักสูตรไปใช้ คำอธิบายหลักสูตร จุดประสงค์หลักสูตร แผนการฝึกอบรม และรายละเอียดเนื้อหาและกิจกรรมการฝึกอบรม

2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ โดยสมัครเข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นกลุ่มที่จะนำไปใช้ในการหาประสิทธิภาพของการฝึกอบรม

3. ความเชื่อในพระพุทธศาสนา หมายถึง ความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวพระพุทธศาสนา เช่น เชื่อในเรื่องพระพุทธเจ้ามีจริง นรก-สวรรค์ บุญ-บาปชาตินี้-ชาติหน้า กฎแห่งกรรม นิพพาน ความเชื่อเกี่ยวกับหลักธรรมต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา

4. ประสิทธิภาพของการฝึกอบรม หมายถึง คุณภาพของชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่สำหรับการฝึกอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนด 80 / 80

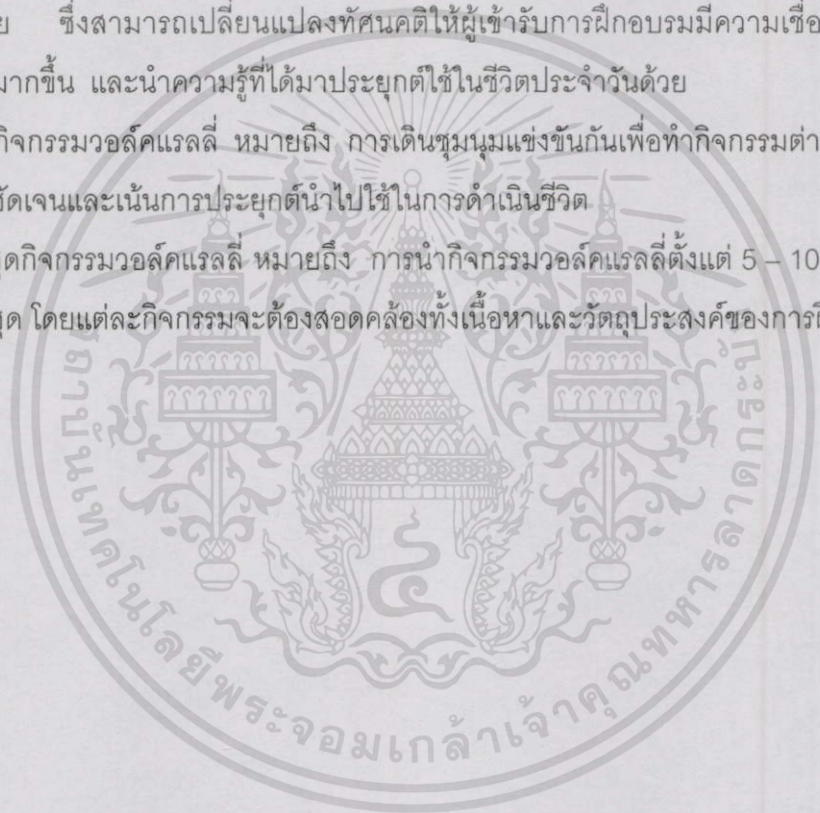
80 ตัวแรก หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมของกิจกรรมย่อยซึ่งคำนวณจากค่าคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เข้ารับการอบรมตอบถูก จากการทำแบบทดสอบ (ใบงาน) ย่อยระหว่างการทำกิจกรรมในแต่ละฐาน โดยคิดเป็นร้อยละ

80 ตัวหลัง หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมทั้งหมดซึ่งคำนวณจากค่าคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เข้ารับการอบรมตอบถูกจากการทดสอบหลังการฝึกอบรม โดยคิดเป็นร้อยละ

เกณฑ์กำหนด 80/80 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้นี้ เป็นเกณฑ์ที่ผู้ฝึกอบรมได้ผ่านกระบวนการด้านเจตพิสัย ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเชื่อในพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้วย

5. กิจกรรมวอล์คแรลลี่ หมายถึง การเดินทวนชมแข่งขันกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจนและเน้นการประยุกต์นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

6. ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ หมายถึง การนำกิจกรรมวอล์คแรลลี่ตั้งแต่ 5 – 10 กิจกรรมมารวมกันเป็นชุด โดยแต่ละกิจกรรมจะต้องสอดคล้องทั้งเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลต์ แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการฝึกอบรม
- 2.2 การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
- 2.3 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับกิจกรรมวอลต์แรลลี่
- 2.4 รายละเอียด เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการบริหารงานบุคคลอย่างหนึ่งที่สามารถช่วยให้องค์การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จในการบริหาร อีกทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของบุคคลเหล่านั้น ถือเป็นบริการอย่างหนึ่งที่กระทำเพื่อเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันวิทยาการต่าง ๆ เจริญรุดหน้าอยู่เรื่อย ๆ ส่วนด้านบุคคลอยู่ก็ที่ไม่พยายามชวนหาความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ และพัฒนาทัศนคติเดิมน้อมเท่ากับการเดินถอยหลังอยู่ทุกขณะ ดังนั้นวิธีที่จะช่วยให้บุคคลเป็นผู้มีสมรรถภาพในการทำงานอยู่เสมอ เพื่อมุ่งประโยชน์ของหน่วยงานโดยส่วนรวมก็คือ การฝึกอบรม

1. ความหมายของการฝึกอบรม

ได้มีผู้ให้ความหมายของการฝึกอบรม (Training) ไว้มากมาย แต่ทุกคนก็นำเรื่องการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ดังจะยกตัวอย่างมาอธิบายต่อไปนี้

Good (1973 : 163) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลอื่นมีทักษะและความรู้ โดยจัดขึ้นภายใต้สภาวะเงื่อนไขบางประการ และการจัดฝึกอบรมก็ไม่ได้ทำให้ใหญ่โตเหมือนกับการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาทั่วไป

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

Beach (1975 : 193) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความชำนาญเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมุ่งให้บุคคลรู้เรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรม (Behavior) ของบุคคลไปในทางที่ต้องการ

สมพงษ์ เกษมสิน (2511 : 1-2) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กรรมวิธีต่าง ๆ ที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น

ภิญโญ สาร (2517 : 442-443) ได้กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมว่า เป็นกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผน ซึ่งมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความชำนาญเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะขององค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ

เป็รื่อง กุมุท (2520 : 2) ได้สรุปความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมก็คือโปรแกรมการศึกษาที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีประสบการณ์ทางการศึกษา อันจะเป็นทางที่จะช่วยให้เขาเกิดความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ อันเป็นเป้าหมายของการฝึกอบรมนั้น ตลอดจนช่วยให้บุคคลนั้นมีความสามารถเพิ่มพูนขึ้น และการจัดนี้อาจจัดขึ้นภายใต้สภาวะความจำเป็นบางประการที่มีรูปแบบต่าง ๆ และใช้เวลามากน้อยต่างกัน

อมร รักษาสัตย์ และโสรัจ สุนทรกุล (2524 : 293) ได้ให้ความหมายว่า การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพของพนักงานในการทำงานทั้งในปัจจุบัน และอนาคตในการพัฒนานิสัยแห่งความคิดและการกระทำความชำนาญ ความรู้และท่าทีต่าง ๆ

จากความหมายของการฝึกอบรมที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ (ทักษะ) ทักษะ และประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งให้กับกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้เงื่อนไขบางประการที่กำหนดไว้ เช่น ระยะเวลาการอบรม กลุ่มเป้าหมาย วิทยากร มีผลทำให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งนับว่า เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2. ความสำคัญของการฝึกอบรม

น้อย ศิริโชติ (2524: 6-7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่สำคัญและจำเป็นสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะบริหารงานด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยแก้ไขปัญหาคาดแคลนผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะอย่างให้แก่หน่วยงานได้ดี การพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น อันจะมีผลไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด เพื่อที่จะให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงแยกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

2.1 การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีช่วยป้องกันปัญหา (Preventive) ตามปกติแล้วผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ มักจะมีความรู้ด้านทฤษฎีตามหลักสูตรการเรียนในโรงเรียน วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษา แต่ยังไม่สัมผัสผัสนจนเกิดความชำนาญในการปฏิบัติจริง ดังนั้นมักจะเกิดปัญหาเมื่อเข้าไปทำงานหน่วยงานต่าง ๆ จึงต้องจัดการปฐมนิเทศขึ้นเพื่อแนะนำชี้แจงให้บุคคลเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติในหน่วยงานมากยิ่งขึ้น ช่วยให้มีกำลังใจในการทำงานเพิ่มพูนประสิทธิภาพของงานให้สูงขึ้น

2.2 การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีช่วยแก้ปัญห (Curative) ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในแต่ละหน่วยงานนั้น มักจะประสบปัญหาอยู่เสมอ เช่น ปัญหาการไม่รู้จักรักใช้เครื่องมือเครื่องใช้อันทันสมัยที่นำมาใช้เพื่อความสะดวกในการทำงาน การฝึกอบรมบุคลากรสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้

2.3 การฝึกอบรม เป็นการเสริมสร้างวิทยาการอันทันสมัยให้แก่บุคลากร ในปัจจุบันวิทยาการ เจริญก้าวหน้าไปมากมีการปรับปรุงสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งบุคลากรเหล่านั้นไม่มีประสบการณ์หรือเรียนรู้การฝึกอบรมจึงมีบทบาทเข้ามาช่วยเหลือได้

2.4 การฝึกอบรมช่วยประหยัดรายจ่ายได้มาก เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จัดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น ภายใต้งบประมาณจำกัด และฝึกอบรมกันเฉพาะบางหัวข้อที่ต้องการเสริมความรู้ทักษะและประสบการณ์เท่านั้น จึงไม่ต้องลงทุนมากมาย และใหญ่โตเท่ากับการเรียนการสอนในโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย แต่อย่างใด

2.5 การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้บุคคลากรมีการเรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ไม่ต้องเสียเวลาการทำงานปกติมาก จนก่อให้เกิดการทิ้งงานหรือเสียหาย เนื่องจากการจัดการอบรมเป็นการจัดในช่วงเวลาที่สั้น อาจจัดนอกเวลาการทำงานตามปกติหรือในวันหยุดสุดสัปดาห์ จึงไม่มีการลงทุนด้วยเวลามากเหมือนกับการเรียนการสอนตามโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย

2.6 การฝึกอบรมเป็นการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีพ (Long Life Education) ซึ่งเป็น ความต้องการของบุคคลในหน่วยงานต่าง ๆ ในปัจจุบัน

จากความสำคัญดังกล่าวการจัดฝึกอบรมจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนงาน กำหนดโครงสร้างที่จะใช้สำหรับการฝึกอบรมขึ้นมาเพื่อกำหนดทิศทางในการฝึกอบรมว่าจะให้ ความรู้เจตคติ ทักษะและเกิดความตระหนักตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องใดเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงใด ระยะเวลาสั้นเท่าใด หรือจะใช้วิธีหรือเทคนิคในการให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิธีใดบ้าง จึงจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ตามวัตถุประสงค์ของกำรฝึกอบรมนั้น ๆ ได้ดีแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

น้อย ศิริโชติ (2524 : 12) กล่าวว่า ในการดำเนินการฝึกอบรมใด ๆ ก็ตาม จำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการอบรมไว้ ทั้งนี้เพื่อให้การฝึกอบรมบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การจัดอบรมในแต่ละหลักสูตร ย่อมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน แต่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการฝึกอบรมนั้น จะต้องมิลักษณะสำคัญ ดังนี้

3.1 เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของแต่ละคนในแต่ละระดับ รวมทั้งการนำเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 เพื่อเสริมสร้างความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามมาทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3.3 เพื่อเสริมสร้างทัศนคติ ขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองในการปฏิบัติงานให้ได้ผลดี

3.4 เพื่อพัฒนาพฤติกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงานและต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานและองค์กร รวมทั้งให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

3.5 เพื่อนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ สามารถวินิจฉัยและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้กว้างขวางและทันต่อเหตุการณ์

4. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529 : 15) ได้กล่าวว่า ความจำเป็นในการฝึกอบรมหรือความต้องการในการฝึกอบรม คือสภาพการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับบุคคลในองค์กร ซึ่งสามารถดำเนินการหรือแก้ไขได้ ด้วยการฝึกอบรมเพื่อให้องค์กรนั้น สามารถดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ได้

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529 : 18 - 22) แบ่งวิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเป็น 5 วิธี คือ

4.1 วิธีการสำรวจ แบ่งออกเป็น 3 วิธี ดังนี้

4.1.1 การสัมภาษณ์ ได้แก่ การสนทนาซักถามปัญหาข้อขัดแย้ง อุปสรรคในการทำงานความคิดเห็นในการทำงาน ตลอดจนให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นในการแก้ไขเพื่อนำไปวิเคราะห์ว่ามีความจำเป็นต้องอบรมผู้ปฏิบัติงานในเรื่องใดบ้าง ทำให้ได้รับข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตลอดจนทราบความรู้สึกนึกคิดและข้อคิดเห็นต่าง ๆ วิธีการสำรวจวิธีนี้สิ้นเปลืองทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย ยากแก่การรวบรวมข้อมูลและการสรุปผล เพราะผู้ถูกสัมภาษณ์มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 การส่งแบบสอบถาม เป็นวิธีที่เหมาะสมกับการรวบรวมข้อเท็จจริงเพราะสามารถทำได้รวดเร็วและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจะตรงต่อความเป็นจริงมากกว่าการสัมภาษณ์ แต่ข้อมูลจะได้เฉพาะคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามเท่านั้น ผู้รวบรวมจะไม่สามารถสังเกตความรู้สึกนึกคิดของผู้ตอบได้

4.1.3 การสังเกต เป็นวิธีช่วยให้เข้าใจปัญหาหรือสภาพการณ์บางอย่างที่ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ด้วยวิธีอื่น วิธีการสำรวจโดยการสังเกตนี้เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมควรทำแบบเป็นกันเองอย่าให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกว่าผู้คอยจับผิด จะทำให้ได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

4.2 การศึกษาค้นคว้า หมายถึงการศึกษาค้นคว้าข้อเท็จจริงจากเอกสารที่มีอยู่ในองค์กร เช่น รายงานประจำเดือน รายงานประจำปี รายงานการสำรวจการปฏิบัติงาน บันทึกการร้องทุกข์ รายงานการปฏิบัติงาน และรายงานการประชุม

4.3 การทดสอบ เป็นเทคนิคที่ใช้สำหรับการระบุความจำเป็นในการฝึกอบรมได้ชัดเจนว่าเป็นทางด้านความรู้ ทักษะหรือทัศนคติ เช่น ทดสอบการปฏิบัติงานและทดสอบความถนัด

4.4 การประชุม เป็นวิธีที่สามารถหาความจำเป็นในการฝึกอบรมได้อย่างคร่าว ๆ เช่น จากการประชุมระดับผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ของการบริหารงานและหาแนวทางในการแก้ไข ซึ่งบางปัญหาอาจแก้ไขได้ ด้วยการฝึกอบรม วิธีการประชุมนี้ถ้าเป็นวิธีการถาวร มักจะตั้งขึ้นในรูปคณะกรรมการ

4.5 การวิเคราะห์งานและการประเมินการทำงาน เป็นวิธีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมที่ต้องใช้ทั้ง 2 วิธีควบคู่กันไป โดยการตรวจดูหน้าที่และผลงานแล้วนำผลงานเทียบมาตรฐานที่กำหนดไว้หลังจากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ก็จะพบความจำเป็นในการฝึกอบรม

2.2 การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1. ความสำคัญของหลักสูตร

การให้การศึกษา คือการให้ความรู้ ทักษะ และความสามารถในเทคนิควิธีเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ความสำเร็จของการจัดการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับหลักสูตรเป็นประการสำคัญ เพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดลักษณะที่เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ทิศทาง กิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์ทั้งหมดให้กับผู้เรียน ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 ความสำคัญของหลักสูตรมีดังนี้

1.1.1 หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือเครื่องมือชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

1.1.2 หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

1.1.3 หลักสูตรเป็นเอกสารทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาลเพื่อให้บุคคลที่ทำการเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

1.1.4 หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาด้วย

1.1.5 หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวก และควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

1.1.6 หลักสูตรกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

1.1.7 หลักสูตรกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตไว้ว่า จะเป็นไปในรูปใดหลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ทักษะ ความสามารถความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

1.1.8 หลักสูตรจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง ย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

2. ความหมายของหลักสูตรตามแนวความคิดของนักการศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า "หลักสูตร" ไว้ดังนี้

Willgoose (1974 : 78) ได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตร คือ โปรแกรมในการเรียนการสอนทั้งหมดของโรงเรียน ที่วางไว้ตลอดปี รวมทั้งกิจกรรมของหลักสูตร ที่โรงเรียนจัดให้เด็ก

Beauchamp (1976 : 196) กล่าวว่า หลักสูตร คือแผนที่เขียนขึ้นเพื่ออธิบายขอบเขต และการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับโรงเรียนหนึ่ง โดยหลักสูตรนั้นจะต้องประกอบด้วย

ไม่จำกัดใจ 2.1 ข้อความที่แสดงถึงการใช้ออกสกรเป็นแนวทางสำหรับการวางแผน การจัดการเรียนการสอน

- 2.2 ข้อความที่แสดงถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ทางโรงเรียนต้องการ
- 2.3 เนื้อหาสาระวิชาสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 2.4 ข้อความที่แสดงแนวการประเมินผลคุณค่าประสิทธิภาพและระบบของ

หลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2504 : 64) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทางด้านการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ อย่างดีที่สุด

ภิญโญ สาร (2516 : 278) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แม่บทที่สำคัญในการจัดการศึกษา

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2530 : 108) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความหมายครอบคลุมกว้างมาก คือหมายถึง ประมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้กับเด็กได้เรียน เนื้อหา วิชาทัศนคติ แผนพฤติกรรม กิจกรรม สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ฯลฯ เมื่อประมวลกันเข้าแล้วก็จะ เป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็ก หลักสูตร คือ สิ่งใดก็ตามซึ่งมุ่งหวังให้เกิดการเรียนรู้แก่เด็ก

สรุปได้ว่า หลักสูตร คือ แผนที่ที่ใช้กำหนดแนวทางของกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งประกอบไปด้วย ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา และกิจกรรมในการเรียนรู้ การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล

3. ทฤษฎีการสร้างหลักสูตร

หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรว่า ในการจัดหลักสูตรควรจะตอบคำถามพื้นฐาน

4 ประการ คือ

- 3.1 มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา
- 3.2 มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้น เพื่อช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
- 3.3 จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ
- 3.4 จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ประการแรก คือการกำหนดจุดมุ่งหมาย ควรจะกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปโดยการรวบรวม ข้อมูลจากสามแหล่งคือ จากผู้เรียน จากการศึกษาสังคม และจากข้อเสนอแนะของนักวิชาการด้าน เนื้อหาสาระแล้วจึงกำหนดจุดมุ่งหมายการสอนที่ชัดเจน โดยการกลั่นกรองจากปรัชญาการศึกษา และจิตวิทยาการเรียนรู้ ประการที่สองเป็นการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนรวมทั้งสนองตอบจุดมุ่งหมายได้หลายอย่าง จึงถือว่าเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งหมายถึง ประการที่สาม ประการที่สี่ การประเมินผลประสบการณ์การเรียนรู้ Tyler ได้ชี้ให้เห็นถึงสาระหรือแก่นแท้ของการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินผลว่าจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยพยายามศึกษาจากจุดมุ่งหมาย

4. กระบวนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรม นับว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการฝึกอบรม เพราะตัวหลักสูตรจะเป็นแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ขององค์กรและผู้รับการฝึกอบรมซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมที่มีลักษณะเช่นเดียวกับหลักสูตรการศึกษาส่วนใหญ่ เพียงแต่ว่าหลักสูตรฝึกอบรมเป็นหลักสูตรระยะสั้น ๆ เฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีเป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการปฏิบัติงานซึ่งขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมนั้น ได้มีนักวิชาการสาขาต่าง ๆ เสนอไว้ดังนี้ คือ

ขั้นตอนในการสร้างหลักสูตร คือ กระบวนการการวางแผนหลักสูตรเกี่ยวข้องกับ หลักการ 4 ข้อ คือ

1. ในแต่ละเป้าประสงค์หลักและจุดประสงค์ควรวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วย
2. ควรวางแผนออกแบบหลักสูตรด้วยเป้าประสงค์หลัก และจุดมุ่งหมาย
3. การทดลองใช้หลักสูตร
4. ประเมินการวางแผนหลักสูตร

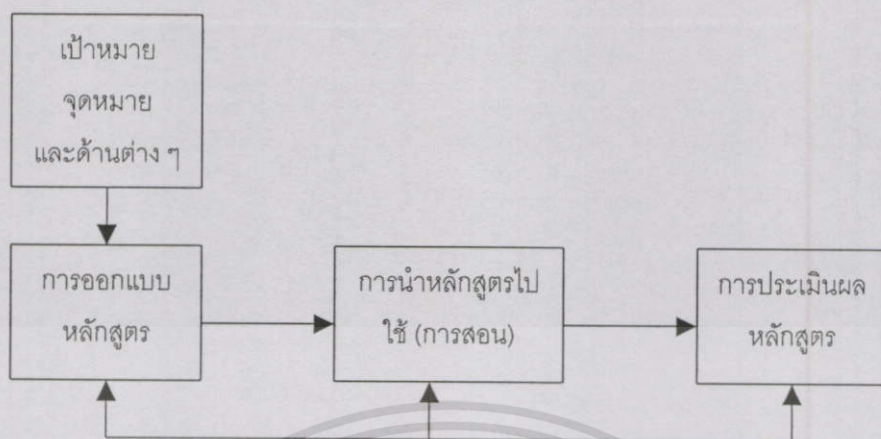
Saylor and Alexander ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างหลักสูตร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการพิจารณาตัวประกอบที่สำคัญ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายหลักของหลักสูตร (Considering Basic Factors Relating to the Major Goal, and Domain)
2. ระบุจุดมุ่งหมายย่อยในจุดมุ่งหมายใหญ่แต่ละข้อ (Identifying Sub-goals of the Domain)
3. ระบุชนิดของประสบการณ์ที่มีความเหมาะสม ซึ่งจะสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายหลักและจุดมุ่งหมายย่อย (Identifying Possible Types of Learning opportunities)
4. ในแต่ละจุดมุ่งหมายหลักนั้น ควรจะเลือกรูปแบบ รูปแบบเดียวหรือมากกว่าก็ได้ (โดยมากจะมากกว่า 2 รูปแบบ) (Setting on Appropriate Curriculum Design)
5. เตรียมรายละเอียดของการจัดเนื้อหา สาระในแต่ละรูปแบบ (Preparing Design Specifications)
6. ระบุแนวทาง ในการนำเอาหลักสูตรนั้น ๆ ไปใช้ (ปฏิบัติ) (Identifying Implementation Requirements)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฐาน (ตัวแปรภายนอก)

แผนภาพที่ 2.1 แนวคิดในกระบวนการสร้างหลักสูตรของ Saylor & Alexander

รูปแบบพื้นฐานของหลักสูตรทั่วไป (A Simple Model of the Curriculum) ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ความรู้
3. ประสบการณ์การเรียนรู้
4. การประเมินผลหลักสูตร

ลูมิตร คุณานกร (2518 : 5-9) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างหลักสูตร ดังนี้ คือ

1. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งจะสอดคล้องและเสริมความมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับชาติ ซึ่งเป็นการพยายามหาคำตอบต่อคำถามที่ว่า "จะให้การศึกษาไปเพื่ออะไร" ผู้พัฒนาหลักสูตรจะตอบคำถามนี้ได้ ก็ต่อเมื่อได้ทำการสำรวจและวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมตัวผู้เรียน

2. ขั้นเลือกหรือจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และพิจารณาว่าเนื้อหาอะไรควรนำไปสอนก่อนหรือหลัง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาไปได้อย่างสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

3. ขั้นนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำเอาโครงการของหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลรวมถึงการบริหารทางด้านวิชาการด้วย หัวใจของขั้นตอนนี้ คือ การสอน ดังนั้นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดคือ "ครูผู้สอน"

4. ขั้นประเมินผลหลักสูตร เป็นการค้นหาคำตอบว่าหลักสูตรมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินผลหลักสูตรครอบคลุมไปถึงการพิจารณาขั้นตอนทั้งสามที่กล่าวแล้วเพื่อหาข้อบกพร่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ขั้นปรับปรุงหลักสูตรเป็นการนำเอาผลที่ได้จากการประเมินผลหลักสูตรไปปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้มีความเหมาะสมต่อไป โดยเริ่มจากการปรับปรุงจุดมุ่งหมาย เมื่อจุดมุ่งหมายซึ่งเป็นแม่บทเปลี่ยนไป กระบวนการที่เหลือก็ถูกเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกัน จนมาถึงการประเมินผลหลักสูตร และนำเอาผลการประเมินหลักสูตรที่ได้ไปปรับปรุงหลักสูตรอีกเป็นวัฏจักรต่อเนื่องกัน

ชาญชัย ลิวตรงสิมา และเชิดวิทย์ ฤทธิ์ประศาสน์ (2520 : 105-108) กล่าวว่า
ขั้นตอนในการ จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม มีดังนี้

1. ทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมอย่างชัดเจน
2. พิจารณาดูว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้นจะบรรลุผลได้ด้วยการให้ผู้เข้ารับการฝึกได้

เรียนรู้โดยหมวดวิชา หรือการปฏิบัติใดบ้าง

2.1 เมื่อกำหนดหมวดวิชาและวิธีการปฏิบัติได้แล้วให้แยกแยะแต่ละหมวดวิชาว่าจะต้องมีหัวข้อวิชาใดบ้าง

2.2 ให้จัดทำตารางแห่งการเรียนรู้ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าในแต่ละหัวข้อวิชาและวิธีปฏิบัติอื่น ๆ นั้น ต้องการจะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติอะไร และมากน้อยเพียงใดจะใช้เทคนิคอบรมอย่างไรระยะเวลาแต่ละหัวข้อวิชาสักเท่าใด

2.3 เมื่อจัดทำตารางแห่งการเรียนรู้แล้วให้จัดทำรายละเอียดของแต่ละหัวข้อวิชาโดยเขียนวัตถุประสงค์ ระยะเวลาของแต่ละหมวดวิชาและหมวดการปฏิบัติอื่น ๆ พร้อมทั้งวัตถุประสงค์ แนวการ อบรม วิธีการอบรม ระยะเวลาและหัวข้อวิชา โดยอาศัยรายละเอียดจาก ตารางแห่งการเรียนรู้

2.4 จะต้องพิจารณาจัดลำดับแต่ละหัวข้อวิชาภายในหมวดวิชา ตลอดจนแต่ละวิธีปฏิบัติย่อย ๆ ในหมวดอื่น ๆ การจัดลำดับมีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.4.1 พิจารณาดูว่ามีหมวดวิชาใดควรจะมาก่อน-หลัง โดยยึดหลักว่าจะไรควรอบรมก่อนอะไรควรอบรมหลัง

2.4.2 วิชาใดต้องใช้เวลาเกินกว่า 6 ชั่วโมง ควรจะสลับกับวิชาอื่น

2.4.3 ในกรณีที่วิทยากรคนเดียวจะต้องทำการอบรมในหลายหัวข้อวิชาต่อเนื่องกัน ควรจะหาทางให้วิทยากรคนอื่นเข้ามาสลับโดยฟังหัวข้อวิชาอื่นบ้างแต่ต้องระวังมิให้เสียหลักเกณฑ์ตามข้อแรกมากเกินไป

2.5 เมื่อกำหนดหัวข้อวิชาได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการกำหนด ตารางฝึกอบรม
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้อย ศิริโชติ (2524 : 49) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมไว้ 10 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ปัญหาและระบุความจำเป็นของการฝึกอบรม
2. การกำหนดหัวข้อวิชา
3. การจัดลำดับเนื้อหาวิชา
4. การกำหนดวัตถุประสงค์แต่ละวิชา
5. การกำหนดการนำหลักสูตรไปใช้
6. การแบ่งเวลาให้เหมาะสมกับความสำคัญและเนื้อหาวิชา
7. การกำหนดวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง
8. การเตรียมเอกสารและอุปกรณ์
9. การจัดทำตารางการฝึกอบรม
10. การกำหนดวิธีวัดและประเมินผลรายวิชาและทั้งหลักสูตร

5. ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตร

สังต์ อุทรานันท์ (2528 : 35) ในการสร้างหลักสูตร จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเป็นพื้นฐานในการพิจารณา กล่าวไว้ว่า ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรประกอบด้วย

- 5.1 ประวัติและปรัชญาการศึกษา
- 5.2 สังคมและวัฒนธรรม
- 5.3 ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน
- 5.4 ทฤษฎีการเรียนรู้
- 5.5 ธรรมชาติของเนื้อหาสาระ

6. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนับว่า เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตร สมบูรณ์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร เพราะ องค์ประกอบของหลักสูตรสามารถทำให้มองเห็นถึงโครงสร้างของหลักสูตรทั้งระบบ สำหรับ องค์ประกอบของหลักสูตรนั้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะไว้ เช่น

สมบูรณ์ ธิตพงศ์ (2523 : 2-4) ได้กล่าวว่าโครงสร้างของหลักสูตร ควรประกอบด้วย 4 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

6.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายเป็นสิ่งที่กำหนดไว้เพื่อดำเนินการไป

สู่เป้าหมาย ซึ่งมี 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น 6.1.1. จุดมุ่งหมายทั่วไป เป็นจุดมุ่งหมายในลักษณะกว้าง ๆ ที่รวมเอาทุกสิ่งทุกอย่างที่ต้องการเข้าไว้ด้วยกัน จุดมุ่งหมายนี้จะบรรลุได้ ต้องอาศัยการบูรณาการกัน ในหลาย ๆ

องค์ประกอบจุดมุ่งหมายทั่วไปในที่นี้ ได้แก่ จุดมุ่งหมายที่เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.2 จุดมุ่งหมายเฉพาะวิชา เป็นจุดมุ่งหมายที่มีลักษณะกว้างเช่นกัน แต่อยู่ในวงจำกัดของแต่ละรายวิชา จุดมุ่งหมายนี้ จะบรรลุได้ต้องอาศัยการบูรณาการในหลาย ๆ องค์ประกอบที่เกิดขึ้น จากการจัดกระทำในเฉพาะวิชา ได้แก่ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

6.1.3 จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน เป็นจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างเฉพาะเจาะจง โดยระบุลงไปว่าในการเรียนการสอนเฉพาะครั้ง หรือช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งนั้น ต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอะไรบ้าง ส่วนมากจะกำหนดให้อยู่ในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

6.2 เนื้อหาของหลักสูตร เนื้อหาเป็นเสมือนสื่อหรือพาหนะที่จะนำบุคคลให้สามารถไปสู่เป้าหมายหรือเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่จุดมุ่งหมายกำหนดไว้โดยปกติการกำหนดเนื้อหามี 2 รูปแบบ ดังนี้

6.2.1 กำหนดในรูปของรายวิชา โดยระบุลงไปเลยว่ารายวิชาอะไรมีเนื้อหาอะไรบ้างและเป็นเนื้อหาเฉพาะวิชานั้นล้วน ๆ

6.2.2 กำหนดในรูปของกลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์ โดยไม่ระบุลงไปอย่างชัดเจนว่าเป็นวิชาอะไร แต่กำหนดไปว่ามีเรื่องอะไรบ้างที่ต้องเรียน ซึ่งเรื่องนั้น ๆ ต้องใช้เนื้อหาหรือความรู้ในหลาย ๆ วิชาประกอบกัน

6.3 การเรียนการสอน เป็นเทคนิควิธีในการใช้สื่อหรือพาหนะ (เนื้อหา) เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งเทคนิควิธีนี้จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือ อันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษา ซึ่งมีข้อควรคำนึงเป็นหลักการที่สำคัญหลายประการ เช่น

6.3.1 เทคนิคในการเรียนการสอน ควรเป็นเทคนิควิธีที่สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างแท้จริง ซึ่งเริ่มต้นด้วยการรู้จักพื้นฐานที่แท้จริงในแต่ละวิชานั้น ๆ จากนั้นจึงใช้เทคนิควิธีในการสอนที่เป็นการเสริมหรือเพิ่มเติมต่อจากพื้นฐานเดิมให้เหมาะสมเป็นบุคคลไป

6.3.2 เทคนิคในการสอน ควรเป็นเทคนิคที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัว ผู้เรียน ความสำเร็จของการสอนอยู่ที่พฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไป

6.3.3 เทคนิคในการสอน ควรเป็นเทคนิคที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบได้ด้วยตนเองครูเป็นแต่เพียงผู้แนะ

6.4 การประเมินผล เป็นการตรวจสอบสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียนทั้งก่อนเรียนขณะเรียนและหลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว ทั้งนี้โดยมุ่งเน้นการประเมินผลที่มาจากรากฐานของปรัชญาทางการวัดผลที่ว่า สอบเพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์ การประเมินผลกระทำใน 2 ลักษณะที่สำคัญ คือ

6.4.1 ประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน จะประเมินผลก่อนการเรียนและระหว่างเรียน

6.4.2 ประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนเพื่อพิจารณาว่าผู้ใดควรจะไม่ผ่านหรือผ่านในระดับใดในแต่ละรายวิชา

จากทัศนะของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ควรประกอบด้วยดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาวิชาต่าง ๆ
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ไม่เพียงแต่จะมีประโยชน์ช่วยในการกำหนดความมุ่งหมายซึ่งเป็นรากฐานในการเลือกประสบการณ์ในการเรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นรากฐานในการสอน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้อีกด้วย

หลักสูตรที่ดีจะต้องคำนึงถึงการตอบสนองของความต้องการ ความสนใจ และสภาพที่เป็นจริงของผู้เรียนและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม

7. ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

สมิทร คุณานุกร (2523 : 117-124) มีความเห็นว่า หลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทัศนคติ ที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมได้เป็นอย่างดี ในการที่จะให้หลักสูตรเป็นหลักสูตรที่ดีมีคุณภาพนั้น ผู้พัฒนาจะต้องศึกษาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และสภาพ พร้อมทั้งปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ข้อมูลที่ได้จะเป็นรากฐานในการเลือกเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะนำเข้ามาบรรจุในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมาย

ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้พอจะจำแนกออกได้ 6 ประการจากแหล่งที่มา คือ

7.1 ข้อมูลทางด้านปัญหา

7.2 ข้อมูลที่ได้จากนักวิชาการของแต่ละสาขาวิชา

7.3 ข้อมูลที่ได้จากจิตวิทยาการเรียนรู้ ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

7.4 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสังคมของผู้เรียน ถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.5 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

7.6 ข้อมูลที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางเทคโนโลยี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สังต์ อุทรานันท์ (2528 : 214) ได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่จะบอกถึงทิศทางของหลักสูตรว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในลักษณะใด ดังนั้น ความสำคัญของจุดมุ่งหมายหลักสูตรมีดังนี้

- 8.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระที่นำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม
- 8.2 จะเป็นแนวทางให้ครูได้จัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน
- 8.3 จะบอกให้ผู้เรียนได้ทราบว่า เขาควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง ในลักษณะนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวเป็นการล่วงหน้า
- 8.4 จะเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการวัด และประเมินผลการเรียนการสอน
- 8.5 จะบอกให้สาธารณชนได้ทราบว่า หลักสูตรนั้น ๆ มีความต้องการให้ผู้เรียนเกี่ยวข้องกับหรือดำเนินการอย่างไรบ้างกับทรัพยากรภายในชุมชน
- 8.6 จะเป็นแนวทางในการบริหารงานของโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาว่าควรจะมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในลักษณะใด

9. หลักเกณฑ์ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สังต์ อุทรานันท์ (2528 : 218 - 220) ได้วางหลักเกณฑ์ในการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ 5 ประการ คือ

- 9.1 สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยยึดเอาสถานะและความต้องการของสังคมเป็นรากฐาน
- 9.2 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยจะต้องพิจารณาถึง
 - 9.2.1 ความต้องการขั้นมูลฐาน ซึ่งเป็นความต้องการร่วมของทุก ๆ คน ที่ขาดไม่ได้ คือ ความต้องการทางกาย (ปัจจัย 4) ความต้องการทางสังคม เช่น ความรัก การยอมรับจากสังคม ฯลฯ ความต้องการทางบูรณาการส่วนตัว เช่น ความต้องการในด้านความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง และมีความมั่นใจในตัวของตัวเอง ฯลฯ
 - 9.2.2 ความต้องการปัจจุบันโดยพิจารณาถึงความรู้ ทักษะ และความสามารถที่คิดว่าจำเป็น ความต้องการเฉพาะ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท
 - 9.2.2.1 ความต้องการประเภททั่วไป เช่น อิศรภาพ ความมั่นใจในตนเอง
 - 9.2.2.2 ความต้องการประเภทเฉพาะ เช่น การอ่าน เขียน คิดเลข ฯลฯ
 - 9.2.3 ความต้องการที่เป็นไปตามการพัฒนาการ ซึ่งเป็นไปตามวัยการนำไปใช้
 - 9.2.3.1 สอดคล้องกับหลักการปกครองของประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9.2.3.2 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายข้ออื่น

9.2.3.3 สามารถนำมาปฏิบัติได้

10. ประเภทวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สมิทร คุณานุกร (2523 : 45) ได้จัดประเภทจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ โดยกล่าวว่า ความมุ่งหมาย (Objective) เปรียบเสมือนหางเสือของเรือ ซึ่งความมุ่งหมายของหลักสูตรจะมีลักษณะกว้าง ๆ ไปใช้เป็นแนวทางที่ปฏิบัติได้ในการสอน ได้มีผู้จำแนกและจัดลำดับของพฤติกรรมออกเป็นหมวดหมู่ และเป็นระดับย่อยลงมาอีกตามความยากง่าย เพื่อช่วยให้การกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นไปอย่างรัดกุม ซึ่ง Boom, Krathwohl และ Horrow ได้จัดทำขึ้น รวมเรียกว่า Taxonomy of Educational Objectives แบ่งได้เป็น

10.1 พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการเรียนรู้ที่ใช้สติปัญญาเกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ทางด้านความคิด ความรู้และการแก้ปัญหา

10.1.1 ความรู้ (Knowledge) ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะจดจำ (Memorization) และรู้สึกได้ (Recall) ถึงความรู้ที่ได้รับไปแล้ว

10.1.2 ทักษะและความสามารถทางสติปัญญา (Intellectual Skills and Abilities) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเป็นปัจจัยต่าง ๆ เพื่อจะนำมาแก้ปัญหาหรือทำการใด ๆ เพื่อ บรรลุวัตถุประสงค์ แยกได้เป็น ความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

10.2 จิตพิสัย (The Affective Domain) จุดมุ่งหมายด้านพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม และความซาบซึ้งซบจนการเรียนรู้ที่จะมีการแสดงออกเป็นค่านิยมทัศนคตินี้ เริ่มจากการรับรู้จาก สิ่งแวดล้อม มีปฏิริยาโต้ตอบ มีผลอย่างไร เกิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้นอย่างไร ซึ่งจะเป็นการพัฒนา ไปเป็นค่านิยมในที่สุด ประกอบด้วย การรับ การมีปฏิริยาโต้ตอบ การสร้างค่านิยม การจัด รวบรวมและการพัฒนาคุณลักษณะจากค่านิยม

10.3 ทักษะพิสัย (The Psychomotor Domain) เป็นทักษะในการเคลื่อนไหว และ ใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย จัดได้เป็นลำดับดังนี้ คือ ทักษะในการเคลื่อนไหวทั้งร่างกาย การ เคลื่อนไหวที่ต้องใช้ประสาทรวม ๆ กัน การสื่อสารโดยใช้ท่าทาง พฤติกรรมทางด้านภาษา

11. ลักษณะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดี

สงัด อุทรานันท์ (2528 : 221-223) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีนั้นควรมี ลักษณะที่สำคัญต่อไปนี้ คือ

11.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรจะตั้งอยู่บนรากฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางจิตวิทยา ธรรมชาติของความรู้ และจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงและ สามารถนำไปปฏิบัติได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11.2 สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

11.3 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สามารถสนองความต้องการของผู้เรียน ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย

11.4 จุดมุ่งหมายที่ดีของหลักสูตร จะต้องมุ่งสร้างเสริมค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

11.5 จะต้องเน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียน ให้มีความเจริญอกงาม หลายด้านคิดเป็น มีความสนใจ กระตือรือร้น มีอาชีพตามถนัด

11.6 จะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาให้มากที่สุด

11.7 จะต้องมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือและจะต้องมีความต่อเนื่องกับทุกข้อโดยไม่มีข้อขัดแย้ง

11.8 ควรจะยืดหยุ่น และเปลี่ยนแปลงได้ ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

12. เนื้อหาสาระของหลักสูตร

เนื้อหาสาระของหลักสูตรไม่ได้มีความหมายเพียงแต่ เนื้อหาสาระหรือความรู้เท่านั้น หากยังมีความหมายกว้างไปถึงประสบการณ์ของการเรียนรู้ด้วย ได้มีผู้แบ่งประเภทของเนื้อหา สาระไว้ดังนี้ คือ

สังต์ อุทรานันท์ (2528 : 70 - 77) ได้แบ่งประเภทของเนื้อหาสาระออกเป็น 5 ประเภท คือ

12.1 ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา (Factual information and Verbal Knowledge) ซึ่งถือว่าเป็นเนื้อหาสาระของความรู้ที่สามารถถ่ายทอดได้ง่ายที่สุด สามารถสอนได้ โดยการบอกเล่าให้ฟังเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อเท็จจริงหรือความรู้ธรรมดานี้ จะนำไปสู่ความคิดรวบยอดและความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ

12.2 ความคิดรวบยอดและหลักการ (Concepts and Principles) ซึ่งเป็นเนื้อหา สาระในระดับสูงขึ้นมาจากข้อเท็จจริง และความรู้ธรรมดา

12.3 การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ (Problem Solving and Creativity) เป็นความรู้ที่อยู่ระดับสูงที่สุดของการเรียนรู้โดยอาศัยสติปัญญา ซึ่งอาศัยความรู้ขั้นต้น คือ ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงมีความคิดรวบยอดและเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ในลักษณะเช่นนี้ ถ้ากำหนดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ไว้ในหลักสูตร เท่ากับได้บรรจุ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดาก่อนแล้ว และความรู้เกี่ยวกับความคิดรวบยอดและ หลักการไว้ด้วยแล้ว

12.4 ทักษะทางกาย (Motor Skills) จะมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับหลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพ เนื้อหาสาระประเภทนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เกิดความคล่องแคล่ว และเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตอีกด้วย

12.5 เจตคติและค่านิยม (Attitude and Values) มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับทุกหลักสูตร การพัฒนาจะต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอยู่ในขอบเขตและอย่างมีความรับผิดชอบ ตระหนักถึงเจตคติและค่านิยมของมนุษยชาติทั้งหมด

13. วิธีการให้ความรู้ตามหลักสูตร

วิธีการให้ความรู้ตามหลักสูตรสามารถแบ่งได้ดังนี้

- 13.1 การบรรยายแบบมีผู้บรรยายคนเดียว
- 13.2 การบรรยายเป็นกลุ่ม
- 13.3 การสัมมนาทางวิชาการ
- 13.4 การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ
- 13.5 การอภิปรายโดยคณะวิทยากร
- 13.6 การฝึกปฏิบัติ

14. สื่อการเรียนการสอน

ศุภชัย สิกขามณฑิต (2528 : 3-4) เรียกสื่อการสอนในชื่อของวัสดุ และเครื่องมือเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้จำแนกประเภทของวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. วัสดุสามมิติ ได้แก่ ของจริง ของจำลอง ภาพหุ่นล้อ (Mock up) เป็นต้น
2. วัสดุสองมิติ แบ่งได้เป็น 3 ประเภทย่อย คือ

2.1 วัสดุสองมิติที่บ่งแสง ได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาด แผนภูมิ แผนภาพ ภาพพลิก แผนสถิติ แผนที่ ภาพโฆษณา การ์ตูน การ์ตูนเรื่อง บัตรคำ หรือบัตรภาพ สำหรับการใช้อย่างอิสระหรือใช้กับแผ่นป้ายไฟฟ้า แผ่นป้ายสำลี แผ่นป้ายแม่เหล็ก แผ่นป้ายกระเป่าผนัง และวัสดุตีพิมพ์อื่น ๆ

2.2 วัสดุสองมิติโปร่งแสง ได้แก่ สไลด์ फिल्मสตริป แผ่นภาพโปร่งใส เป็นต้น

2.3 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้กับเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น เทปเสียง เทปภาพโทรทัศน์ วัสดุโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เป็นต้น การค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชม ภูมิภาค (2524 : 19) ได้แยกสื่อการสอนเป็น 3 พวก เช่นกัน คือ

1. อุปกรณ์หรือเครื่องมือ (Equipment หรือ Hardware หรือ Big Media)

เป็นเรื่องของเครื่องยนต์กลไก ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหลาย ได้แก่ เครื่องฉายต่าง ๆ เครื่องวิทยุโทรทัศน์ เครื่องบันทึกเทป เครื่องเล่นแผ่นเสียง ซึ่งจะต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุ เพื่อนำออกไปยังผู้รับสาร

2. วัสดุ (Software) หรือสื่อเล็ก (Small media) สื่อพวกนี้บางอย่างทำงานเองได้บางอย่างต้องใช้กับสื่อใหญ่ (Big media)

3. วิธีการ สื่อประเภทนี้อาจจะเป็นการกระทำ เป็นการปฏิบัติ ซึ่งอาจจะใช้สื่อประเภทเบาตัวก็ได้ หรือไม่มีก็ได้ พวกวิธีการก็มีละคร การสาธิต การนิทรรศการ อื่น ๆ

กาญจนา คุณานุรักษ์ (2527 : 132) แบ่งประเภทของสื่อการเรียนการสอนได้ ดังนี้

1. สื่อประเภทวัสดุสิ้นเปลือง คือ มีการผุพังสิ้นเปลือง

2. สื่อประเภทอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือ เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง

วิดีโอเทป

3. สื่อประเภทกระบวนและวิธีการที่จัดให้ผู้เรียนปฏิบัติ

4. Dale (1969 : 107 อ้างอิงจาก ภาสกร ขาวหา 2522 : 52) แบ่งสื่อการสอนออกเป็น 11 ประเภท โดยพิจารณาจากลักษณะของประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่อการสอนประเภทนั้น โดยยึดถือเอาความเป็นธรรมชาติและรูปธรรม เป็นหลักในการแบ่งประเภท Dale ได้จัดแบ่งประเภทของสื่อในรูปของกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) โดยจัดสื่อที่มีความเป็นรูปธรรมมากที่สุดไว้ที่ฐานกรวย และสื่อที่เป็นนามธรรมที่สุดไว้ที่ยอดกรวย ดังนี้

4.1 ประสบการณ์ตรงที่มีความหมาย (Direct Purposeful Experiences)

4.2 ประสบการณ์จำลอง (Contrived Experiences)

4.3 ประสบการณ์นาฏการ (Dramatized Experiences)

4.4 การสาธิต (Demonstrations)

4.5 การศึกษานอกสถานที่ (Study trips)

4.6 นิทรรศการ (Exhibition Television)

4.7 โทรทัศน์การศึกษา (Education Television)

4.8 ภาพยนตร์ (Motion Picture)

4.9 ภาพนิ่ง การบันทึกเสียง วิทยุ (Still pictures, recordings, radio) ทัศนศึกษา

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น 4.10 ทัศนสัญลักษณ์ (Visual symbols) ถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.11 วจนสัญลักษณ์ (Verbal symbols)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ มีกิจกรรมซ่อนอยู่ 3 กิจกรรม ตามความคิดของสมิทร คุณานุกา (2523 : 130) คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง การตีความหมายและการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร สิ่งที่ผู้นำหลักสูตรไปใช้จะต้องตีความหมาย ก็คือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมายที่เรียกว่า เป็นการบริการหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้หลักสูตรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เช่น การจัดสถานที่อุปกรณ์การเรียน การจัดตารางสอน ฯลฯ

การสอนตามหลักสูตรทั่วไป ครูเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้

สงัด อุทรานันท์ (2528 : 262 - 269) ได้กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ มีงานหลักอยู่ 3 งาน คือ

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร ได้แก่

1.1 งานเตรียมบุคลากร มีความสำคัญก่อนที่จะมีการนำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตร มีความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย หลักการโครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล งานเตรียมบุคลากรจะเพิ่มความสำคัญยิ่งขึ้น ถ้าหากหลักสูตรนั้นเป็นหลักสูตรใหม่

1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร

1.3 การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร วัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตรสื่อการเรียนการสอนทุกชนิดที่จัดขึ้น เพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง

1.4 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น บริการเกี่ยวกับห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน ฯลฯ

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรที่ยกกว้างขึ้นมาใช้กับประชากรโดยส่วนรวม ในพื้นที่กว้างขวาง มักจะไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และสามารถสนองความต้องการของผู้เรียน ควรจะได้มีการปรับปรุงหลักสูตรกลาง ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นที่จะใช้หลักสูตรนั้น ๆ

เอกสารนี้เป็น 2.2 การจัดทำแผนการสอน การจัดทำแผนการสอนเป็นขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาพปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาได้อย่างชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ถือว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร จึงเป็นส่วนของการนำหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติโดย แท้จริง

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแต่ละครั้ง จำเป็นจะต้องเริ่มจากการพิจารณาถึง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแผนการสอนว่า การสอนครั้งนั้น ๆ มีจุดหมายที่สำคัญ ใด อย่างไร การที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้จะต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง การที่จะ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะจัดกิจกรรมได้หลาย ๆ ชนิด ควรจะได้มีการพิจารณา คัดเลือกกิจกรรมที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้ หรือประสบการณ์และสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่ง หมายได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงานและค่าใช้จ่ายให้มากที่สุด

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การนิเทศการใช้หลักสูตร หรือนิเทศ การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศก็คือ เป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่เป็นการตรวจสอบเพื่อจับผิดประการใด จำเป็นที่ผู้นิเทศจะต้องสร้างความสัมพันธ์และ ความเข้าใจอันดีกับผู้รับการนิเทศ การดำเนินการนิเทศจะต้องดำเนินการไปด้วยบรรยากาศแห่ง ความเป็นประชาธิปไตย และอย่างร่วมมือกัน

3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

16. การวัดและประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผล เป็นการหาคุณค่าของหลักสูตร เพื่อดูว่า หลักสูตรที่จัดนั้นสามารถสนอง วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ตั้งไว้ และสนองความมุ่งหมายของการศึกษาหรือไม่ การวางเค้าโครง และรูปแบบ ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตร เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่ และเพื่อดูว่าผลผลิตที่ได้ออกมานั้นเป็นอย่างไร

สงัด อุทรานันท์ (2527 : 278) ได้สรุปแนวทางการประเมินหลักสูตรไว้

3 ลักษณะ คือ

16.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่ได้จาก การใช้หลักสูตร

16.2 การประเมินคุณค่าของหลักสูตร ซึ่งมุ่งเน้นระหว่างการใช้หลักสูตร(Formative evaluation) และประเมินผลหลังจากใช้หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว (Summative evaluation)

16.3 การประเมินในลักษณะของการตัดสินใจ การประเมินหลักสูตรแบบนี้มีความเชื่อ พื้นฐานอยู่ว่า หลักสูตรที่ดีควรจะส่งผลกระทบต่อการกระทำในอนาคตจึงมุ่งเน้นการทำงานอย่างมี ระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการเสนอผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ๆ

17. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

กระบวนการทางการศึกษากำหนดข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาที่จุดประสงค์หลักของการจัดการเรียนการสอนทางการศึกษาแล้ว จะพบว่าการจัดการเรียนการสอนต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติในทางที่ดี สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพ ตามที่เรียนมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้การ จัดพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน จึงต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจะต้องออกไปเมื่อจบการศึกษาแล้วว่าจะต้องใช้ความรู้ความสามารถอะไรบ้าง มีความสัมพันธ์กับรายวิชาอื่นในหลักสูตรอย่างไร เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

17.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร จึงประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังนี้

17.1.1 ขั้นตอนเตรียมการ (Preparation Phase) เป็นขั้นวิเคราะห์ (Analysis)

ข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็น ได้แก่

17.1.1.1 รายละเอียดของหลักสูตรรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

(Existing Syllabus / Course Description)

17.1.1.2 ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้ทำงานใน

อาชีพ (Requirements of Vocation)

17.1.1.3 หลักสูตรรายวิชาที่เกี่ยวข้อง (Relate Program)

17.1.1.4 คุณสมบัติของผู้เรียนที่จะเข้ามาเรียนในหลักสูตรนั้น

(Target Population)

17.1.2 ขั้นตอนพัฒนาหลักสูตร (development Phase) เป็นขั้นนำข้อมูลจาก

ขั้นเตรียมการมาออกแบบ (Design) เพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตร ได้แก่

17.1.2.1 การเขียนวัตถุประสงค์การสอน (Objectives)

17.1.2.2 การเลือกเนื้อหาวิชา (Content)

17.1.2.3 การเลือกวิธีการสอน (Method)

17.1.2.4 การสร้างสื่อการเรียนการสอน (Media)

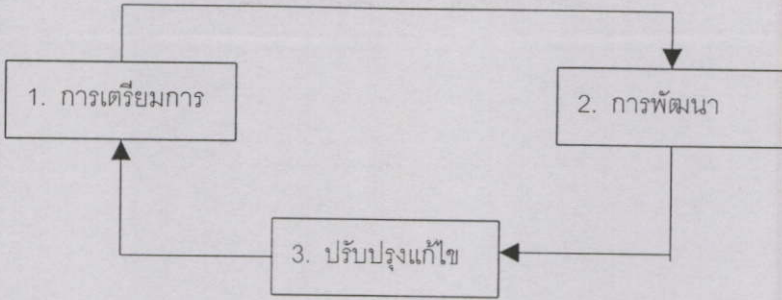
17.1.2.5 การวัดผล และประเมินผลผู้เรียน (Assessment)

17.1.2.6 การจัดแผนการเรียนการสอน (Lesson Plan)

17.1.3 ขั้นตอนปรับปรุงแก้ไข (Improvement Phase) เป็นขั้นนำเอาหลักสูตรที่

พัฒนาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขหากมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้จริง

ต่อไปกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภาพที่ 2.2 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา

17.2 การวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา

การศึกษาการวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง เป็นวิธีการให้ได้มาซึ่งหัวข้อเรื่อง สำหรับการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนนั้น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากที่สุด และเพื่อที่จะได้นำเอาข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน มาจัดทำเป็นหัวข้อเรื่องในหลักสูตรนั้น ๆ การวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาแบ่งเป็นหัวข้อได้ดังนี้

17.2.1 ศึกษาความต้องการในงานอาชีพ

เป็นการศึกษา ข้อมูลความสามารถของผู้ที่จะเข้าทำงานในงานอาชีพนั้น ๆ ว่าจะต้องประกอบไปด้วย ความสามารถในงานหรือความสามารถในกิจกรรม อะไรบ้าง เพื่อจะได้นำมาบรรจุในหัวข้อเรื่องของหลักสูตรรายวิชานั้น ๆ โดยพิจารณาจาก

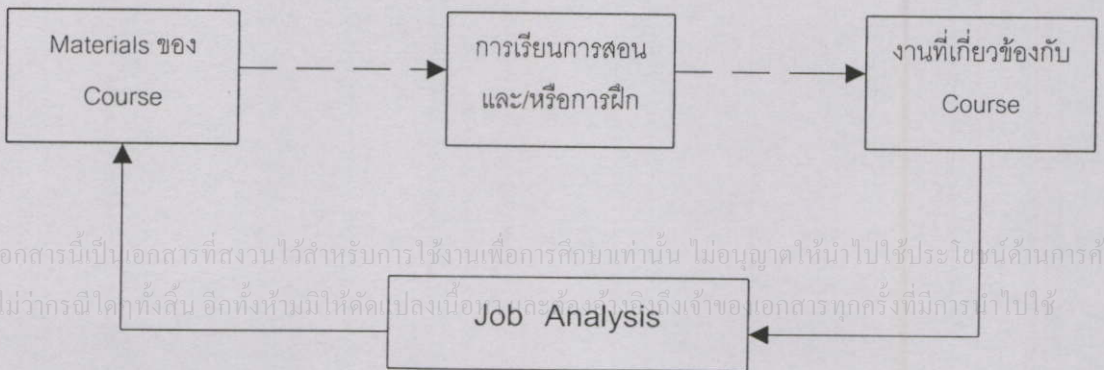
17.2.1.1 การดูงาน (Job Observation)

17.2.1.2 จากประสบการณ์ (Experiences)

17.2.1.3 จากผู้เชี่ยวชาญ (Experts)

17.2.1.4 จากตำราและเอกสาร (Literatures)

17.2.1.5 จากคำอธิบายรายวิชา (Course Description)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภาพที่ 2.3 การพิจารณางานเพื่อพัฒนา Course ผู้การเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

17.2.2 การศึกษารวบรวมหัวข้อเรื่องของวิชาต่าง ๆ

ในการศึกษาหัวข้อเรื่องเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ทาง ดังนี้

17.2.2.1 การศึกษาโดยตรง เป็นวิธีการศึกษาและเก็บข้อมูลโดยตรง อาจทำได้โดยวิธีการดังนี้

1. สอบถามโดยใช้แบบสอบถาม
2. สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. การสังเกตกิจกรรม และ/หรือ เหตุการณ์ต่าง ๆ
4. การขอความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

17.2.2.2 การศึกษาโดยอ้อม เป็นวิธีการศึกษาและรวบรวมปัญหา ความต้องการและความจำเป็น ของแต่ละหัวข้อเรื่องในการจัดการเรียนการสอน โดยวิธีการดังนี้

1. การศึกษารวบรวมจากตำรา และเอกสาร
2. การรับฟังความคิดเห็นจากแหล่งต่าง ๆ

ลักษณะเดียวกันในการศึกษา และรวบรวม หัวข้อเรื่องที่มีการทดลอง หรือปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นการรวบรวมหัวข้อเรื่อง เกี่ยวกับการทำงานในภาคปฏิบัติต่าง ๆ หรือการรวบรวมหัวข้อในภาคทฤษฎี ข้อมูลต่าง ๆ อาจได้มาจากหลายแหล่ง เช่น การดูงาน (Job Observation) จากประสบการณ์ (Experiences) จากผู้เชี่ยวชาญ (Experts) จากตำราและเอกสาร (Literatures) จากคำอธิบายรายวิชา (Course Description)

17.2.3 การประเมินความสำคัญของหัวข้อเรื่อง

หัวข้อเรื่องต่าง ๆ ที่รวบรวมเอาไว้ ใ้ว่าจะจำเป็นต้องมีทุกหัวข้อ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณค่าของหัวข้อเรื่องนั้น ๆ ว่าก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของหัวข้อเรื่องนั้น ๆ คือ (1) จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ในการเรียน การทำงาน และ/หรือ (2) ช่วยให้การงานถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น และ/หรือ (3) ช่วยให้ผู้เรียน มีเจตคติที่ดีในการทำงานมากขึ้น

สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2531 : 45) ได้กล่าวว่า การประเมินความสำคัญของหัวข้อเรื่อง ต่าง ๆ ที่รวบรวมขึ้น มีเกณฑ์การใช้เป็นข้อพิจารณาดังนี้

17.2.3.1 การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา (Promotes Problem Solving) เป็นการพิจารณาว่า เมื่อเรียนหัวข้อเรื่องนั้น ๆ แล้วคาดว่าผู้เรียนจะนำความรู้ไปใช้การแก้ปัญหาในทางอื่นให้คิดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในการเรียนหรือการทำงานได้มากน้อยแค่ไหน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

17.2.3.2 การส่งเสริมทักษะในการทำงานให้ถูกต้องสมบูรณ์

(Promotes Learning Skill) เป็นการพิจารณาหัวข้อเรื่องที่ระบุเอาไว้ เมื่อผู้เรียน เรียนรู้จะช่วยส่งเสริมทักษะให้ ผู้เรียน ทำงานได้ถูกต้องสมบูรณ์มากแค่ไหน เพียงใด

17.2.3.3 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี (Transfer Values) เป็น

การพิจารณาหัวข้อเรื่องว่า หลังจากศึกษาหัวข้อเรื่องนี้แล้ว คาดว่าจะส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีหรือไม่เพียงใด

17.2.4 การวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง หัวข้อเรื่องที่ได้จากการประเมินนั้น ยัง

ประกอบด้วยหัวข้อเรื่องย่อยที่มีรายละเอียดลึกซึ้งของเนื้อหาแตกต่างกันออกไปอีก และเนื่องจากหัวข้อเรื่องที่ได้มาจากการศึกษารวบรวม และประเมินความนั้น ทำให้ทราบแต่เพียงว่า หัวข้อเรื่องใดมีคุณค่า สมควรที่จะนำมาจัดการเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ เท่านั้น ซึ่งดูแล้วจะเป็นขอบเขตที่กว้างเกินไปในการจัดเตรียมการเรียนการสอน

17.2.5 การวิเคราะห์ความรู้สำหรับรายการเนื้อหาสำคัญ เป็นการวิเคราะห์

แยกย่อยในรายละเอียดของแต่ละหัวข้อเรื่อง ว่ามีจุดประเด็นที่สำคัญที่จะสอนอะไรบ้าง จะต้องบรรลุเนื้อหาความรู้อะไรบ้าง สำหรับแต่ละจุดแต่ละประเด็นที่จะสอนในหัวข้อเรื่องนั้น ๆ เพื่อนำข้อมูลไปกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมต่อไป

17.3 การศึกษาการเขียนวัตถุประสงค์การสอน

ประโยชน์ของวัตถุประสงค์การสอน ที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้คือ

17.3.1 ช่วยวางแผนการเรียนการสอน ผู้สอนทราบจุดมุ่งหมายแน่ชัด

สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน ว่าควรจะดำเนินการอย่างไร จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่วนผู้เรียนเมื่อทราบวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการเรียน ก็จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในการเรียน เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

17.3.2 ช่วยในด้านการวัดผล ประเมินผล และติดตามผล วัตถุประสงค์การ

สอนที่มีความชัดเจน ทำให้การเขียนข้อสอบวัดได้ตรงจุดมากขึ้น การประเมินผลหลักสูตรก็เช่นกัน ถ้าวัตถุประสงค์ชัดเจน การประเมินผลก็ง่ายขึ้น

17.3.3 ช่วยประหยัดเวลาในการเรียนการสอน เนื่องจากผู้สอนได้กำหนด

ทิศทางที่บรรลุเป้าหมายไว้ล่วงหน้า และชัดเจน

ส่วนประกอบของวัตถุประสงค์การสอนที่สมบูรณ์ต้องประกอบด้วย การแสดงออกหรือพฤติกรรมของผู้เรียน เงื่อนไขหรือขอบเขตในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ต้องการ ประโยชน์และเกณฑ์ค่า หรือมาตรฐานขั้นต่ำในการแสดงพฤติกรรมตามเงื่อนไขนั้น ๆ ถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับของวัตถุประสงค์ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ วัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นทางสติปัญญา วัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นความสามารถใช้ทักษะกล้ามเนื้อ และวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้น พฤติกรรมการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

17.4 หลักเกณฑ์การเลือกเนื้อหาวิชา

ธำรง บัวศรี (2531 ; 202) ได้กล่าวว่า หลักเกณฑ์ที่จะใช้ ในการเลือกเนื้อหาวิชา จะต้องพิจารณาถึงเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

17.4.1 มีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต ประโยชน์ปัจจุบัน หมายถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันที สำหรับประโยชน์ในอนาคต หมายถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนและสังคมจะได้รับ

17.4.2 สอดคล้องกับวุฒิภาวะ และประสบการณ์ของผู้เรียน วุฒิภาวะ หมายถึงความพร้อมทางสมอง และร่างกายของผู้เรียน ในอันที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

17.4.3 มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในระดับการศึกษานั้น ๆ

17.4.4 เชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ในวิชานั้น ๆ ต้องพิจารณาว่า เนื้อหาวิชาใดจุดไหนสำคัญที่สุดของวิชานั้น ๆ ส่วนเรื่องความเชื่อถือได้นั้น หมายถึงความถูกต้องของเนื้อหา และความทันสมัยของเนื้อหาเป็นหลัก

17.4.5 ครอบคลุมหลาย ๆ ด้าน

17.4.6 สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

17.4.7 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน

2.3 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับกิจกรรมวอล์คแรลลี่

1. ความหมายของวอล์คแรลลี่

วอล์คแรลลี่ (Walk rally) มาจากคำว่า Walk และ rally ซึ่งทั้งสองคำมีความหมายดังนี้

Walk เป็นคำกริยา แปลว่า เดิน เดินทั่วไป ทำให้เดิน

Rally เป็นคำนาม แปลว่า การชุมนุม การระดม

Rally ในความหมายอื่น คือ การขับรถแข่งหรือการจัดกองทัพกรีกโบราณ

ดังนั้นหากจะให้ความหมายของกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ก็คือ การเดินชุมนุมแข่งขันกันเพื่อ

ทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจนและเน้นการประยุกต์นำไปใช้ในการทำงาน โยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความเป็นมาของกิจกรรมวอล์คแรลลี่

กิจกรรมวอล์คแรลลี่นี้ผู้ที่เริ่มต้นคิดริเริ่มในการจัดก็คือ นายชិเกรุ โศบายาธิ ผู้จัดการบริษัท โซนิ จำกัด เมืองอัสซิกิ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้มองเห็นถึงปัญหาของพนักงานในการทำงานในโรงงานที่มีบรรยากาศในการทำงานที่มีความขัดแย้ง กระทั่งกระทบกระทั่ง ขาดความสัมพันธ์การคิดร่วมกัน จากการสื่อสาร การประสานงานที่ดี และขาดทัศนคติที่ดีต่อกัน จากปัญหาดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการทำงานทั้งในเรื่องมาตรฐาน ผลผลิต คุณภาพ และปริมาณงานที่กำหนดไว้

เขาจึงทดลองจัดกิจกรรมและออกแบบกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ให้กับพนักงานในบริษัทของเขา โดยเป็นการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนที่ไม่มีครูผู้สอนเพื่อลดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้จากการเริ่มต้นทดลองจัดให้กับพนักงานกลุ่มเล็ก ๆ บางส่วนดังกล่าวแล้ว ผลที่ได้รับจากการสังเกตและการประเมินทำให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมที่เขาได้ทดลองใช้ เพราะทำให้กลุ่มที่ได้ผ่านการร่วมกิจกรรมด้วยกันเขามีทัศนคติที่ดีต่อกัน เข้าใจกัน เสียสละ และมีความทุ่มเทในการทำงานร่วมกัน ฯลฯ กิจกรรมนี้จึงได้จัดให้กับพนักงานทุกคนในองค์กร และได้จัดกันอย่างแพร่หลายในระยะเวลาต่อมาในหลาย ๆ บริษัทและโรงงานต่าง ๆ ในประเทศญี่ปุ่น

3. ความสำคัญของกิจกรรมวอล์คแรลลี่

สมชาย กิจยรรยง (2540 : 77) กล่าวว้าวอล์คแรลลี่มีความสำคัญ คือ

- 3.1 เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพสังคมธุรกิจสมัยใหม่ที่สอนให้คนรู้จักคิด รู้จักมองปัญหาในมุมกว้างและลึก มีสาระประเด็นที่มีแนวความคิดรวบยอด
- 3.2 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ โดยยึดเอาตัวผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นศูนย์กลางให้ได้มีโอกาสแสดงออกทางร่างกาย สมอง จิตใจ ฯลฯ
- 3.3 เป็นกิจกรรมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้หลักและเงื่อนไขการอยู่ร่วมกันและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.4 เป็นกิจกรรมพัฒนาบุคคลภาคสนาม ที่ให้ความสนุกสนานตื่นเต้น การผจญภัย การเคลื่อนไหว การแข่งขัน การท้าทาย และเป็นการเรียนรู้ที่ต้องค้นหาคำถามด้วยการลงมือกระทำ
- 3.5 เป็นการลงทุนในด้านการพัฒนาบุคคลที่คุ้มค่า เพราะจากการสำรวจแล้ว กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้มากกว่าวิธีอื่น ๆ

เอกสารที่ 4: ลักษณะของกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีกิจกรรมวอล์คแรลลี่เป็นกิจกรรมผสมผสาน กิจกรรมมีลักษณะหลายพฤติกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ กิจกรรมเข้าจังหวะ เกมบริหารและกิจกรรมทดสอบสมรรถภาพ ซึ่งแต่ละกิจกรรมจะมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไป ซึ่งการจัดกิจกรรม

วอล์คแรลลี่ที่ประสบความสำเร็จนั้น ผู้ออกแบบกิจกรรมจะต้องอาศัยทักษะหลายประการ เช่นการจัดกลุ่ม การมอบหมายงานกลุ่ม การบรรจุ กิจกรรมแต่ละจุด การอธิบายถึงขั้นตอน กติกา การสรุปผล เชื่อมโยงการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรมเพื่อที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในองค์กร

สมชาย กิจยรรยง (2540 : 78) ได้กล่าวว่าลักษณะของกิจกรรมวอล์คแรลลี่ที่ดี มีดังนี้

- 4.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งการคิด การพูด การกระทำ และการแสดงออก
- 4.2 เสริมสร้างสุขภาพโดยการเกิดแข่งขันกันทำกิจกรรม
- 4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกของทีมมีบทบาทการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ผู้ชี้แนะ และผู้ปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์โดยการยอมรับตนเองและยอมรับผู้อื่น
- 4.4 เน้นความสัมพันธ์ ความสามัคคี การปฏิบัติภารกิจร่วมกันเป็นหมู่คณะ
- 4.5 เรียนรู้จากกิจกรรมให้รู้จักตัวเองได้ดีขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ด้วยพลังกลุ่มและตนเอง
- 4.6 เพื่อศักยภาพ ความสามารถ และการประเมินเป้าหมายประสิทธิผลของทีมได้เป็นอย่างดี

5. องค์ประกอบของกิจกรรมวอล์คแรลลี่

สมชาย กิจยรรยง (2540 : 79) กล่าวถึงองค์ประกอบของกิจกรรมวอล์คแรลลี่ประกอบด้วย

- 5.1 พื้นที่และระยะทางสำหรับกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ระยะทางที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ควรอยู่ในระหว่าง 1-6 กิโลเมตร
- 5.2 มีฐาน หรือสถานี หรือจุดตรวจ ซึ่งโดยปกติก็จะใช้ประมาณ 10 -12 จุด ในการเดินแต่ละรอบ หรืออย่างต่ำสุด 5 จุด ในแต่ละรอบสำหรับเวลาที่จำกัดหรือพื้นที่ที่มีที่จำกัด
- 5.3 บุคลากรอันประกอบด้วย 2 ฝ่ายหลัก คือ ผู้ร่วมเล่นกิจกรรม กับผู้นำกิจกรรมพร้อมทีมงาน

ฝ่ายผู้ร่วมกิจกรรมซึ่งมีจำนวนประมาณ 6 - 15 คน ประกอบด้วย

1. ประธานกลุ่ม เป็นผู้นำทีม
2. เลขานุการกลุ่ม เป็นผู้จัดบันทึกกิจกรรม
3. ผู้สังเกตการณ์ เป็นผู้ให้ความคิดเห็น หรือสังเกตพฤติกรรมของกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายผู้นำกิจกรรมพร้อมทีมงาน ซึ่งจำนวนประมาณ 5 – 10 คน จะประกอบด้วย

1. วิทยากรผู้นำทีม เป็นผู้สรุปกิจกรรมและวางกิจกรรม
2. ทีมงานผู้ช่วย เป็นผู้ประจำกิจกรรมแต่ละจุดมีหน้าที่ชี้แจง
กติกา จับเวลา บันทึกคะแนนและสังเกต
พฤติกรรมกลุ่ม

5.4 กิจกรรมระหว่างทางและ ณ จุดนั้น ๆ เนื้อสาระของกิจกรรมจะเป็นอะไรและมีรูปแบบอย่างไรขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ครั้งนั้น ๆ ของวอลค์แรลลี่

5.5 การสรุปผลเพื่อย้ำวัตถุประสงค์ หรือเชื่อมโยงกับหลักวิชาในเรื่องนั้น ๆ

6. วัตถุประสงค์ของกิจกรรมวอลค์แรลลี่

สมชาย กิจยรรยง (2540 : 80) กล่าวถึงวัตถุประสงค์สำคัญของกิจกรรมนี้ก็คือ เน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกท่านได้เรียนรู้หลักการและเงื่อนไขการอยู่และทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่วนวัตถุประสงค์อื่น ๆ มีหลายประการคือ

- 6.1 ฝึกเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์
- 6.2 การสร้างทีมงานและการทำงานเป็นทีม
- 6.3 ความสนุกสนาน การแข่งขัน และนันทนาการ
- 6.4 คิดแก้ไขและตัดสินใจร่วมกัน
- 6.5 การวางแผนจัดลำดับงาน
- 6.6 ทักษะการตัดสินใจที่ดีต่อตนเอง เพื่อร่วมงาน และองค์กร
- 6.7 ความอุทิศตัว อดทน เสียสละ
- 6.8 เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองและผู้อื่น
- 6.9 เสริมสร้างสุขภาพ ผ่อนคลายความตึงเครียด
- 6.10 การสื่อสาร การสั่งงาน กระจายงาน และมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6.11 ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ระดมสมอง
- 6.12 พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 6.13 ความเชื่อมั่น ความกล้าแสดงออก การแข่งขัน
- 6.14 ความสามารถในการถ่ายทอด

อนึ่งการจัดกิจกรรมวอลค์แรลลี่ในแต่ละครั้ง คงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบรรลุถึงความต้องการได้ตามวัตถุประสงค์ทุกข้อนี้ เนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ เช่น ระยะเวลา โอกาส สถานที่ บุคคลผู้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น โดยปกติกิจกรรมของวอลค์แรลลี่ที่มีวัตถุประสงค์หลัก ๆ หรือที่เด่นชัดอย่างน้อย 2-3 ประการ

7. เทคนิคการบรรจุกิจกรรมลงในวอลค์แรลลี่

สมชาย กิจยรรยง (2540 : 81) กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการบรรจุกิจกรรมลงในวอลค์-แรลลี่สำหรับวิทยากรผู้นำทีม และผู้ช่วยวิทยากรเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี ขอแนะนำ ดังนี้

7.1 ควรจัดกิจกรรมแรก ๆ ที่ไม่ต้องออกแรงกันให้เหนื่อยตั้งแต่แรก เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการห้อยโหน การกระโดด เป็นต้น ทั้งนี้เพราะการขาดความพร้อมของร่างกายเกี่ยวกับเส้นเอ็น การเหยียดตัวของกล้ามเนื้อที่ยังขาดความพร้อม

7.2 ไม่ควรใช้กิจกรรมแรก ๆ หรือตอนต้น ๆ ที่ให้ชาย-หญิง ต้องสัมผัสมือกันเป็นกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้เพราะความขี้อายและอาจจะมีความรู้สึกได้แย่งหรือขัดแย้งในจิตใจได้

7.3 ไม่ควรบรรจุกิจกรรมที่ต้องออกแรงติด ๆ กัน เพราะจะทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมในแต่ละทีมรู้สึกเหนื่อยเร็ว

7.4 ควรจัดกิจกรรมหนักเบา คิด ร่วมมือ ทำท่าย แข่งขัน สลับกันโดยตลอด

7.5 กิจกรรมที่ดีทุกคนควรมีส่วนร่วมคิด ร่วมเล่น ร่วมชิงชัย ร่วมออกแรง มีการแข่งขัน ตื่นเต้น และทำท่าย

7.6 ในการบรรจุกิจกรรมควรคำนึงถึงอายุ เพศ ความคุ้นเคย ระหว่างกันของกลุ่มแต่ละกลุ่ม กล่าวโดยสรุปคือ ออกแบบกิจกรรมที่คำนึงถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่มีข้อจำกัดในการร่วมกิจกรรม เช่น ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่สูงอายุมาก ๆ ต้องปีนป่ายหรือห้อยโหน เป็นต้น

7.7 ทุกครั้งในการวางแผนกิจกรรม ควรตระหนักและคำนึงถึงลักษณะอากาศในวันจัดจริง ความพร้อมของบุคลากร เวลา โอกาส สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

7.8 ควรคำนึงว่ากิจกรรมนั้นจะช่วยบรรลุดตามประสงค์ขององค์กรมากน้อยเพียงใดเสมอ

8. การวางแผนจัดกิจกรรมวอลค์แรลลี่

สมชาย กิจยรรยง (2540 : 82 – 83) แบ่งขั้นตอนการวางแผนการจัดกิจกรรมวอลค์แรลลี่ไว้ดังนี้

8.1 ระบุปัญหาหรือความคาดหวังจากบุคคลในองค์กรที่จะต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไขด้วยกิจกรรมวอลค์แรลลี่

8.2 ตั้งงบประมาณพร้อมจัดทำโครงการสำหรับกิจกรรมวอลค์แรลลี่

8.3 ขออนุมัติงบประมาณในการจัดกิจกรรมวอลค์แรลลี่

8.4 จัดหาสถานที่ พาหนะ เตรียมบุคลากรหรือวิทยากรผู้นำกิจกรรม

8.5 กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมวอลค์แรลลี่และจัดวางกิจกรรมในแต่ละรอบ

8.6 กำหนดแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ของทีมงานวิทยากร เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับใช้ประโยชน์ในวงจำกัด ไม่สามารถนำออกจำหน่ายหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

9. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวอลด์เรลลี่

สมชาย กิจยรรยง (2540 : 84 - 87) กล่าวถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวอลด์เรลลี่มีดังนี้

9.1 ผู้อนุมัติโครงการ คือ ผู้บริหารองค์กรที่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของกิจกรรมวอลด์เรลลี่ เป็นผู้อนุมัติงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมวอลด์เรลลี่ ซึ่งค่าใช้จ่ายหลัก ได้แก่ ค่าพาหนะต่อคัน ค่าอาหารที่พัก ค่าวิทยากรและทีมงาน

9.2 ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ บุคคลที่เป็นกุญแจสำคัญในการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์มี 2 ฝ่ายคือ

9.3 ตัวแทนขององค์กรในการติดต่อพาหนะ สถานที่ และทีมงานวิทยากร

9.4 วิทยากรผู้จัดกิจกรรมและทีมงาน ซึ่งในกรณีที่จัดแบ่งผู้รับผิดชอบโครงการอาจจะเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดความประหยัดงบประมาณ แต่มีข้อจำกัดคือ อาจจะขาดความตื่นเต้นความสนใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยเฉพาะตอนสรุปกิจกรรม

9.5 วิทยากรผู้นำกิจกรรม เป็นผู้วางกิจกรรมและประสานงานกับทีมงานในการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

9.6 ผู้ช่วยวิทยากร เป็นผู้ช่วยในการจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมหรือประจำอยู่ตามจุดต่าง ๆ ของแต่ละกิจกรรม

9.7 ผู้สังเกตการณ์ เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่ม

9.8 ผู้เก็บบันทึกภาพ คือถ่ายรูปหรือถ่ายวิดีโอ

10. บทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมวอลด์เรลลี่

10.1 วิทยากร

10.1.1 บทบาทของวิทยากรผู้นำที่วอลด์เรลลี่ มีดังนี้

10.1.1.1 เป็นกรรมการ ผู้ชี้แจงขั้นตอน กติกา เงื่อนไขให้กลุ่มแต่ละกลุ่ม

10.1.1.2 เป็นผู้อำนวยความสะดวก วางแผนจัดกิจกรรม กำหนดกิจกรรมในแต่ละจุดและประเมินผล

10.1.1.3 เป็นผู้นำกลุ่มสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม

10.1.1.4 เป็นผู้ถ่ายทอดในการสรุปกิจกรรม ผลที่ได้รับ และการนำไปใช้

10.1.1.5 เป็นนักฝึกอบรมที่คาดหวังในการเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคล

10.1.2 หน้าที่ของวิทยากรผู้นำที่ม มีดังนี้

10.1.2.1. สำรองปัญหาหรือความคาดหวังในการจัดกิจกรรมวอลด์เรลลี่

10.1.2.2 บรรจุกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10.1.2.3 ประสานงานกับทีมงานให้การจัดกิจกรรมบรรลุเป้าหมาย

10.1.2.4 วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้
 วัสดุผลการเรียนรู้และการถ่ายทอด

10.2 ผู้ช่วยวิทยากร

10.2.1 บทบาทของผู้ช่วยวิทยากร หรือทีมงานวิทยากร มีดังนี้

10.2.1.1 เป็นผู้ควบคุมเวลา โดยควบคุมเวลาและบันทึกเวลาเข้าออก
 ของแต่ละกลุ่มหรือทีม

10.2.1.2 เป็นกรรมการ ผู้ชี้แจงกติกา เงื่อนไข ขั้นตอนการดำเนิน
 กิจกรรม

10.2.1.3 เป็นผู้สังเกต โดยสังเกตบรรยากาศและพฤติกรรมการเรียนรู้

10.2.1.4 เป็นผู้ประสานงาน มีส่วนช่วยเสริมสร้างบรรยากาศของการ
 เรียนรู้

10.2.1.5 เป็นผู้นำเสนอ โดยนำเสนอความคิดเห็นในพฤติกรรมเรียน
 รู้ของแต่ละกลุ่ม

10.2.2 หน้าที่ของผู้ช่วยวิทยากร มีดังนี้

10.2.2.1 ประสานงานในการสร้างกิจกรรมแต่ละจุด

10.2.2.2 ประสานงานในการจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมหรือกลุ่ม
 สัมพันธ์

10.2.2.3 จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ตนรับผิดชอบ

10.2.2.4 รับผิดชอบในจุดหรือสถานที่ที่ระบุในการดำเนินกิจกรรมให้
 บรรลุเป้าหมาย

10.2.2.5 สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี

10.2.2.6 ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่ระบุ

10.2.2.7 สังเกต วิเคราะห์ และสรุปผล

10.2.2.8 นำเสนอความคิดเห็นในฐานะผู้สังเกตการณ์

10.3 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

10.3.1 บทบาทผู้เข้าร่วมกิจกรรมวอลด์เรลลี่มีดังนี้

10.3.1.1 เป็นผู้เล่นกิจกรรมวอลด์เรลลี่ตามเงื่อนไขที่ระบุ
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

10.3.1.2 เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการร่วมกิจกรรม
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10.3.1.3 เป็นนักกีฬาที่มีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและมีการแข่งขัน

10.3.1.4 เป็นนักสู้เพื่อแข่งกับเวลาและชัยชนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นทีม

10.3.1.5 เป็นนักมนุษยสัมพันธ์ที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นกลุ่มหรือ

10.3.2 หน้าทีของผู้เข้าร่วมกิจกรรมวอล์คแรลลี่ มีดังนี้

10.3.2.1 ทำความเข้าใจกับขั้นตอนกติกาเงื่อนไขที่กำหนด

10.3.2.2 ร่วมกับทีมงานในการร่วมกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด

10.3.2.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยการร่วมมือในการพูด การคิด การกระทำและการแสดงออก

10.3.2.4 ร่วมปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่ เสียสละ และอุทิศตน

10.3.2.5 ระดมสมองเพื่อพัฒนา ปรับปรุงตนเองเพื่องานและองค์กร

10.4 บทบาทและหน้าที่ของผู้สังเกตการณ์ มีดังนี้

10.4.1 เป็นผู้ให้ความเห็น ไม่ใช่ผู้ชี้ช่องทาง

10.4.2 เป็นผู้ติดตาม สังเกตพฤติกรรมบุคคลในกลุ่ม

10.4.3 เป็นผู้ร่วมเล่น มีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศของกลุ่ม

10.4.4 เป็นกลาง ประเมินความยุติธรรมของทุกฝ่าย

อนึ่งผู้สังเกตการณ์ในกรณีที่มีได้ระบุหรือจัดให้มีก็อาจจะไม่มีตำแหน่งผู้สังเกตการณ์ในการร่วมกิจกรรมแต่ละรอบ ผู้สังเกตการณ์อาจจะเป็นคนหนึ่งคนใดดังนี้

1. ผู้บริหารขององค์กรในฝ่ายจัดการหรือบริหารบุคคล
 2. วิทยากรผู้ลงเวลาและประจำแต่ละจุดของกิจกรรม
 3. ผู้ที่มีหรือกลุ่มแต่ละกลุ่มคัดเลือกให้ผู้สังเกตการณ์ประจำกลุ่ม
 4. บุคคลจากทีมหรือกลุ่มอื่น สลับกันมาเป็นผู้สังเกตการณ์ของกลุ่มอื่น
- พฤติกรรมที่ผู้สังเกตการณ์ควรสังเกต มีดังนี้

1. ความร่วมมือกันคิดในการปฏิบัติกิจกรรม
2. ความกระตือรือร้น
3. ความสามัคคี การทำงานเป็นทีม มนุษยสัมพันธ์
4. การสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การประสานงานและสนับสนุน
5. ความเสียสละ อภัย ความเข้าใจ

6. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลังจากเวลาผ่านไปสักระยะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ภาวะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

8. ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. การเตรียมกิจกรรมวอล์คแรลลี่

สมชาย กิจยรรยง (2540 : 91 -94) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมวอล์คแรลลี่จะมีผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฝ่ายหลักคือ ฝ่ายผู้เข้าร่วมกิจกรรม และฝ่ายผู้ดำเนินกิจกรรม

11.1 การเตรียมตัวสำหรับผู้ร่วมกิจกรรมวอล์คแรลลี่ คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีดังนี้

11.1.1 ชายหรือหญิง ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจหรือโรคความดันถ้าหากเพิ่งผ่านการพักรักษาตัวในโรงพยาบาลไม่นาน ไม่ควรเข้าร่วมกิจกรรม

11.1.2 การแต่งกาย ควรสวมกางเกงขายาว รองเท้าผ้าใบหุ้มส้น ถ้ากลัวร้อนให้สวมเสื้อแขนยาว มีหมวก

11.2 การเตรียมกิจกรรมสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม

ก่อนที่จะลงมือทำกิจกรรม เรื่องที่ วิทยากรหรือผู้นำกิจกรรมจะต้องเตรียมการล่วงหน้า คือ

11.2.1 แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ หรือทีมโดยให้มีสมาชิกกลุ่มละประมาณ 7 – 12 คน ตามหลักวิชาการ กระบวนการแบ่งกลุ่มทั่ว ๆ ไป โดยกำหนดเป็นหมายเลขกลุ่ม สัญลักษณ์กลุ่ม หรือให้ตั้งชื่อกลุ่มไว้

11.2.2 เลือกกิจกรรมการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม กิจกรรมการเรียนรู้การทำงานเป็นทีมตามที่นักวิชาการ ได้คิดและพัฒนาขึ้นให้มีเป็นจำนวนมาก บางกิจกรรมผู้คิดและพัฒนาขึ้นก็ไม่ได้ตั้งใจหรือมีจุดมุ่งหมายให้เรียนรู้หลักและเงื่อนไขการทำงานเป็นทีม แต่มีจุดมุ่งหมายให้เรียนรู้ความคิดรวบยอด เรื่องอื่น ๆ โดยขอยกตัวอย่างที่ได้ประยุกต์รวมทั้งได้พัฒนาบางกิจกรรม เพื่อวัตถุประสงค์ให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ณ สถานที่ตามนัยของกิจกรรมวอล์คแรลลี่

12. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมวอล์คแรลลี่

ในทรรศนะของผู้เขียนเห็นว่า การจัดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ในส่วนที่เป็นความยุ่งยากของวิทยากรหรือผู้นำกิจกรรมจะอยู่ในเรื่องของการเตรียมเส้นทาง ระยะทาง เวลา บุคลากรประจำฐานหรือสถานีต่าง ๆ ที่สำคัญที่เป็นความกังวลคือ อุปกรณ์ต่าง ๆ และเครื่องมือที่ต้องใช้ ดังนั้นขอสรุปขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมวอล์คแรลลี่ 10 ขั้นตอนดังนี้

12.1 ลสำรวจพื้นที่ ลักษณะหรือสถานที่จัดกิจกรรมวอล์คแรลลี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12.2 การจัดทำแผนที่ แผนที่ (ลายแทง) การจัดรูปแผนที่หรือแผนผังเพื่อจัดทำเป็นลายแทง เพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมเดินไปตามจุดต่าง ๆ

12.3 การบรรจุกิจกรรมต่าง ๆ ลงในจุดแต่ละจุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 12.4 จัดเตรียมทีมงานสำหรับวอล์คแรลลี่
- 12.5 จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือของกิจกรรมต่าง ๆ
- 12.6 วางกิจกรรมต่าง ๆ ตามจุดสถานีหรือฐานที่กำหนด
- 12.7 ดำเนินกิจกรรมวอล์คแรลลี่ตามลำดับ
- 12.8 ควบคุมกิจกรรมวอล์คแรลลี่
- 12.9 มอบหมายงานกลุ่มให้ระดมสมอง
- 12.10 นำเสนอผลงานของกลุ่ม

13. การสรุปผลของกิจกรรมวอล์คแรลลี่

การดำเนินกิจกรรมวอล์คแรลลี่ในแต่ละครั้งจะสนุกสนานหรือไม่นั้น ถ้าหากขาดการสรุปผลเพื่อให้นำไปประยุกต์ใช้แล้วก็จะเปรียบเสมือนเรือที่ขาดหางเสือ คือ แล่นไปโดยปราศจากเป้าหมายและทิศทางวิธีการต่าง ๆ ที่จะให้ได้มาซึ่งภาพสะท้อนจะเปรียบเสมือนกระจกเงาสะท้อนให้เห็นปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานร่วมกัน หรือการทำกิจกรรมร่วมกันสามารถที่จะทำให้ ผู้เข้ารับการอบรมยอมรับตนเอง มองเป็นตนเองและผู้อื่นอย่างถูกต้อง

13.1 ข้อเสนอแนะในการสรุปผลของกิจกรรมวอล์คแรลลี่สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีดังนี้

13.1.1 วัตถุประสงค์ภายหลัง คือ ใช้วิธีโอบนทิกภาพเก็บไว้แล้วนำมาฉายให้ผู้รับการอบรมหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นถึงการดำเนินกิจกรรมในสถานีต่าง ๆ ข้อดีก็คือ ทำให้กลุ่มแต่ละกลุ่มได้เห็นบรรยากาศ เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติการของแต่ละสถานี ในรูปแบบสีลาต่าง ๆ เป็นความเหมือนและความแตกต่าง

13.1.2 ให้กลุ่มแต่ละกลุ่มสรุป คือ ให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมวอล์คแรลลี่รวมทั้ง ผู้สังเกตการณ์ได้ช่วยกันสรุปภาระกิจในสถานีต่าง ๆ ว่าแต่ละสถานีได้ประโยชน์อะไรบ้างที่นำไปประยุกต์ใช้ เห็นปัญหาและมีแนวทางแก้ไขอย่างไรในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

13.1.3 ให้วิทยากรประจำสถานีสรุป คือ ให้จุด หรือสถานีที่มีวิทยากรผู้ลงเวลาและดำเนินกิจกรรม เป็นผู้สรุปข้อคิดเห็นของกลุ่มแต่ละกลุ่มในด้านต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมของกลุ่ม ภาวะผู้นำ ภาวะผู้ตาม หลักของทีม การนำไปใช้ ฯลฯ

13.1.4 วิทยากรผู้นำสรุป ถ้าหากไม่ได้มีการฉายวิธีโอบนทิกภาพและไม่ได้ให้วิทยากรประจำสถานีสรุป อย่างน้อยในการดำเนินกิจกรรมวอล์คแรลลี่แต่ละครั้งก็ควรมีการสรุปจากสมาชิกของกลุ่มและให้วิทยากรผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปตามหรือสรุปข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

13.2 แนวทางการสรุปของวิทยากรผู้ดำเนินกิจกรรม วิทยากรผู้ดำเนินกิจกรรมที่เป็นผู้วางกิจกรรมในแต่ละสถานีต่าง ๆ ย่อมทราบวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมดังนั้นการสรุปเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้ย่อมต้องอาศัยกระบวนการดังนี้

13.2.1 ชั้นแนวคิดของแต่ละสถานี ผู้นำกิจกรรมจะบอกถึงวัตถุประสงค์ของแต่ละสถานีหรือแนวคิดหลัก ๆ ให้กับกลุ่มทราบ

13.2.2 ชั้นในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้นำจะชี้ให้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

13.2.3 ชั้นวิเคราะห์กิจกรรม ผู้นำจะชี้ให้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

13.2.4 ชั้นสรุป เป็นการสรุปจากข้อ 1-2-3 โดยสามารถสอดแทรกหลักหรือทฤษฎีทางวิชาการลงไปได้

13.2.5 ชั้นการนำไปใช้ เป็นการทำกิจกรรมที่ได้เรียนรู้และได้ฝึกปฏิบัติแล้วนำไปใช้อย่างถูกต้อง จากข้อสรุปของกลุ่มและของวิทยากรผู้ดำเนินกิจกรรม

2.4 รายละเอียดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

1. ความหมายของศาสนา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2539 (2519 : 885) ได้ให้ความหมายของคำว่า "ศาสนา" ไว้ว่า ศาสนา เป็นคำนาม หมายถึง ลัทธิความเชื่อของมนุษย์ อันมีหลัก คือแสดงกำเนิดและความสิ้นสุดของโลกเป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาตม์ประการหนึ่ง แสดงหลักธรรม เกี่ยวกับบุญ บาป อันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำกันตามความเห็นหรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อนั้น

สลักษณีย์ ศิวรักษ์ (2525 : 6-9) ได้อธิบายความหมายของคำว่า "ศาสนา" ตามความหมายในทางพระพุทธศาสนา จะไม่ตรงกับความหมายของศาสนาอื่นที่ได้กล่าวมาแล้ว เพราะศาสนาในคำว่า "ศาสนาพุทธ" ประกอบด้วย

1. ไม่มีหลักความเชื่อว่า คำสอนต่าง ๆ มาจากพระเจ้าแต่มีหลักความเชื่อว่าผู้รู้ (คือพุทธ) เป็นผู้สั่งสอน
 2. ไม่มีหลักความเชื่อว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกแต่มีหลักความเชื่อว่า กรรมเป็นผู้สร้างโลกและสรรพสิ่ง

3. ไม่มีหลักความเชื่อไปตามคำสอน โดยไม่คำนึงถึงข้อพิสูจน์ แต่มีหลักให้ พิสูจน์คำสอนนั้น

4. ไม่มีหลักการยอมมอบตนให้แก่พระเจ้า แต่มีหลักการมอบตนให้แก่ตนเอง

อย่างไรก็ตามพุทธศาสนาถือว่าเป็นศาสนา เพราะเข้าหลักเกณฑ์ คือเป็นเรื่องที่เชื่อถือได้มีความศักดิ์สิทธิ์ และต้องเคารพบูชาไปตามความเชื่อนั้น มีคำสอนแสดงธรรมจรรยา และกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำการปฏิบัติเพื่อบรรลุผลอันดีงามของสังคม มีผู้ประกาศศาสนา คือพระพุทธเจ้า และมีผู้สืบต่อ คือ พระสงฆ์ นั่นคือ การเชื่อถือและบูชาในพระรัตนตรัยนั่นเอง

พระพุทธทาสภิกขุ (2520 : 52-53) ได้ให้ความหมายของศาสนาว่า ไม่ใช่คำสั่งสอนแต่เป็นการปฏิบัติ โดยกล่าวว่า

...ตัวแท้ของศาสนานั้นเป็นตัวการปฏิบัติหรือตัวการกระทำ อันเป็นไปเพื่อความพ้นทุกข์ หรือสิ่งที่สัจธรรมนั้น ๆ ไม่พึงปรารถนา...ขอให้พิจารณาถึงคำแปลของพระบาลีนี้เป็นลำดับทีละข้อ ลัพพปาบัสส อภรณัง-การไม่ทำชั่วทุกอย่าง กุสลัสสุปสัมปทา-การทำความดีให้ครบถ้วน สุจิตตปริโยทปัทง-การทำจิตใจของตนให้ขาวรอบ เอตัง พุทธานสาสนัง 3 อย่างนี้คือ "ศาสนา" ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย การไม่ทำชั่ว การทำความดีให้ผ่องแผ้ว นั่นคือ "ศาสนา" ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอให้ฟังดูเถิดว่า สิ่งที่เราเรียกว่าศาสนา นั่นคือตัวคำสั่งสอนหรือตัวการกระทำ ในเมื่อพระพุทธเจ้าตรัสว่าการกระทำทั้ง 3 อย่างนี้ คือ "ศาสนา" ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย... พระพุทธเจ้าเมื่อส่งสาวกชุดหนึ่งออกประกาศศาสนาก็ไม่ได้กล่าวถึงคำว่าศาสนา แต่กล่าวให้ประกาศพรหมจรรย์ด้วยคำว่า "พรหม จริยง ปกาเสถ" ซึ่งคำว่า พรหมจรรย์ในที่นี้ มิได้หมายถึงคำสั่งสอนเลย แต่หมายถึงระบบแห่งการกระทำระบบหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวการกระทำอันประเสริฐ...

หลักพุทธธรรมที่ชื่อ "ศรัทธา" แปลว่า ความเชื่อ หมายถึง ความเชื่ออันประกอบด้วยปัญญาในสิ่ง 4 ประการ ซึ่งเป็นหลักความเชื่อที่พุทธศาสนิกชนพึงปฏิบัติไว้ ดังนี้

1. กัมมัสถา เชื่อกรรม เชื่อกฎแห่งกรรม เชื่อผลที่ต้องการสำเร็จได้ด้วยการกระทำมิใช่ด้วยอำนาจอนหรืออนาคยโชค เป็นต้น

2. วิปากัสถา เชื่อผลของกรรม เชื่อวิบาก เชื่อว่ากรรมที่ทำแล้วต้องมีผลและผลต้องมีเหตุ ผลดีเกิดจากกรรมดี ผลชั่วเกิดจากกรรมชั่ว

3. กัมมัสสกาตัสถา เชื่อว่าทุกคนมีกรรมเป็นของตน และแต่ละคนเป็นเจ้าของกรรมที่ตนกระทำ จะต้องรับผิดชอบเสวยวิบากเป็นไปตามกรรมของตน

4. ตถาคตโพธิัสถา เชื่อความตรัสรู้ของพระตถาคต มั่นใจในพระองค์ พระตถาคตว่าทรงเป็นพระสัมมาสัมพุทธะ เป็นผู้ทรงพระคุณทั้ง 9 ประการ ตรัสรู้ธรรม และบัญญัติวินัย ไว้ดีแล้ว

เสฐียรโกเศศ (2515 : 35) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความเชื่อไว้ว่ามีความหมายเป็น 2 นัย โดยกล่าวว่า

"...ความเชื่อนั้นมี 2 นัย นัยหนึ่งเป็นความเชื่อด้วยอารมณ์ศรัทธา และอีกนัยหนึ่งเป็นความเชื่อด้วยปัญญาทางเหตุผล..." และในทัศนะของเสฐียรโกเศศ ท่านแสงความคิดเห็นว่าความเชื่อเป็นเรื่องของจิตใจ เป็นสิ่งที่อยู่ภายใน โดยกล่าวว่า

"ความเชื่อในเรื่องศาสนาเป็นเรื่องของจิตใจ ถ้าใจไม่แสดงออกมภายนอกกาย ก็ไม่มีใครทราบว่าจะเชื่ออะไร... ทุกศาสนามีพิธีกรรม ศิลปะและประเพณีเกี่ยวกับศาสนา ก็เป็นการแสดงออกแห่งความเชื่อ เพื่อเร้าให้เกิดศรัทธาปลาทะ ผู้ที่มีความเชื่อ เมื่อได้กระทำอะไรไปก็เชื่อว่าเป็นกุศลได้บุญแรง ก็เกิดเป็นปิตินดีเบิกบาน ผ่องแผ้วใจ ที่มีมนุษย์สามารถทำสิ่งใหญ่โตได้สำเร็จ หรือสามารถอดทนต่อการทรมานอย่างยวดยิ่งได้ก็เพราะด้วยแรงกำลังแห่งความเชื่อ เมื่อว่ากันตามนี้แล้วศาสนาจึงมีความจำเป็นแก่ผู้ที่มีความเชื่อ ถ้าปราศจากศาสนาชีวิตก็ไม่มีความหมายแก่เขา..."

2. ศรัทธา 4

2.1 กัมมสัทธา (ชีวิตมนุษย์ตามแนวคิดของพระพุทธศาสนา)

พระพุทธทาสภิกขุ (2520 : 94-95) ได้กล่าวถึงกำเนิดชีวิตมนุษย์โดยอ้างบาลีมหาตถนหลังขยสูตร มุลป้อนนาลกั มัชฌิมนิคาย ความว่า

...เมื่อบิดามารดาอยู่ร่วมกัน แล้วมารดามีระดูแล้ว แล้วคันธัพพะก็เข้าไปตั้งอยู่เฉพาะสัตว์จึงจะเกิด ถ้าบิดามารดาอยู่ร่วมกัน แต่มารดาไม่มีระดูแล้วมันก็ไม่มีการจะเกิด หรือว่าอยู่ร่วมกันมีระดูแล้วถ้าคันธัพพะไม่เข้าไปตั้งอยู่เฉพาะมันก็ไม่เกิดเหมือนกัน มันต้องประกอบไปด้วยองค์ 3 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มารดามีระดูแล้ว แล้วคันธัพพะก็เข้าไปตั้งอยู่เฉพาะ...ถ้าพูดอย่างวิชาสมัยนี้ คันธัพพะ ก็หมายถึง เชื้อฝ่ายบิดา แล้วมันก็ไม่ตั้งอยู่เฉพาะในไข่มารดา ต้องมีอย่างนั้นมันจึงจะเกิดสัตว์ขึ้นมาได้ ถ้าบิดามารดาอยู่ร่วมกันและมารดามีระดูแล้ว แต่ว่าคันธัพพะไม่เข้าไปตั้งอยู่เฉพาะมันก็ไม่เกิดไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงว่าต้องครบทั้ง 3 อย่าง แล้วมันก็ตั้งครรรค์ขึ้นมาได้ พอครรรค์แก่ 9 เดือน บ้าง 10 เดือนบ้าง แล้วมารดาก็คลอดบุตร...

ธรรมชาติหรือชีวิตมนุษย์ทั้งหลายจะเป็นไปตามกฎไตรลักษณ์ หรือสามัญญลักษณะ 3 ประการ คือ สังขารทั้งปวง ไม่เที่ยง สังขารทั้งปวง เป็นทุกข์ สังขารทั้งปวง เป็นอนันตา

สำหรับปัจจุสมุปบาท เป็นหลักธรรมที่อธิบายถึงภาวะของชีวิตที่ดำเนินไปที่พระพุทธเจ้าแสดงในรูปของกฎธรรมชาติ หรือหลักความจริงที่มีอยู่โดยธรรมดา เป็นหลักธรรมหนึ่งที่อธิบายว่าเป็นอย่างไร

บรรจบ บรรณรุจิ (2535 : 13 - 83) ได้อธิบายปัจจุสมุปบาทแบบช่วงกว้างที่สุดไว้ว่า

เพื่อให้สั้นและง่าย เห็นว่าควรใช้วิธียกตัวอย่างดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อวิชชา เป็นความหลงผิด ความไม่รู้ในสภาวะธรรม เช่น เข้าใจว่าการเกิดในสวรรค์ เป็นยอดแห่งความสุข เข้าใจว่าฆ่าคนนั้นคนนี้ได้ก็เป็นสุข เข้าใจว่าฆ่าตัวตายเสียได้จะเป็นสุข เข้าใจว่าถึงความเป็นพรหมแล้วจะไม่เกิดไม่ตาย เข้าใจว่าทำพิธีบวงสรวงเช่นสังเวชแล้วจะไปสวรรค์ได้ เข้าใจว่าจะไปนิพพานได้ด้วยการบำเพ็ญตบะ เข้าใจว่าตัวตนอันนี้นั้นแหละจะได้ไปเกิดเป็นนั่นเป็นนี่ด้วยการกระทำอย่างนี้ เข้าใจว่าตายแล้วสูญ ฯลฯ จึงเป็นปัจจัยทำให้เกิดอวิชชา

สังขาร เป็นความนึกคิด ไปตามแนวทางหรือสอดคล้องกับความเข้าใจนั้น ๆ หรือเป็น อารมณ์ที่ปรุงแต่งจิตใจ คิดปรุงแต่งวิธีการบ้าง และลงมือกระทำการ (กรรม) ต่าง ๆ ด้วยเจตนา เป็นกรรมดี (บุญ) บ้าง เป็นกรรมชั่ว (บาป) บ้าง เป็นอญเฐชา (การกระทำสมาบัติ 8) บ้าง จึงทำให้เกิดวิญญาน

วิญญาน เป็นการรับรู้หรือความรู้สึก เกิดความตระหนักรู้และรับรู้อารมณ์ต่าง ๆ บางทีเรียกว่า "จิต" เป็นความนึกคิดและรับรู้อารมณ์ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจพุดง่าย ๆ ก็คือ จิต หรือวิญญานถูกปรุงแต่งด้วยอารมณ์หรือความนึกคิด (วิญญานกับสังขารปรุงแต่งกัน) ทำให้เกิดการกระทำ คือ กรรม เช่น ตากระทบรูป เกิดจักขุวิญญาน ทำให้ชอบหรือไม่ชอบ เกลียดหรือไม่เกลียด ทำให้เกิดการกระทำตามที่ชอบหรือเกลียด เสียงกระทบหู เกิดโสตวิญญาน กลิ่นกระทบจมูก เกิด ฆานวิญญาน รสกระทบลิ้น เกิดชีวหาวิญญาน การสัมผัสทางกาย เกิดกายวิญญาน การสัมผัสทางใจ เกิดมโนวิญญาน จึงทำให้เกิดปฏิสนธิวิญญาน เกิดการกระทำกรรมขึ้น จึงเป็นปัจจัยทำให้เกิดนามรูป

นามรูป ได้แก่ กายกับจิต เรียกว่า รูปขันธ์และนามขันธ์ กระบวนการแห่งการเกิดก็ ดำเนินการ ก่อรูปเป็นชีวิตที่พร้อมจะปรุงแต่ง การกระทำต่าง ๆ ต่อไปอีกจึงเกิดรูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ หรือนามรูปโดยครบถ้วน ประกอบด้วย คุณสมบัติและข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามพลังปรุงแต่งของสังขาร คือกรรมที่ทำมา และภายในขอบเขตวิสัยของภพที่ไปเกิดนั้น สุดแต่จะไปเกิดเป็นมนุษย์ ติรัจฉาน เทวดา เป็นต้น ทำให้เกิดสภาพดังนี้

สภาพดังนี้ คือการรับรู้อารมณ์ด้วยทวารทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ชีวิตที่จะ สนองความต้องการของแต่ละคนและพร้อมที่จะกระทำต่าง ๆ ได้ตอบสนองสภาพแวดล้อม จะ ต้องใช้กระบวนการรับรู้ดำเนินงานได้ จะต้องสภาพโดยอาศัยนามรูปเป็นเครื่องสนับสนุน กระบวนการแห่งชีวิต จึงดำเนินต่อไปตามพลังแห่งกรรม ถึงขั้นเกิดอายตนะทั้ง 6 คือ ประสาท ตา หู จมูก ลิ้น กาย และเครื่องรับรู้อารมณ์ภายใน คือ ใจ

ผัสสะ คือ การกระทบของอารมณ์ภายในและภายนอก ทำให้เกิดความรู้สึกสัมผัสที่ ทวารทั้ง 6 เป็นอารมณ์ขึ้น กระบวนการแห่งการรับรู้ก็ดำเนินงานโดยการเข้ากระทบหรือประจวบ กันระหว่างองค์ประกอบ 3 ฝ่าย คือ อายตนะภายใน (ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) กับอารมณ์ หรือ อายตนะภายนอก (รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์) และวิญญาน (จักขุวิญญาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำมาเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โสตวิญญาน ฆานวิญญาน ชิวหาวิญญาน กายวิญญานและมโนวิญญาน) เมื่อการรับรู้เกิดขึ้นครั้งใด ก็ทำให้เกิดเวทนา

เวทนา คือความรู้สึกทางใจ ที่เกิดจากอารมณ์ ทั้ง 6 ว่าเป็นสุขหรือทุกข์ หรือ เฉย ๆ เป็นความรู้สึกที่เรียกว่า การเสวยอารมณ์ จะเกิดขึ้นในรูปใดรูปหนึ่ง คือ สุขสบายก็คือสุขเวทนา เจ็บปวดก็เป็นทุกข์เวทนา หรือไม่ก็เฉย ๆ เป็นอทุกข์มสุขเวทนา หรืออุเบกขาเวทนา เมื่อเกิดเวทนาคนเราก็ดิ้นรนชวนหาความสุข ละความทุกข์ความต้องการอยากมีอยากได้ จึงเป็นปัจจัยให้เกิดตัณหา

ตัณหา เป็นความทะยานอยากไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าสุขสบายก็ชอบใจติดใจ อยากได้ หรืออยากได้ให้มาก ๆ ยิ่งขึ้นอีก เกิดการทะยานอยากและแสหาต่าง ๆ ถ้าเป็นทุกข์ ไม่สบายก็ขัดใจ เชื่องใจ อยากให้สูญสิ้นพ้น ไปเสีย ด้วยการทำลายหรือหนีไปให้พ้นก็ตาม เกิดความกระวนกระวาย ดิ้นรนไปตามอารมณ์ที่เป็นทุกข์ ขัดใจก็ไปหาไปเอาสิ่งอื่น อารมณ์อื่นที่จะให้ความสุขได้ หรือไม่ก็รู้สึกเฉย ๆ หรืออุเบกขา เป็นความรู้สึกอย่างละเอียดจัดเข้าฝ่ายสุขเพราะไม่ขัดใจ เป็นความสบายอย่างอ่อน ๆ ตัณหาแบ่งออกเป็น กามตัณหา คือความต้องการทางกาม ภวตัณหาคือความอยากมีอยากเป็น วิภวตัณหา คือความไม่อยากมีไม่อยากเป็น ตัณหาเหล่านี้เมื่อจิตใจเข้ายึดเหนี่ยว ก็ทำให้เกิดอุปาทาน

อุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่น ความอยากเมื่อรุนแรงขึ้นก็กลายเป็นความยึดมั่นถือมั่นติดสยบหมกมุ่นในสิ่งนั้น หรือเมื่อไม่ได้ก็อยากด้วยตัณหา เมื่อได้หรือถึงแล้วก็ยึดด้วยอุปาทาน และเมื่อยึดมั่นก็มีใช่ยึดแต่อารมณ์ที่อยากได้เท่านั้น แต่ยังพ่วงเอาความยึดมั่นในความเห็น ทฤษฎี วิทยุต่าง ๆ ความยึดมั่นในแบบแผนความประพฤติ และข้อปฏิบัติที่จะให้ได้ในสิ่งที่ปรารถนา และความยึดมั่นในตัวตน พัวพันเกี่ยวเนื่องกันไปด้วยความยึดมั่นถือมั่นนี้จึงทำให้คนเราประกอบกรรมทางกาย วาจา ใจ กรรมเหล่านี้ทำให้จิตไปภพภูมิต่าง ๆ เพราะตัวเจตนาที่ประกอบกรรม ทำให้เกิดภพ

ภพ คือ กรรมที่กระทำด้วยกาย วาจา ใจ โดยมีเจตนา หรือเจตจำนงที่จะกระทำการ เพื่อให้ได้มาและให้เป็นไปตามความยึดมั่นถือมั่นนั้น และนำไปเกิดกระบวนการพฤติกรรม ทั้งหมดขึ้นอีก เป็นกรรมดี กรรมชั่ว หรืออเนญชา สอดคล้องกับตัณหา อุปาทานนั้น ๆ เมื่อคนเราจะตายก็เกิดกรรมนิมิต และอารมณ์นิมิตตากรรมที่กระทำ ทำให้เกิดสนธิวิญญานขึ้นในภพใดภพหนึ่งตามผลแห่งกรรมขณะมีชีวิต อาจเป็นกรรมภพ รูปภพ หรืออรูปภพที่มีอารมณ์แห่งกรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ทำให้เกิดชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ชาติ คือความเกิด หรือปฏิสนธิ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิวิญญานที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับพลังแห่งกรรม เมื่อบุคคลจะถึงแก่ความตายจะมีกรรมอารมณ์ กรรมนิมิตอารมณ์ และคตินิมิต

อารมณ์เป็นปัจจัยนำไปเกิดเป็นปฏิสนธิขึ้นในภพที่สมควรกับกรรม บังเกิดขั้น 5 ขึ้นพร้อมกับเริ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการแห่งชีวิตให้ดำเนินต่อไป คือ เกิดนามรูป สฬายตนะ ผัสสะ และเวทนาขึ้นหมุนเวียน วงจรอีก และเมื่อเกิดมีขึ้นแล้วย่อมต้องแน่นอนที่ตมต้องมี การแก่ การเจ็บ การตาย เกิดขึ้นอีก เป็นความทุกข์เกิดขึ้น ทำให้มี

ชรามรณะ คือความเสื่อมโทรม และแตกดับแห่งกระบวนการของชีวิตนั้น สำหรับ ปุถุชน ชรามรณะนี้ย่อมคุกคามบีบคั้นทั้งโดยขัดแย้งและแผ่งชอน (อยู่ในจิตส่วนลึก) ดังนั้นวงจรของปุถุชน ชรามรณะจึงพุ่งมาพร้อมด้วย

2.2 วิปากสัทธา

2.2.1 กรรม

กรรมเป็นหลักธรรมสำคัญในพุทธศาสนา จึงกำหนดให้มีความเชื่อในกรรมให้เป็น ศรัทธาที่สำคัญ กรรมนั้นหมายถึง การกระทำ การกระทำของบุคคลใดก็ย่อมเป็นกรรมของบุคคลนั้น พุทธศาสนา ได้แบ่งเรื่องของกรรมออกไว้เป็น 3 หมวดคือ

หมวดที่ 1 กรรมที่ให้ผลตามคราว เป็นกรรมที่มีอันดับก่อนหลัง ถ้าเป็น กรรมหนักก็ให้ผลก่อน กรรมเบาให้ผลช้า แบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ

1. ทิฏฐธรรมเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพนี้
2. อุบัติชเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพหน้า
3. อัปราชเวทนียกรรม คือกรรมที่อาจให้ผลเมื่อไรก็ได้ไม่มีความแน่นอน อาจให้ผลในภพนี้หรือภพหน้าก็ได้
4. อโหสิกรรม คือ กรรมที่ไม่ส่งผล เป็นกรรมที่สิ้นสุดอยู่ในตัวของมันเอง ดังเช่นพระอรหันต์ทำกรรมนั้นไม่มีส่งผลต่อไป

หมวดที่ 2 กรรมที่ให้ผลตามกิจ เป็นกรรมที่ให้ผลตามหน้าที่ของกรรม มี อยู่ 4 อย่าง คือ

1. ชนกกรรม คือ กรรมที่ทำให้เกิดภพใหม่ หรือภาวะใหม่ขึ้นแก่บุคคล
2. อุปถัมภกกรรม คือ กรรมที่มีหน้าที่คอยสนับสนุน ทั้งในทางที่ดีและ ทางที่ไม่ดี
3. อุปปีฬกกรรม คือ กรรมที่คอยบีบคั้นให้ชนกกรรมนั้นอ่อนแรงลง
4. อุปฆาตกรรม คือ กรรมที่คอยตัดรอนชนกกรรมและตัดรอนอุปถัมภก กรรมทั้งในทางที่ดีและทางที่ชั่ว

หมวดที่ 3 กรรมหนักเบาตามลำดับ หมายถึง กรรมที่จะส่งผลก่อนหลังกัน ตามลำดับกรรมหนักย่อมส่งผลก่อน กรรมเบาที่ส่งผลช้าออกไป แบ่งออกเป็น 4 อย่างการนำไปใช้

1. ครุกรรม คือ กรรมหนัก หมายถึง อนันตริยกรรม (มาตุกรรม คือ ฆ่า

แม่ ปิตุกรรม คือ ฆ่าพ่อ ฆาตกรรม คือ ฆ่าพระอรหันต์ โโลหิตปาป คือทำให้พระพุทธรูปเจ้าตถุพระ
โโลหิต) กรรมนี้จะส่งผลถึงตัวผู้กระทำเป็นอันดับแรก

2. พหุลกรรม คือ กรรมที่ทำให้เป็นอาจิณ เป็นกรรมที่ทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ
3. อาสันนกรรมคือกรรมที่ทำเมื่อจวนจะดับในภพนี้หรือเป็นกรรมครั้งล่าสุด
4. กตัตตคากรรม คือ กรรมที่ไม่ตั้งใจทำ ไม่มีเจตนา กรรมนี้มีผลเบา

มากและจะส่งผลถึงตัวผู้กระทำเป็นอันดับสุดท้าย

2.3 กัมมัสสกตาสัทธา

2.3.1 บุญและบาป

ขำเลียง วุฒิจันทร (2524 :68) ได้กล่าวว่า บุญและบาปเป็นสิ่งคู่กัน บุญคือสิ่งที่
เป็นคุณ บาปก็คือสิ่งที่โทษ ทั้งบุญและบาปมีวิบากกรรมตามสนองคุณและโทษตามกฎหมายแห่ง
กรรมเสมอ บุญหรือสิ่งที่ให้คุณนั้น เกิดจากการทำบุญที่เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ 10 ได้แก่

1. ทานมัย การบริจาคสิ่งของหรือแรงงานเพื่อทำบุญทำทาน
2. ปัตติทานมัย การแผ่กุศลไปยังสัตว์อื่น
3. ปัตตานุโมทนา มัย การอนุโมทนาสาธุยินดีกับคนที่ทำบุญ
4. สีลมัย การรักษาศีล
5. อปจายนมัย การอ่อนน้อมแก่ผู้ที่ควรอ่อนน้อม
6. เวชยาวัจจมัย การช่วยขวนขวายออกแรงในกิจที่ชอบ
7. ภาวนามัย การสวดมนต์ภาวนา
8. อัมมัสสวนมัย การสนทนาธรรม
9. อัมมเทสนามัย การแสดงธรรม หรือสอนธรรม

หรือการสนทนาธรรม

10. ทิฏฐชุกัมมัย ความเห็นที่เป็นสัมมาทิฏฐิขั้นสูง

นอกจากบุญกิริยาวัตถุ 10 แล้ว กุศลกรรมบถ 10 ก็เป็นกรรมฝ่ายบุญอันได้แก่
กายกรรม 3 คือ ละเว้นจากการฆ่าและการเบียดเบียนกัน ละเว้นจากการลักทรัพย์ ละเว้นจากการ
ประพฤติดินในกาม วชิกรรม 4 คือ ละเว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ
และมโนกรรม 3 คือ ไม่อยากได้ของผู้อื่น ไม่มีจิตคิดร้าย มีความเห็นชอบถูกต้องตามทำนองคลอง
ธรรม

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2524 : 72) กล่าวว่า สำหรับบาปเป็นสิ่งที่มีโทษ เกิดจาก
การทำชั่ว อันมีรากฐานมาจากอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ โมหะ) ได้แก่

1. อกุศลกรรมบถ 10 ได้แก่ การกระทำที่ตรงกันข้ามกับทางทำความดี 10

อย่างในกุศลกรรมบถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.1 การฆ่าและการเบียดเบียนกัน
- 1.2 การลักทรัพย์
- 1.3 การประพฤตินิดในกาม
- 1.4 การพูดเท็จ
- 1.5 การพูดส่อเสียด
- 1.6 การพูดคำหยาบ
- 1.7 การพูดเพ้อเจ้อ
- 1.8 อายากได้ของผู้อื่น
- 1.9 มีจิตคิดร้าย
- 1.10 มีความไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม
2. อาฆาตวัตถุ 10 ได้แก่ เราอาฆาตเขาเพราะคิดว่า
 - 2.1 เขาได้ประพฤตสิ่งที่เป็นความพินาศแก่เรา
 - 2.2 เขากำลังประพฤตสิ่งที่เป็นความพินาศแก่เรา
 - 2.3 เขาจักประพฤตสิ่งที่เป็นความพินาศแก่เรา
 - 2.4 เขาได้ประพฤตสิ่งที่เป็นความพินาศแก่คนที่รักที่พอใจของเรา
 - 2.5 เขากำลังประพฤตสิ่งที่เป็นความพินาศแก่คนที่รักที่พอใจของเรา
 - 2.6 เขาจักประพฤตสิ่งที่เป็นความพินาศแก่คนที่รักที่พอใจของเรา
 - 2.7 เขาได้นำเพ็ญประโยชน์ แก่คนที่ไม่รักไม่เป็นที่พอใจของเรา
 - 2.8 เขากำลังนำเพ็ญประโยชน์แก่คนที่ไม่รักไม่เป็นที่พอใจของเรา
 - 2.9 เขาจักนำเพ็ญประโยชน์ แก่คนที่ไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่พอใจของเรา
 - 2.10 โกรธในฐานะที่ไม่สมควร

2.3.2 ธรรมจริยาตามหลักศาสนา

ธรรมจริยาเป็นหลักการประพฤตินในการดำเนินชีวิตตามแนวทางของพุทธศาสนา

ซึ่งมีหลักธรรมวางไว้เป็นแนวทางแห่งความประพฤติของพุทธศาสนิกชน

ความหมายของธรรมจิริยาว่า เป็นความประพฤติธรรม ธรรมจิริยาเป็น คำสมาสระหว่างคำว่า "ธรรม" กับ "จิริยา" คำว่า "ธรรม" แปลว่า คุณความดี ความชอบ เป็นคำสั่งสอนในพุทธศาสนา ส่วนคำว่า "จิริยา" แปลว่า กิริยาที่ควรประพฤติปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนา

อีกทั้งห้ามมิให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธรรมจริยาในพุทธศาสนาอาจแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับธรรมจริยาในการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป (กุศลกรรมบถ)

กุศลกรรมบถ 10 ได้แก่

1.1 เว้นจากการฆ่าและการเบียดเบียนกัน

1.2 ละเว้นจากการลักทรัพย์

1.3 ละเว้นจากการประพฤตินิดในกาม

1.4 ละเว้นจากการพูดเท็จ

1.5 ละเว้นจากการพูดส่อเสียด

1.6 ละเว้นจากการพูดคำหยาบ

1.7 ละเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

1.8 ไม่อยากได้ของผู้อื่น

1.9 ไม่มีจิตคิดร้าย

1.10 มีความเห็นชอบถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

2. ระดับธรรมจริยาขั้นสูง มรรคมีองค์ 8 หรือ หลักมัชฌิมาปฏิปทา ได้แก่

2.1 สัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบ

2.2 สัมมาสังกัปปะ คือความดำริชอบ (ความคิดชอบ)

2.3 สัมมาวาจา คือเจรจาชอบ

2.4 สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำชอบ

2.5 สัมมาอาชีวะ คือ เลี้ยงชีพชอบ

2.6 สัมมาวายามะ คือ ความเพียรพยายามชอบ

2.7 สัมมาสติ คือ ความระลึกชอบ

2.8 สัมมาสมาธิ คือ ความตั้งใจมั่นชอบ

2.4 ตถาคตโพธิสัทธา

2.4.1 พระพุทธเจ้าและพระสาวก

การนับถือศาสนานั้น ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือศรัทธาต่อองค์พระศาสดา และหลักคำสอนของท่าน ในทางพุทธศาสนา ก็คือพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธ พระธรรมและ พระสงฆ์ พระพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง พระองค์ได้พระนามว่า สัมมาสัมพุทธโธ เป็นผู้ตรัสรู้ธรรมทั้งหลายโดยชอบด้วยพระองค์เองด้วยปัญญา และเป็นผู้ได้พระนามว่า โลกวิทู คือ เป็นผู้ทรงรู้แจ้งโลก กล่าวคือ ทรงรู้แล้วทรงเข้าพระทัยทรงทะลุปรุโปร่งในสภาวะแห่งความเป็นจริงในโลกนี้ พระองค์ได้

พระนามว่า สัตถา เทวมนุสสานัง เป็นผู้ทรงสั่งสอนประโยชน์ชาตินี้และประโยชน์ชาติหน้า และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตให้นำไปใช้

ปรมาตมประโยชน์ทั้งหลายของเหล่าเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ได้พระนามมา พุทโธ คือ ทรงตรัสรู้
 ล้ำจະธรรมทั้งหลายด้วยอำนาจแห่งวิโมกคิกญาณ คือ พุทธญาณทั้งปวง และได้ชื่อว่า ภควา คือ
 ทรงเป็นครูชั้นประเสริฐในพระคุณ เป็นผู้ที่สูงสุกกว่าสัตว์ทั้งหลายด้วยความคารวะ พระผู้มี
 พระภาคเจ้าจึงทรงเป็นครูและผู้ควรแก่คารวะ

พระธรรมนั้น เป็นหลักธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว และเป็นหลักธรรมที่
 ผู้ได้บรรลุพึงเห็นเอง เป็นอกาลิโก ให้ผลไม่ประกอบด้วยกาล เห็บสสิโก เป็นสิ่งที่ควรเชิญมาให้ดู
 เป็นของที่มีอยู่ในสภาวะจริง เป็นสภาพที่บริสุทธิ์ โอปนยิโก เป็นสิ่งที่น้อมเข้ามาในใจได้ด้วย
 อำนาจจงการภาวนาทานเพื่อให้แจ้ง พระธรรมเหล่านั้นก็คือ อริยมรรค อันผู้ปฏิบัติจะพึงนำ
 ไปสู่สภาวะที่ทำให้แจ้ง และเป็นปัจจัยตั้ง เอหิตัพโพ วิญญูหิติ เป็นพระธรรมอันวิญญูชนทั้งหลาย
 จะพึงรู้เฉพาะตน

ส่วนพระสงฆ์ ซึ่งเป็นสาวกของพระศาสดานั้นเป็นผู้ทรงพระคุณเหล่านี้ คือ

1. สุปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติดี
2. อสุปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติตรงตามพระธรรม
3. ญายปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อนพวกัน เพื่อให้รู้แจ้ง
4. สามิฉิปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติปทานอันสมควร
5. อาหุเนยโย เป็นผู้ควรแก่การบูชา
6. ปาหุเนยโย เป็นผู้ควรแก่การบูชา
7. ทักขิเนยโย เป็นผู้ควรแก่ของทำบุญ เพราะเป็นผู้บริสุทธิ์ การทำบุญจึงให้ผลมาก
8. อัญชลีกรณิโย เป็นผู้ควรแก่การกราบไหว้
9. อนุตตรัง ปัญญุกเขตตัง โลกัสสาติ เป็นเนื่อนานุญอันเยี่ยมยอดของทาง

โลกเป็นเนื่อนานุญเพื่อประโยชน์ของพลโลกทั้งหลาย

2.4.2 หลักธรรมทางพุทธศาสนา

อริยสัจ 4 แปลว่า ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ถือเป็นแม่บท
 หรือหัวใจของพระพุทธศาสนาและเป็นหลักสำคัญในการแก้ปัญหาได้ ประกอบด้วย

ทุกข์ คือ สภาพที่คงทนอยู่ไม่ได้ สภาพที่ทนอยู่ได้ยาก

สมุทัย คือ เหตุให้เกิดทุกข์

นิโรธ คือ ความดับทุกข์

มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงการดับทุกข์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อริยสัจ 4 แปลว่า ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ถือเป็นแม่บทหรือหัวใจของพระพุทธศาสนาและเป็นหลักสำคัญในการแก้ปัญหาได้

ทุกข์ แปลว่า ความทุกข์ หรือสถานภาพที่ทนได้ยาก ได้แก่ปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ กล่าวให้ลึกกลงไปอีกหมายถึงสภาวะของสิ่งทั้งหลายที่ตกอยู่ในกฎธรรมดา แห่งความไม่เที่ยง เป็นทุกข์เป็นอนัตตา ซึ่งประกอบด้วยภาวะบีบคั้น กดดัน ขัดแย้ง ขัดข้อง มีความบกพร่อง ไม่สมบูรณ์ในตัวเอง ขาดแก่นสารและความเที่ยงแท้ ไม่อาจให้ความพึงพอใจเต็มอ้อมแท้จริง พร้อมทั้งจะก่อปัญหา สร้างความทุกข์ขึ้นมาได้เสมอ ทั้งที่เกิดเป็นปัญหาขึ้นแล้ว และที่อาจเกิดเป็นปัญหาขึ้นมาเมื่อใดเมื่อหนึ่ง ในรูปใดรูปหนึ่ง แก่ผู้ที่ยึดติดถือมั่นไว้ด้วยอุปาทาน

ทุกข์สมุทัย เรียกสั้น ๆ ว่า สมุทัย แปลว่า เหตุเกิดแห่งทุกข์ หรือสาเหตุให้ทุกข์เกิดขึ้น ได้แก่ ความอยากที่ยึดถือเอาตัวตนเป็นที่ตั้ง โดยอาการที่มีเราซึ่งจะเสพเสวย ที่ได้จะเป็น จะไม่เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ทำให้ชีวิตถูกบีบคั้นด้วยความเร่าร้อน รำรนวน กระทบกระวายเป็น ความหวงแหน เกลียดชัง หวั่นกลัว หวาดระแวง ความเบื่อน่าย หรือความคับข้องติดขัดในรูปใด รูปหนึ่งอยู่ตลอดเวลา ไม่อาจปลดปล่อยโล่งเบา เป็นอิสระ สดชื่น เบิกบานได้อย่างบริสุทธิ์สิ้นเชิง ไม่รู้จักความสุขที่เรียกว่าไร้ใฝ่ฝ้าและไม่ยึดเพื่อ

ทุกข์นิโรธ เรียกสั้น ๆ ว่า นิโรธ แปลว่า ความดับทุกข์ ได้แก่ ภาวะที่เข้าถึง เมื่อกำจัดอวิชชาสารอกตตัณหาสิ้นแล้ว ไม่ถูกตัณหาย้อมใจหรือดูดลากไป ไม่ถูกบีบคั้นด้วย ความรู้สึกกระทบกระวายเป็นความเบื่อน่าย หรือความคับข้องติดขัดอย่างไร ๆ หลุดพ้นเป็นอิสระ ประสบความสุขที่บริสุทธิ์ สงบปลอดโปร่งโล่งเบา ผ่องใส เบิกบาน เรียกสั้น ๆ ว่า นิพพาน

ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา เรียกสั้น ๆ ว่า มรรค แปลว่า ปฏิปทาที่นำไปสู่ความดับทุกข์ หรือข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ อริยอัฏฐังคิกมรรค หรือทางประเสริฐมีองค์ประกอบ 8 คือ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และ สัมมาสมถิ ที่เรียกว่ามัชฌิมาปฏิปทา เพราะเป็นทางสายกลางซึ่งดำเนินไปพอดีที่จะให้ถึงนิโรธ โดยไม่ติดข้องหรือเอียงไปหาที่ สุดสองอย่าง คือ กามสุขัลลิกานุโยค (ความหมกมุ่นในกามสุข) และอัตตakilมถานุโยค (การประกอบความลำบากแก่ตน คือ บีบคั้นทรมานตนเองให้เดือดร้อน)

2.4.3 กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2.4.3.1 การกำหนดปัญหา การศึกษาในสิ่งต่าง ๆ จะเริ่มจากการกำหนด

ปัญหาหรือตั้งปัญหาไว้ล่วงหน้า เช่น สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม และเพราะเหตุใด ปัญหาที่ดีและเหมาะสม ได้แก่ ปัญหาที่ชัดเจน มีแนวทางในการตรวจสอบ และสามารถหาคำตอบได้รวดเร็ว

2.4.3.2 การตั้งสมมติฐาน เมื่อกำหนดปัญหาแล้ว แต่ยังไม่สามารถหาคำตอบได้แน่นอน จึงต้องมีการตั้งสมมติฐานขึ้น การนำข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสังเกต หรือนำข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ มาเดาคำตอบที่คิดว่าน่าจะเป็นไปได้มากที่สุด

2.4.3.3 การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เป็นการนำเอาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและสมมติฐานมาศึกษาหาสาเหตุของปัญหา หรือเป็นการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาประกอบกัน เพื่อจะได้นำไปวางแผนการตรวจสอบหรือวางโครงการทดลองได้ดังต่อไปนี้

2.4.3.4 การทดลอง เป็นการปฏิบัติการเพื่อหาคำตอบของปัญหา หรือเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการทดลองที่ได้อาจจะก่อให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งสมมติฐานและการทดลองพิสูจน์สมมติฐานต่อไป

2.4.3.5 การสรุปผลเป็นการสรุปเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือกำหนดที่จะนำไปใช้อ้างอิงต่อไป

3. หลักสูตรพุทธศาสนาในโรงเรียน

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรพุทธศักราช 2524 ได้กำหนดให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนาไว้ในวิชาสังคมศึกษา มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับค่านิยม จริยศาสตร์ คุณธรรมที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลและการพัฒนาสังคมไทย ได้แก่ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป การประกอบกรรมดี ความกล้าหาญทางจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความมั่งคั่ง การรู้จักประมาณตนหรือความพอดี ความมีวิจารณ์ญาณ ในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ การเสียสละ การรู้จักสร้างความสำเร็จในชีวิตของตนเองและสังคม การรู้จักเคารพในความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนและก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น การฝึกสมาธิ ชั้น 5 อริยสัจ 4 ไตรลักษณ์ พิธีบรรพชา อุปสมบท พิธีทอดกฐิน พิธีเกี่ยวกับวันสำคัญ (สิริพร สิริวิพันธ์, 2528 : 44 – 45)

เรณู ภูมิประดิษฐ์ (2538 : 11) ได้กล่าวว่า หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา รายวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2524 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 โดยหลักสูตรพระพุทธศาสนา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง มีเจตคติและมีค่านิยมที่ดีต่อพระพุทธศาสนา มีทักษะในการคิดและการปฏิบัติและสามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตนและสังคม

มีจุดประสงค์ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใด ๆ ที่เกิดศรัทธาชาวซึ่งและสำนึกในความสำคัญของพระพุทธศาสนาและคุณของไปใช้พระรัตนตรัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใด ๆ ที่เกิดศรัทธาชาวซึ่งและสำนึกในความสำคัญของพระพุทธศาสนาและคุณของไปใช้พระรัตนตรัย

2. มีความรู้ความเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา หลักพระพุทธศาสนา และหลักพุทธธรรมอย่างถูกต้อง

3. สามารถพิจารณาแนวคิดที่หลากหลายและวินิจฉัยความถูกต้อง โดยยึดหลักเหตุผลทางพระพุทธศาสนา

4. มีทักษะในการคิดและปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา และสามารถนำหลักพุทธธรรมมาพัฒนาตนและสังคม

5. เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ประกอบด้วยโครงสร้างของหลักสูตร 6 รายวิชา กำหนดให้มีเวลาเรียน รายวิชาละ 2 คาบ ต่อ สัปดาห์ต่อภาคเรียน มีโครงสร้างเนื้อหาสาระของรายวิชาต่าง ๆ ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ

5.1 ประวัติความสำคัญของพระพุทธศาสนา

5.2 พุทธสาวิกาและชาวพุทธตัวอย่าง

5.3 พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม

5.4 พระสงฆ์และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์

5.5 หน้าที่ชาวพุทธ

5.6 พระไตรปิฎก พุทธศาสนสุภาษิต ภาษาบาลี และคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

5.7 การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา

5.8 มรยทาชาวพุทธ ศาสนพิธีและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Langstaff (1973) ได้ทำการวิจัยการใช้ชุดการสอนแบบสื่อการสอนเรื่อง "การพัฒนาและการประเมินชุดการสอน เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับการฝึกหัดครู" การวิจัยนี้เพื่อศึกษาการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูในชั้นเรียน ชุดการสอนประกอบด้วยสไลด์เทป 6 ชุด และโปรแกรมคู่มือเนื้อหาประกอบด้วย เรื่องสิ่งแวดล้อมในห้องศูนย์กิจกรรม การจัดพฤติกรรมคู่มือแนะนำเน้นเรื่ององค์ประกอบในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้องค์ประกอบอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ครูประจำการและนักศึกษาครู 3 กลุ่ม เพื่อใช้ในการทดลอง ประเมินผลเปรียบเทียบการสอนแบบใช้ชุดการสอนที่ใช้สื่อแบบเดิม ผลปรากฏว่าการเรียนโดยใช้ชุดการสอนที่ใช้สื่อการสอนพัฒนาการเรียนอย่างได้ผลทั้งนักศึกษาและครูประจำการ ชุดการสอนแบบใช้สื่อการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้ผลในการเปลี่ยนพฤติกรรมของครูทั้งสองพวก

Brawley (1975 : 2368A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบสื่อประสม (multi-media instructional modules) เรื่องการบอกเวลาสำหรับเด็กที่เรียนช้า ซึ่งใช้แบบทดสอบเรื่อง The appreciation test standford achievement มา pretest และ protest โดยให้กลุ่มทดลองใช้ชุดการสอนซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์และสื่อการสอน 12 ชุด ใช้เวลาสอนทั้งหมด 15 วัน ผลการวิเคราะห์พบว่ามียุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ฉกาจ ช้วยโต (2521 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษานักเรียนฝึกรบตามโครงการจริยธรรมสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1. ผู้เข้ารับการฝึกรบตามโครงการฯ มีทัศนคติเชิงจริยธรรมดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกรบอย่างเชื่อมั่นได้ และมีแนวโน้มว่ามีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ไม่เข้ารับการฝึกรบด้วย
2. จากการเข้ารับการฝึกรบ ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำอยู่เดิมมีการพัฒนาด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงอยู่เดิม และมีแนวโน้มว่าผู้ที่มีทัศนคติเชิงจริยธรรมในทางที่ดีน้อยอยู่เดิมมีการพัฒนาด้านทัศนคติเชิงจริยธรรมมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติเชิงจริยธรรมในทางที่ดีมากอยู่เดิม
3. การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยหรือรักมาก แบบใช้เหตุผลน้อยหรือมาก การมีความสามารถในการเรียนสูงหรือต่ำ มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงหรือต่ำ การมีความใกล้ชิดศาสนา มากหรือน้อย การมีทัศนคติดีหรือไม่ดีต่อโครงการฯ ไม่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกรบมีการพัฒนาด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมหรือด้านทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างเด่นชัด

4. ในกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใกล้ชิดศาสนาน้อยนั้น พวกที่มีทัศนคติดีต่อโครงการฯ มีการพัฒนาด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่า และมีแนวโน้มว่าจะมีการพัฒนาด้านทัศนคติเชิงจริยธรรมมากกว่าพวกที่มีทัศนคติไม่ดีต่อโครงการฯ ในกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีทัศนคติไม่ดีต่อโครงการฯ นั้น พวกที่ใกล้ชิดศาสนามีการพัฒนาด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่า และมีแนวโน้มว่าจะมีการพัฒนาด้านทัศนคติเชิงจริยธรรมมากกว่าพวกที่ใกล้ชิดศาสนาน้อย

จึงสรุปได้ว่า การฝึกอบรมจริยธรรมแก่นักศึกษานี้ให้ผลดีตามความคาดหมายพอสมควร นอกจากนี้ได้มีการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้การอบรมนี้ได้ผลดียิ่งขึ้นด้วย

ศิริพันธ์ มณีรัตน์ (2524 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ระบบการฝึกอบรมโดยใช้สื่อประสมสำหรับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย" มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการฝึกอบรมโดยใช้สื่อประสมให้ชื่อว่า "แผนศิริพันธ์" (SIRIPAN PLAN) และเพื่อสร้างชุดฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาผู้บริหารระดับต้น แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วย สำหรับอบรมพนักงานบริหารระดับผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด โดยแบ่งการอบรมออกเป็น 4 รุ่น จำนวนผู้เข้าอบรม 135 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าระบบการฝึกอบรมโดยใช้สื่อประสม ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เนื่องน้อย บุญเนตร (2526 : 118-120) ได้ทำการวิจัยเรื่อง หน้าที่ทางจริยธรรมของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สรุปได้ว่า มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่แสดงให้เห็นหน้าที่ของมนุษย์ คือ มโนทัศน์เรื่องประโยชน์ แต่มโนทัศน์เรื่องนี้โดยลำพังไม่เพียงพอ เนื่องจากประโยชน์นั้นเป็นหลักซึ่งพอจะส่งเสริมให้เกิดประโยชน์มากที่สุดของคนส่วนรวม แต่วิธีการกระจายประโยชน์หรือหน้าที่นั้น จะต้องอาศัยมโนทัศน์ในเรื่องความยุติธรรม อย่างไรก็ตามสังคมไทยเป็นสังคมพุทธศาสนา ซึ่งถ้าเราพิจารณาให้ละเอียดจะเห็นว่า คำสอนในพุทธศาสนาชี้ให้เห็นถึงความ เป็นสมาชิกในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของมนุษย์ และได้เสนอแนวทางเพื่อดำรงชีวิตเพื่อแก้ ทุกข์ด้วยการเดินทางสายกลางเป็นวิถีสำคัญ และความสำรวมในเรื่อง ราคะ ตัณหา ต่าง ๆ ซึ่งถ้าพิจารณาแล้วเป็นเรื่องซึ่งเราได้อภิปรายไปทั้งสิ้น นั่นคือ การที่มนุษย์เบียดเบียนสัตว์และสภาพแวดล้อม ความละโมภ ความอยากได้ในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ความไม่รู้เท่าทันใน ความหลง ซึ่งทั้งหมดนี้จะนำมาซึ่งปัญหาทางสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมลพิษ จำนวนประชากร หรือการลดน้อยถอยลงของทรัพยากรธรรมชาติ

ศิริพร สิริวิพันธ์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความเชื่อในพระพุทธศาสนาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้าย ค้ายาเสพติด จังหวัดอุบลราชธานี" โดยมีผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักเรียนส่วนมากไม่เคร่งครัดในการรักษาศีล 5 ในชีวิตประจำวันมากนัก

2. นักเรียนมีความเชื่อในพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อในพุทธศาสนาโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความเชื่อในพุทธศาสนาโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุไรรัตน์ มณีรัตน์ (2528 : ง-๑) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหา การปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่นักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาการปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่นักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปลูกฝัง และเสริมสร้างจริยธรรมแตกต่างกัน 2 ด้าน จาก 8 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัญหาด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนนักเรียนและปัญหาด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งนี้ครูผู้ สอนยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูไม่ควรสอนโดยเน้นแต่ความสามารถทางวิชาการเท่านั้น ควรมีการ สอดแทรกจริยธรรมควบคู่กันไปในการสอนวิชาต่าง ๆ ด้วย

บุรณะ สมชัย (2536 : 61-62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ครู- อาจารย์เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน"

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ครู-อาจารย์ให้สามารถ นำความรู้ไปสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ โดยหลักสูตรต้องมีประสิทธิภาพ 80/80 และ ครู-อาจารย์มีทัศนคติที่ดี ต่อหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปทดลองฝึกอบรมกับกลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งเป็น ครู-อาจารย์ จากวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 คนผลการ ทดลองปรากฏว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพ 92.36 / 87.12 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ ครู- อาจารย์ มีทัศนคติที่ระดับ 4.5 คือมีทัศนคติที่ดีมาก ต่อหลักสูตรและการฝึกอบรม แสดงให้เห็นได้ ชัดว่า หลักสูตรฝึกอบรม ครู-อาจารย์ เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้ สามารถนำไปฝึก อบรมเพื่อขยายผลได้

ชูศักดิ์ สุจริตจันทร์ (2537 : 63-66) ได้ทดลองสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนวิชา อาชีพ ช 0193 ช่างเครื่องปั้นดินเผาอุณหภูมิต่ำ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 กลุ่มตัวอย่างที่ ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านแม่โกนเกน ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ชุด การสอนจำนวน 5 หน่วย ผลการวิจัยปรากฏว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นในภาคทฤษฎีมีประสิทธิภาพ 93.95/92.01 และในภาคปฏิบัติมีประสิทธิภาพ 83.60/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ไว้คือ 80 / 80 แสดงว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาซีพ ช 0193 ช่างเครื่องปั้นดินเผาอุณหภูมิต่ำ 1 ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างดี

ขวัญทิพย์ มีสมกรณ์ (2539 : ค) ได้ทำการวิจัยสร้างและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรม เรื่อง การอ่านสัญลักษณ์ในแบบงานเชื่อมไฟฟ้า โดยการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามไปยังพนักงานของสถานประกอบการที่มีงานเชื่อมเป็นหลัก เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับงานมาตรฐาน สัญลักษณ์และสภาพปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ในการสร้างชุดฝึกอบรมและนำชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นไปทดลองฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพนักงานของสถานประกอบการจำนวน 20 คน โดยก่อนเริ่มการฝึกอบรม ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทดสอบความรู้ (Pre-test) ในระหว่างการฝึกอบรม และเมื่อจบการฝึกอบรมแล้ว ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทดสอบความรู้ (Post-test) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมอีกครั้ง หลังจากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบมาคำนวณหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ ชุดสื่อประสม ชุดการสอน และชุดฝึกอบรม สรุปได้ว่า ชุดสื่อประสม ชุดการสอน และชุดฝึกอบรม ที่สร้างขึ้นนั้นช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น สามารถแก้ปัญหาการขาดทักษะในการใช้สื่อการสอนของครู และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนการสอนของครูดียิ่งขึ้น ถ้าชุดสื่อประสม ชุดการสอน หรือชุดฝึกอบรมนั้นได้ผ่านการหาประสิทธิภาพและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อสร้าง และหาประสิทธิภาพของการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แวลล์ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่นับถือศาสนาพุทธ ของโรงเรียนวัดทรงธรรม ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 323 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่นับถือศาสนาพุทธ ของโรงเรียนวัดทรงธรรม ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แวลล์ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยทำการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยดังนี้

3.2.1 หลักสูตรฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แวลล์สำหรับฝึกอบรม เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

3.2.2 แบบประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมวอลต์แวลล์ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

3.2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างการฝึกอบรม (ใบงาน) เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม ซึ่งเป็นแบบทดสอบ แบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 24 ข้อ

3.2.5 แบบสอบถามความคิดเห็น ที่มีต่อการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

3.2.1 การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการฝึกอบรม จากเอกสารตำรา และงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

2. ศึกษาเนื้อหา เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. ศึกษาทฤษฎีและหลักการของกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เพื่อนำมาพิจารณาเลือกบรรจุกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

4. นำทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการฝึกอบรม กิจกรรมวอล์คแรลลี่ และเนื้อหา เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มาเขียนเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมของ น้อย ศิริโชติ (2524 : 9) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ปัญหาและระบุความจำเป็นของการฝึกอบรม

4.2 การกำหนดหัวข้อวิชา

4.3 การจัดลำดับเนื้อหาวิชา

4.4 การกำหนดวัตถุประสงค์

4.5 การกำหนดการนำหลักสูตรไปใช้

4.6 การแบ่งเวลาให้เหมาะสมกับความสำคัญและเนื้อหาวิชา

4.7 การกำหนดวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง

4.8 การเตรียมเอกสารและอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.9 การจัดทำตารางการฝึกอบรม

4.10 การกำหนดวิธีวัดและประเมินผลรายวิชาและทั้งหลักสูตร

(ดังรายละเอียด ผนวก หน้า 114 – 169)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. นำหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

6. นำหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

7. นำหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบด้านเนื้อหา จำนวน 2 ท่าน คือ พระมหาธรรมโชติ และพระปิยะ อุดตมปัญญา และด้านกิจกรรม จำนวน 3 ท่าน คือ อาจารย์เรณู ภูมิประดิษฐ์ อาจารย์จิตรา เมฆะ และอาจารย์สมส่วน ปิ่นทอง

8. นำหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการประเมินคุณภาพกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา จำนวนทั้งหมด 2 ท่าน อยู่ในระดับดี ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.16 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 เท่ากับ (ดังรายละเอียด ผนวก หน้า 177 - 178)

ผลของการประเมินคุณภาพกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรม จำนวน 3 ท่าน อยู่ในระดับดี ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87 (ดังรายละเอียด ผนวก หน้า 179 - 180)

ซึ่งค่าเฉลี่ย เมื่อเปรียบเทียบกับเป็นคะแนนแบบอิงเกณฑ์ ตามตารางที่ 3.1 เกณฑ์การตีความหมายของการแสดงความคิดเห็น อยู่ระหว่าง 3.50 - 4.49 จัดอยู่ในระดับ ดี

9. นำหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ไปทดลองใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน

เมื่อนำหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ไปใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 6 คน ที่มีผลการเรียนสูง กลาง และต่ำ และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง ขณะทำการทดลองผู้วิจัยได้บันทึกปัญหา ในการใช้กิจกรรมวอล์คแรลลี่ และพิจารณาความชัดเจนของคำอธิบายลำดับขั้นตอนการนำเสนอ หาข้อบกพร่องและค่านวนหาประสิทธิภาพ หลังจากนั้นได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นในขั้นนี้ E_1 / E_2 ที่ค่านวนได้มีค่า 75.00 / 54.17 (ดังรายละเอียด ผนวก หน้า 188)

10. นำหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา กลับมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

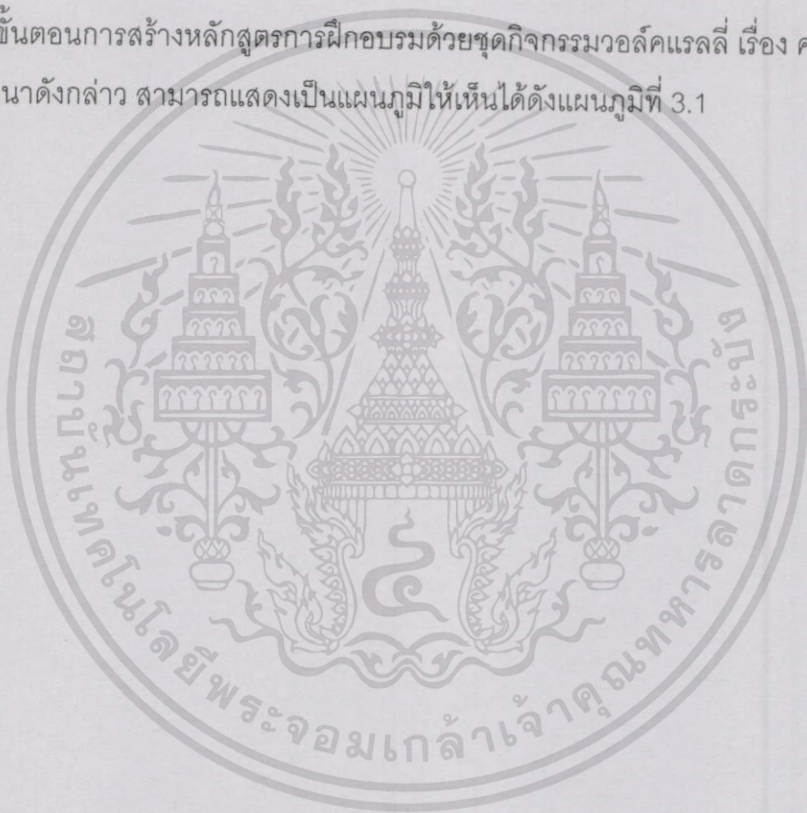
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. นำหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อใน พระพุทธศาสนา ไปทดลองใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน

เมื่อนำหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ที่ผ่านการทดลองขั้นที่ 1 และปรับปรุงหาประสิทธิภาพแล้ว ไปทดสอบภาคสนามกับกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน ในขั้นนี้ E_1 / E_2 ที่คำนวณได้มีค่า 81.94 / 80.20 (ดังรายละเอียด ผนวก หน้า 189)

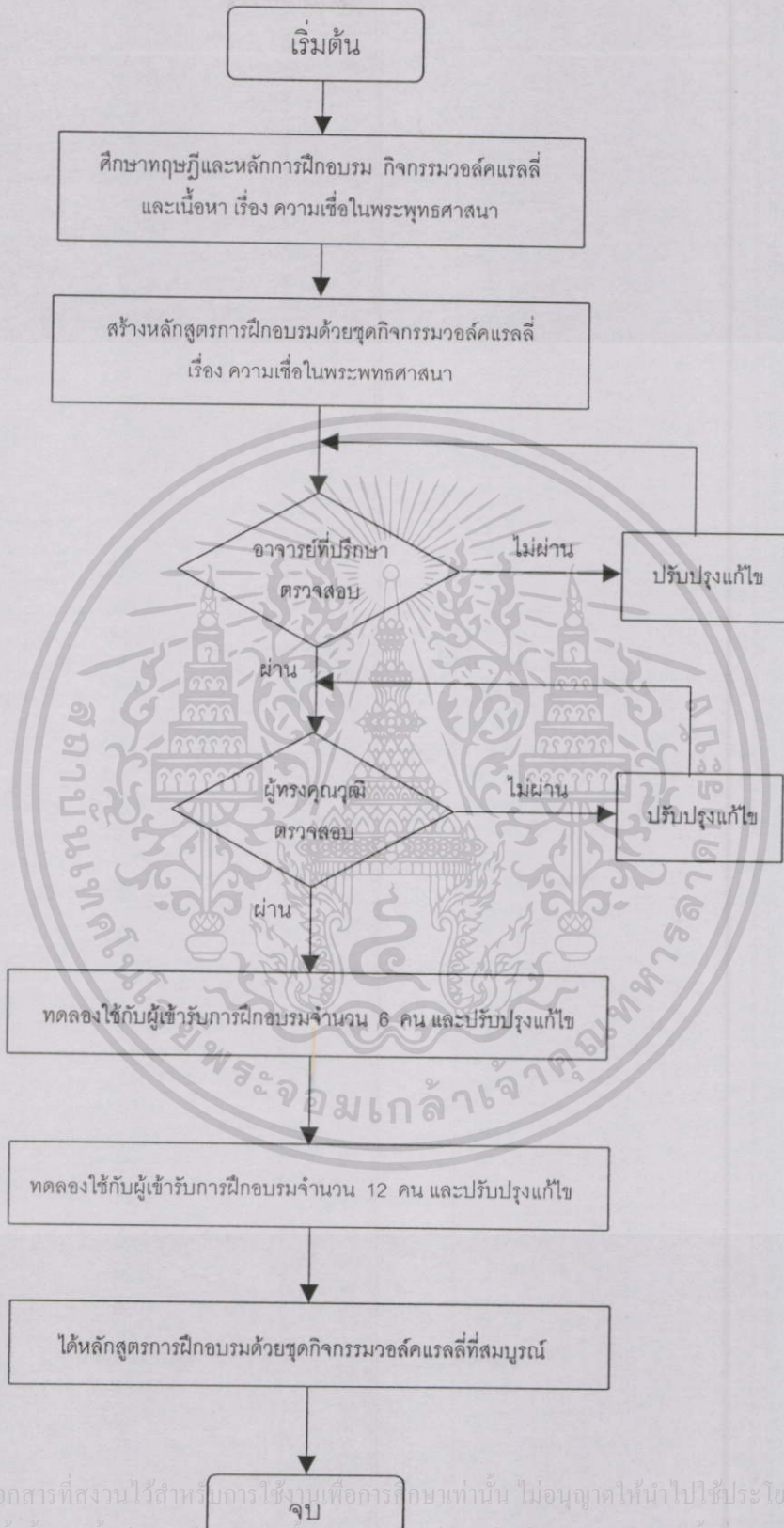
12. ได้หลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อใน พระพุทธศาสนา ที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

จากขั้นตอนการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อใน พระพุทธศาสนาดังกล่าว สามารถแสดงเป็นแผนภูมิให้เห็นได้ดังแผนภูมิที่ 3.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้แบบเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลด์แรลลี่

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้แบบเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 แบบประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ โดยแบ่งแบบประเมินออกเป็น 2 แบบ คือ แบบประเมินด้านเนื้อหา และแบบประเมินด้านกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ทั้ง 2 แบบ ตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดหัวข้อที่จะประเมินแล้วออกแบบการประเมินชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ทั้งด้านเนื้อหาและเทคนิคการผลิตชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ได้แบ่งเรื่องที่จะประเมินออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหา

1.2 ด้านกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม

แบบประเมินในแต่ละด้าน จะมีช่องให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เลือกประเมินเพื่อแสดงความคิดเห็น ตามแบบของ Likert's scale ซึ่งการประเมินแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ดีมาก
4	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	พอใช้
1	หมายถึง	ควรปรับปรุง

โดยมีเกณฑ์การตีความหมายของการแสดงความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะนำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินสื่อ มาคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยเพื่อทำการประเมินดังตาราง

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์การตีความหมายของการแสดงความคิดเห็น

เกณฑ์ (\bar{X})	ระดับความคิดเห็น
4.50 – 5.00	ดีมาก
3.50 – 4.49	ดี
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	พอใช้
1.00 – 1.49	ควรปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ในการประเมินนั้น จะต้องได้เกณฑ์ (\bar{X}) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. นำแบบประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระ-พุทธศาสนาทั้ง 2 แบบ ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

3. ได้แบบประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาที่ปรับปรุงแล้ว เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา และด้านเทคนิคการผลิตชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ใช้แสดงความคิดเห็น เพื่อการประเมินชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ต่อไป

3.2.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรม

ผู้วิจัยจะสร้างแบบทดสอบ เพื่อใช้หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบย่อยหลังการฝึกอบรม (ใบงาน) ในแต่ละเรื่องเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ (E_1)

2. แบบทดสอบหลังฝึกอบรม ซึ่งเป็นแบบทดสอบจำนวน 4 ตัวเลือก 24 ข้อ ใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดหลังเข้าฝึกอบรมครบทั้ง 4 รุ่นพร้อมกันหมดทุกกลุ่ม เพื่อป้องกันตัวแปรแทรกซ้อน โดยนำคะแนนไปคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ (E_2)

1. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ (ใบงาน) มีดังต่อไปนี้

1.1 วิเคราะห์หลักสูตร โดยศึกษาจุดประสงค์รายวิชา คำอธิบายรายวิชา และเนื้อหา แบ่งเป็นหัวข้อย่อยตามความสำคัญของเนื้อหา และกำหนดวัตถุประสงค์

1.2 สร้างแบบทดสอบ เป็นแบบเติมคำโดยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ จำนวนตอนละ 6 ข้อ รวม 24 ข้อ

1.3 นำแบบทดสอบให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาตรวจ

1.4 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แบบทดสอบที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ต่อไป

2. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม มีดังต่อไปนี้

2.1 วิเคราะห์หลักสูตร โดยศึกษาจุดประสงค์รายวิชา คำอธิบายรายวิชา และเนื้อหา แบ่งเป็นหัวข้อย่อยตามความสำคัญของเนื้อหา และกำหนดวัตถุประสงค์

2.2 สร้างแบบทดสอบ เป็นแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก โดยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ จำนวน 48 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาตรวจ

2.4 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำแบบทดสอบที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข ไปทดลองใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม คือ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้ศึกษา เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธรูปศาสนามาแล้ว จำนวน 40 คน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

จากการนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ ได้ผลดังนี้

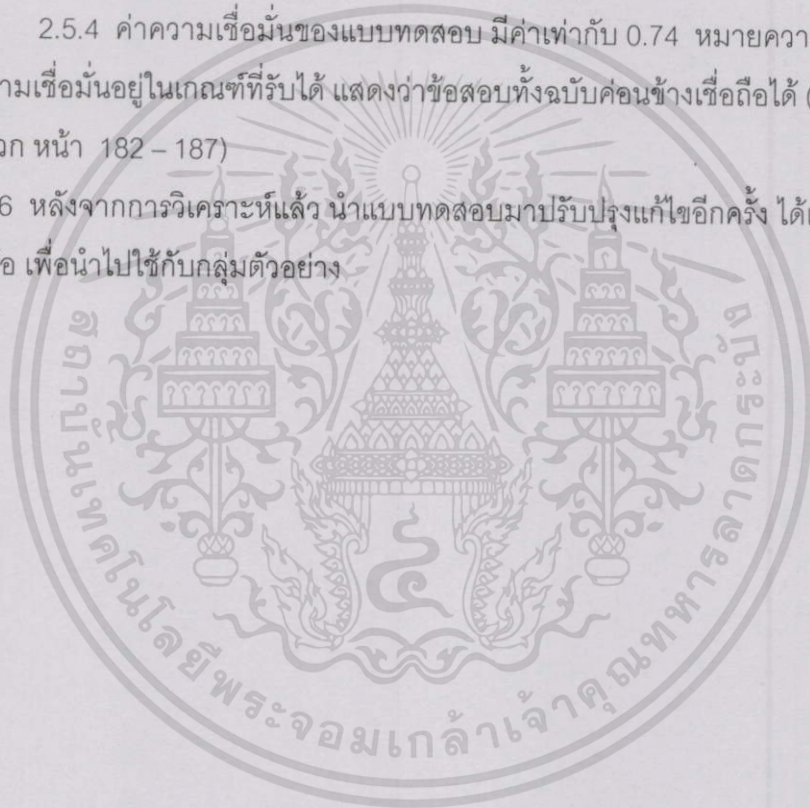
2.5.1 ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบในแต่ละข้อมีค่าเท่ากับ 1 หมายความว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์

2.5.2 ผลการหาค่าดัชนีความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.50 – 0.80 หมายความว่าแบบทดสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบที่มีความยากปานกลางถึงค่อนข้างง่าย

2.5.3 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70

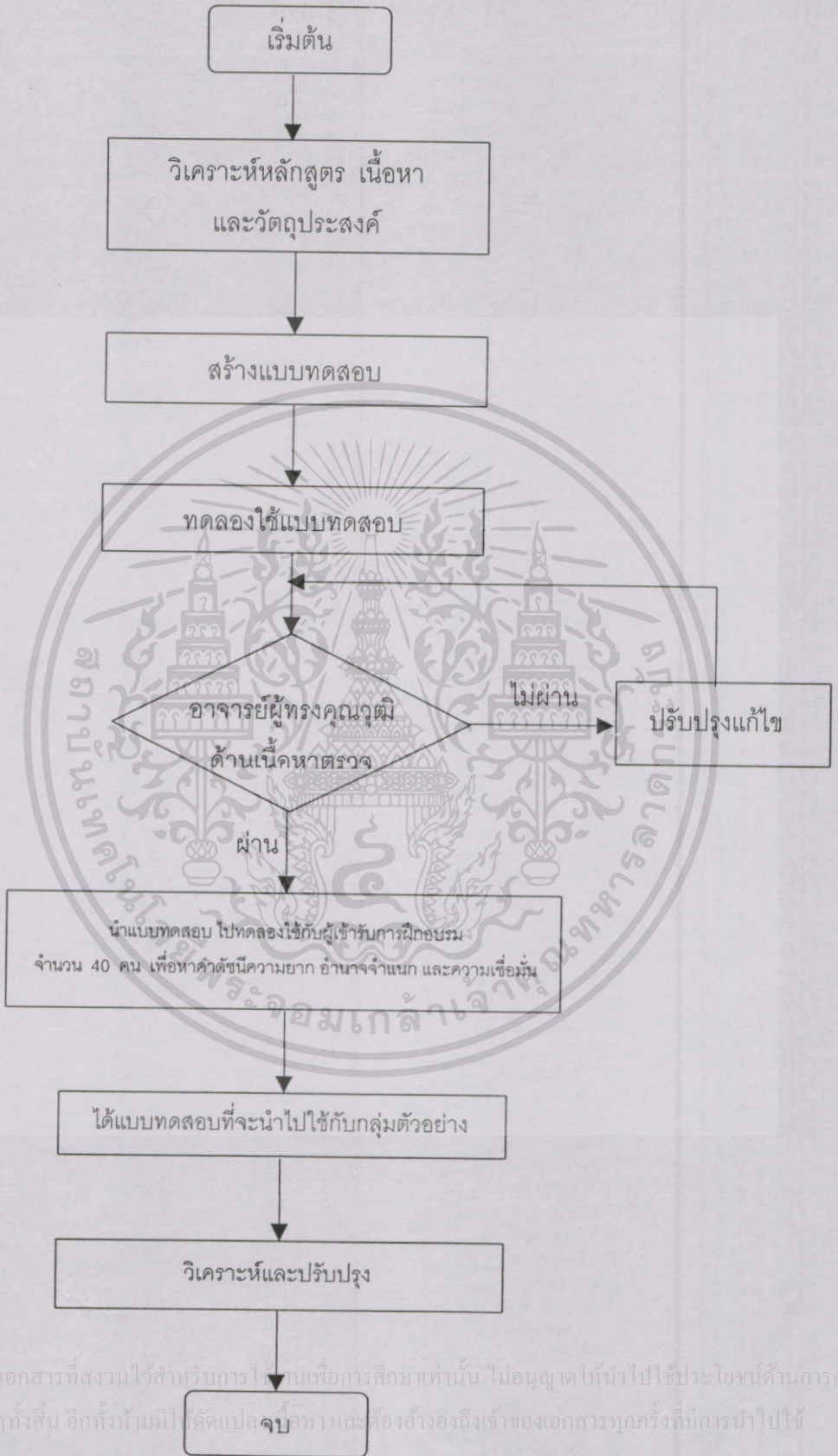
2.5.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่าเท่ากับ 0.74 หมายความว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้ แสดงว่าข้อสอบทั้งฉบับค่อนข้างเชื่อถือได้ (ดังรายละเอียด ผนวก หน้า 182 – 187)

2.6 หลังจากการวิเคราะห์แล้ว นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ได้แบบทดสอบจำนวน 24 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เฉพาะเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภาพที่ 3.2 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เฉพาะเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอลล์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลล์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นตามหลักการของ Likert's Scale (พรพรณี ลีกิจวัฒน์. 2541 : 128) ซึ่งการประเมินแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ดีมาก
4	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	พอใช้
1	หมายถึง	ควรปรับปรุง

โดยมีเกณฑ์การตีความหมายของการแสดงความคิดเห็นซึ่งจะนำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินสื่อ
มาคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยเพื่อทำการประเมินดังตาราง

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การตีความหมายของการแสดงความคิดเห็น

เกณฑ์ (\bar{X})	ระดับความคิดเห็น
4.50 – 5.00	ดีมาก
3.50 – 4.49	ดี
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	พอใช้
1.00 – 1.49	ควรปรับปรุง

ในการตีความหมายของการแสดงความคิดเห็นนั้น จะต้องได้เกณฑ์ (\bar{X}) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปจึงจะ
ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรม วอลต์แวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรม วอลต์แวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

4. ได้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรม วอลต์แวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ที่ปรับปรุงแล้ว เพื่อนำไปสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรมต่อไป

ผลการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

เนื่องจากหลักสูตรฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แวลลี่ เรื่องความเชื่อในพระพุทธศาสนา เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ จึงไม่มีกลุ่มทดลอง หรือกลุ่มเปรียบเทียบ ที่จะนำแบบสอบถามมาทดลองก่อนนำไปใช้จริง และไม่สามารีวิเคราะห์ค่าทางสถิติก่อน เพื่อปรับปรุงแก้ไขได้ ผู้วิจัยจึงได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α - Coefficient) หลังการฝึกอบรม

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ชุดกิจกรรมวอลต์แวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ เพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมแล้ว จำนวน 10 ข้อ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งเรื่องทีประเมินเป็น 2 ข้อ คือ กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม และการรวมกิจกรรม นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ นำไปใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แวลลี่ เรื่องความเชื่อในพระพุทธศาสนา จำนวน 80 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

จากการนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ ได้ผลดังนี้

1. ค่าอำนาจจำแนก t (t - distribution) อยู่ระหว่าง 4.53 - 9.78
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α - Coefficient) ของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.87 หมายความว่า แบบทดสอบมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้ แสดงว่าข้อสอบทั้งฉบับค่อนข้างเชื่อถือได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ติดต่องานบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ
2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากงานบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไปติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลการวิจัย
3. นำหลักสูตรฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มาทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 80 คน
4. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาเนื้อหาจากชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่
5. นำผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การดำเนินกิจกรรมแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมกิจกรรม
 - 1.1 สืบหาพื้นที่ หรือสถานที่ที่จะใช้จัดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ แล้วจัดทำเป็นแผนที่ระบุสถานที่ตั้งของแต่ละกิจกรรม
 - 1.2 จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือของกิจกรรมต่าง ๆ
 - 1.3 จัดเตรียมทีมงานให้อยู่ประจำฐานต่าง ๆ
 - 1.4 เตรียมความพร้อมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม แจ้งเรื่องการแต่งกาย และอุปกรณ์ที่จะนำมา เช่น ปากกา (ทั้งนี้ผู้ดำเนินกิจกรรมอาจจัดเตรียมไว้ให้)
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมลงทะเบียน พร้อมกันที่นัดหมาย
 - 2.2 จัดกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม กลุ่มละ 10 คน จำนวน 8 กลุ่ม (สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มด้วยวิธีให้หนึ่งเป็นห้องแถวตอนลึก ห้องละ 2 แถว คือ ชาย 1 แถว และหญิง 1 แถว เรียงลำดับจากห้องแก่ง (ห้อง 1) ไปถึงห้องอ่อนน (ห้อง 5) จากนั้นให้จัดกลุ่มตามหน้ากระดาน จะได้ทั้งเด็กแก่งและเด็กอ่อนนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน) ผู้นำกิจกรรมนี้ไปใช้อาจจะจัดกลุ่มโดยวิธีที่แตกต่างจากนี้ได้ตามอัธยาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ผู้ดำเนินกิจกรรมแจ้งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม วิธีการปฏิบัติตนในการร่วมกิจกรรม และแจกแผนที่ให้แต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งอธิบายถึงจุดที่ตั้งของฐานต่าง ๆ

2.4 ผู้ดำเนินกิจกรรมแจ้งเวลานัดหมายเพื่อเปลี่ยนฐานกิจกรรม คือฐานละ 1 ชั่วโมง และวิธีการเปลี่ยนฐาน (จากฐานที่ 1 ไปฐานที่ 2, จากฐานที่ 2 ไปฐานที่ 3, จากฐานที่ 3 ไปฐานที่ 4, จากฐานที่ 4 ไปฐานที่ 1) เวียนจนทำกิจกรรมครบทั้ง 4 ฐาน จึงกลับมารวมที่จุดนัดหมาย พร้อมทั้งอธิบายกิจกรรมในระหว่างเปลี่ยนฐาน ซึ่งจะมีกิจกรรมปริศนาธรรมให้แต่ละกลุ่มแข่งขันกันทำโดยจะต้องนำคำตอบไปส่งให้ผู้ดำเนินกิจกรรมในฐานต่อไป จากนั้นจึงปล่อยให้แต่ละกลุ่มไปเข้าฐานต่าง ๆ (ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 เข้าฐานที่ 1, กลุ่ม 3 และกลุ่ม 4 เข้าฐานที่ 2, กลุ่ม 5 และกลุ่ม 6 เข้าฐานที่ 3, กลุ่ม 7 และ กลุ่ม 8 เข้าฐานที่ 4)

2.5 หลังจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมครบทั้ง 4 ฐานแล้ว กลับมายังจุดนัดหมาย ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวเหมือนเดิม ระยะเวลาประมาณ 1 ช่วงแขนเพื่อทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรม และแบบสอบถามความคิดเห็น

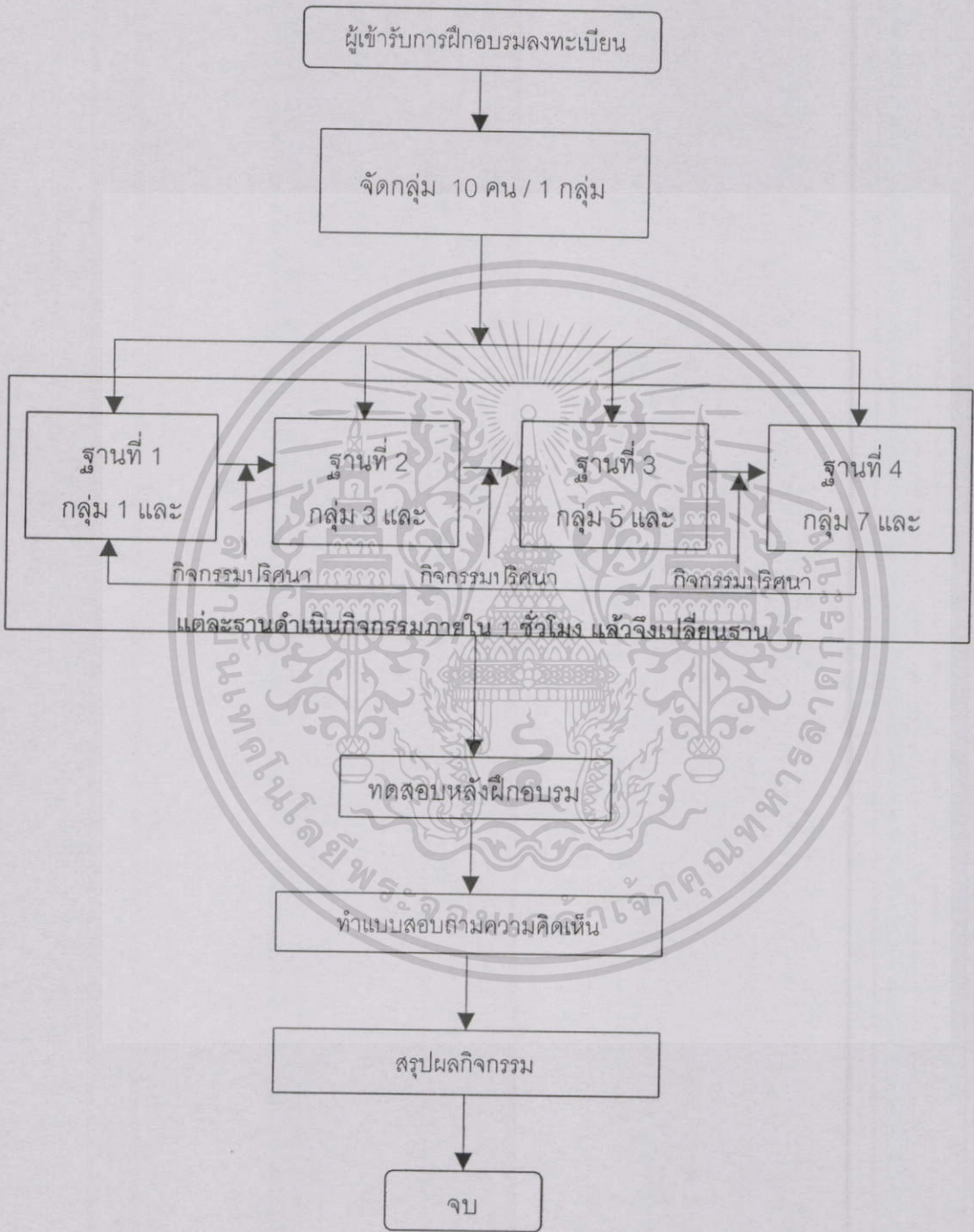
3. ขั้นสรุปกิจกรรม

3.1 ข้อเสนอแนะในการสรุปผลของกิจกรรมวอลต์แรลลี่สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรมอาจจะให้แต่ละกลุ่มสรุปผล เรื่องประโยชน์ที่ได้จากการอบรม เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธรูป ศาสนา ปัญหาในการทำกิจกรรมและแนวทางการแก้ไข

3.2 ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปในเรื่องพฤติกรรมของกลุ่ม ภาวะผู้นำ ภาวะผู้ตาม โดยมีแนวทางดังนี้ เช่น แนวคิดของกิจกรรมในแต่ละฐาน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สอดแทรกหลักการหรือทฤษฎีทางวิชาการ การนำสิ่งที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

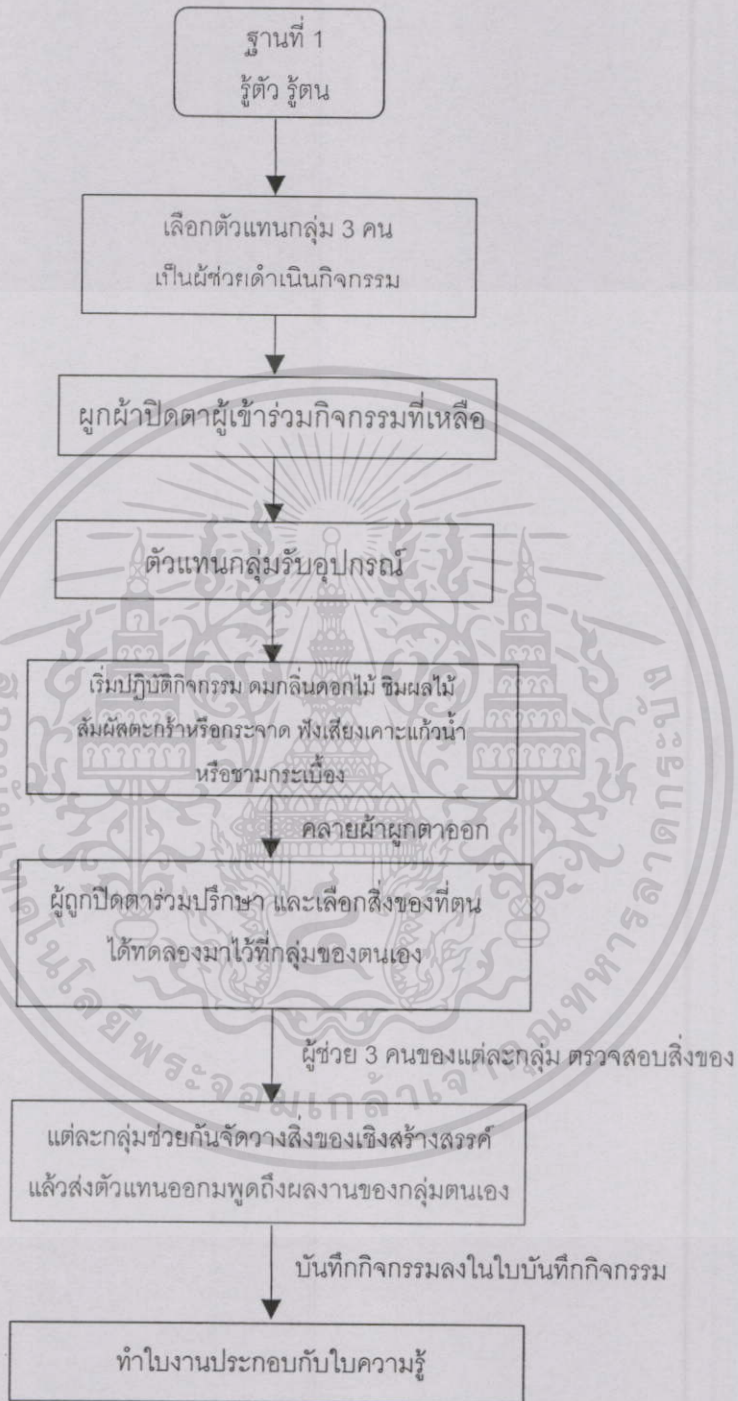

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภาพที่ 3.3 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

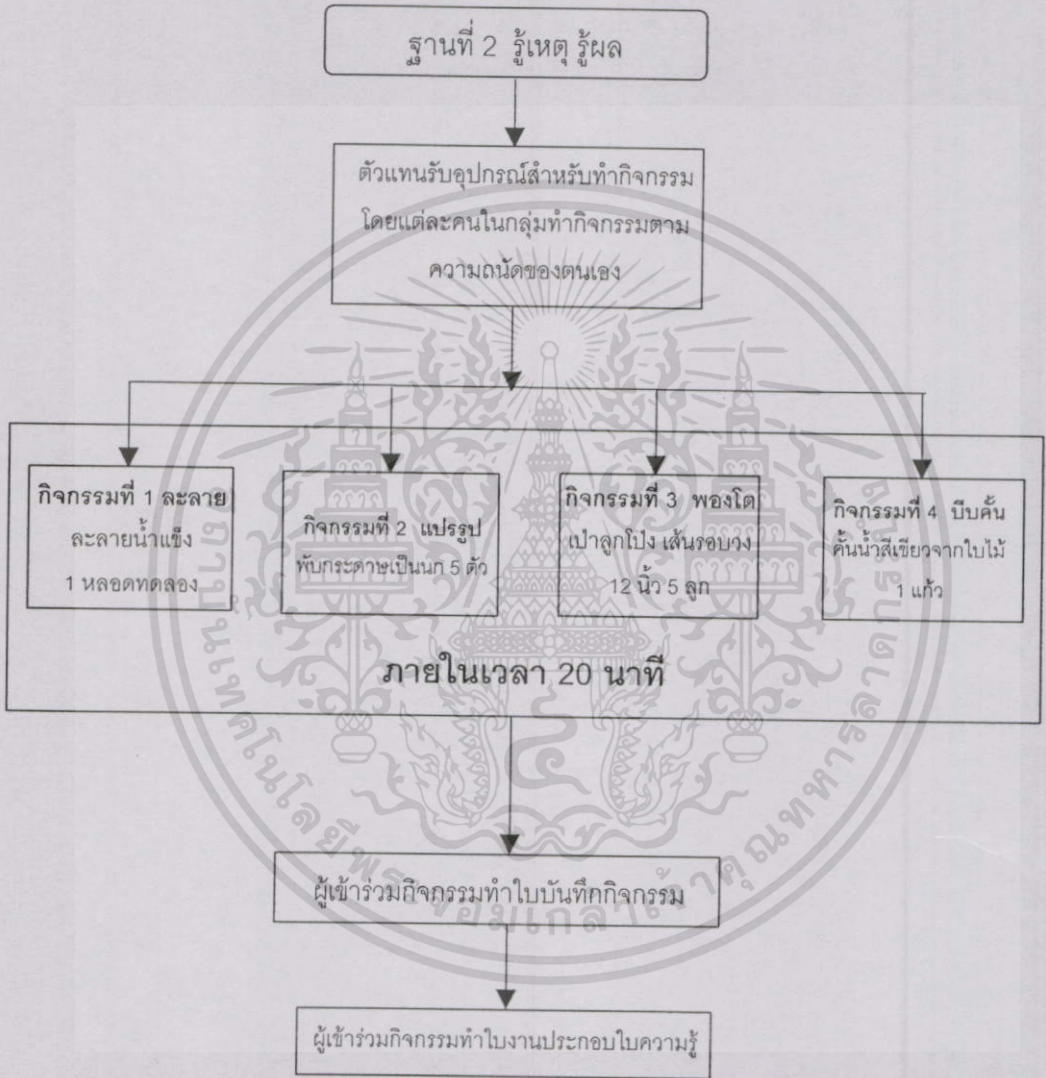
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 แผนภาพที่ 3.4 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมมอวลด์แรลลี่ที่มีการนำไปใช้

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ฐานที่ 1 รู้ตัว รู้ตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

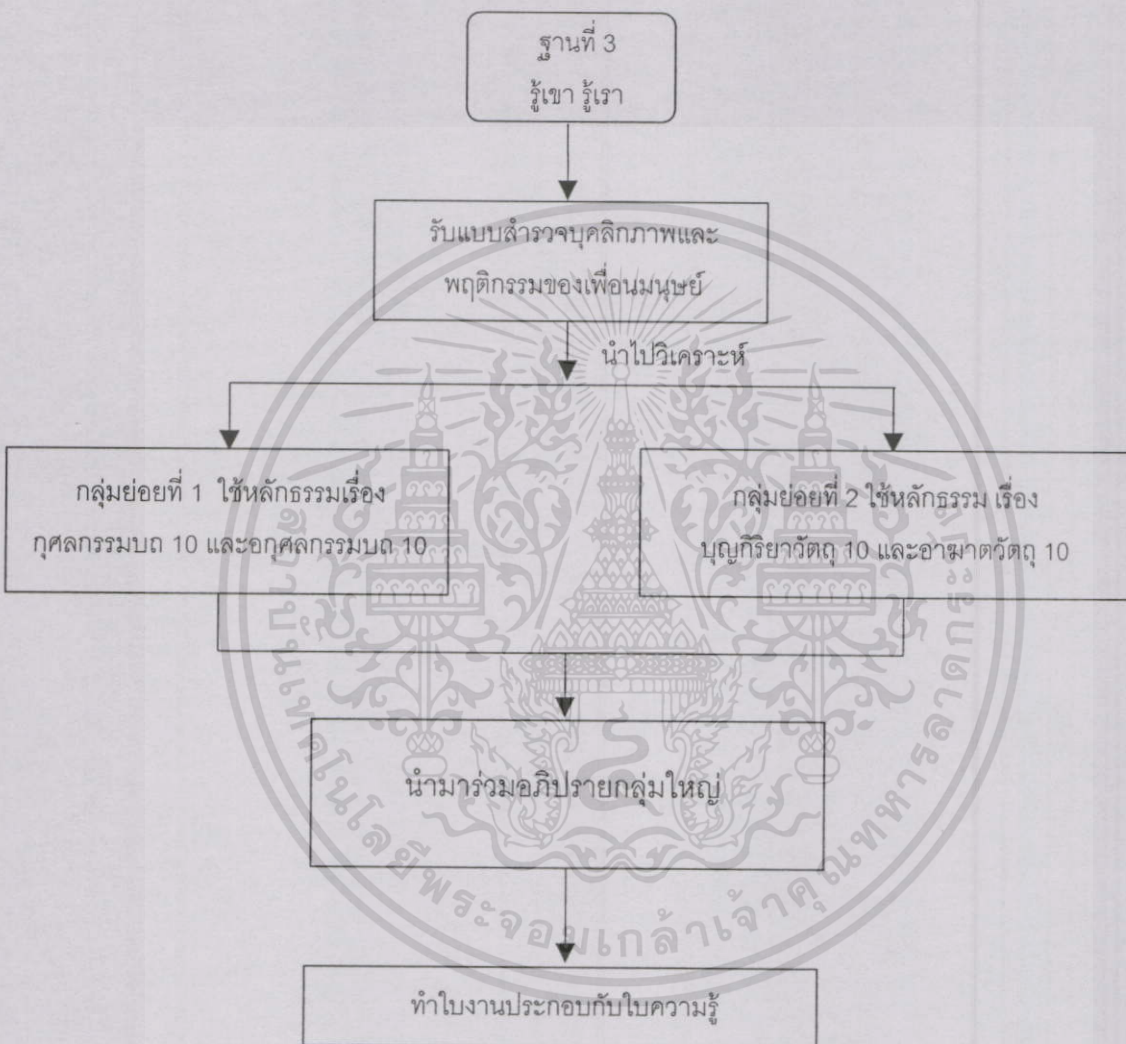

แผนภาพที่ 3.5 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอลด์เรลลี่

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ฐานที่ 2 รู้เหตุ รู้ผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

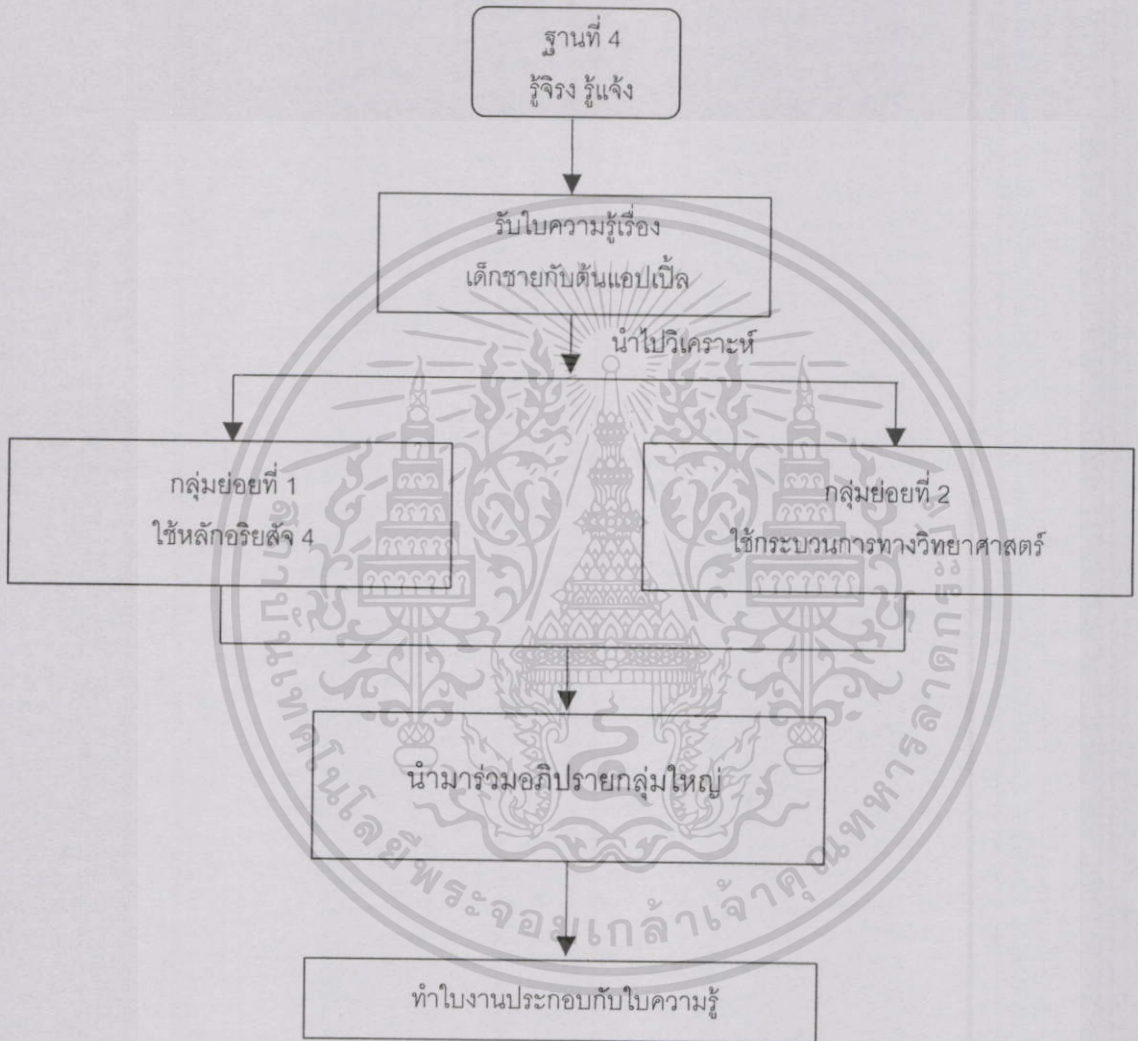

แผนภาพที่ 3.6 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวลีคแรดส์

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ฐานที่ 3 รู้เขา รู้เรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภาพที่ 3.7 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ฐานที่ 4 รู้จริง รู้แจ้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

2. หาคุณภาพของแบบทดสอบที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 หาค่าความเที่ยงตรง

2.2 หาค่าความยากง่าย (Difficulty)

2.3 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

2.4 หาค่าความเชื่อมั่น

3. หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรม

3.1 หาค่าเฉลี่ย

3.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. หาคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็น

4.1 หาค่าอำนาจจำแนก

4.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α - Coefficient)

5. หาความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรม

5.1 หาค่าเฉลี่ย

5.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.5.1 หาประสิทธิภาพ หลักสูตรฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2520 : 136)

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \quad (\text{หรือ } \frac{\bar{X}}{A})$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100 \quad (\text{หรือ } \frac{\bar{X}}{B})$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อ	E_1	=	คะแนนเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ตอบถูกจาก การทำแบบทดสอบย่อยหลังการฝึกอบรมในแต่ละเรื่อง (ใบงาน) คิดเป็นร้อยละ
	E_2	=	คะแนนเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ตอบถูกจาก การทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ
	ΣX	=	คะแนนรวมที่ตอบถูกของใบงานในแต่ละเรื่อง
	ΣF	=	คะแนนรวมที่ตอบถูกของแบบทดสอบหลังฝึกอบรม
	N	=	จำนวนผู้เข้ารับฝึกอบรม
	A	=	คะแนนเต็มของใบงาน
	B	=	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังฝึกอบรม

3.5.2 หาคุณภาพของแบบทดสอบที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. หาค่าความเที่ยงตรง (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539 : 247 – 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ	ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง $+1$
	$\sum R$	คือ	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การพิจารณาค่า IOC นี้ จะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงจะถือว่าวัดได้
สอดคล้องกัน

2. ความยากง่าย ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 129)

ความยาก คือ สัดส่วนระหว่างจำนวนผู้ที่ตอบข้อสอบในแต่ละข้อถูกต้องต่อจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

$$P = \frac{R}{N}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อ P = ค่าความยากง่ายของข้อสอบแต่ละข้อ

R = จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบถูกในแต่ละข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานจำนวนนักเรียนทั้งหมด ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หาค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 129)

$$r = \frac{R_u - R_l}{N/2}$$

เมื่อ	r	=	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบรายข้อ
	R_u	=	จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มเก่ง
	R_l	=	จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มอ่อน
	N	=	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR - 20 ของ Kuder - Richardson
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539 : 215)

$$r_{11} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{\sigma^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{11}	=	ค่าความเชื่อมั่น
	k	=	จำนวนข้อ
	p	=	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	=	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = $1 - p$
	σ^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3.5.3 หาคคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรม

1. การหาค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	=	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	จำนวนสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$\sum fx =$	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum fx^2 =$	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$N =$	จำนวนคะแนนทั้งหมด

3.5.4 หาคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็น

1. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยวิธีการของการแจกแจง t (t - distribution)

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 215) โดยจะแบ่งกลุ่มที่ได้คะแนนสูงออกมา 25% เป็นกลุ่มสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำออกมา 25% เป็นกลุ่มต่ำแล้วคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละกลุ่ม โดยแทนค่าในสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	คือ	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	\bar{X}_H	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	\bar{X}_L	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	คือ	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	คือ	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	คือ	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	คือ	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2. หาค่าความเชื่อมั่นโดยรูปสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient)

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2539 : 218) โดยสูตรที่ใช้คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานที่อาคาร (ยกมา $\sum \sigma_i^2$) อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma^2} \right\}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อ α คือ สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 k คือ จำนวนข้อสอบ
 σ_i^2 คือ คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อหาได้จากสูตร

$$\sigma_i^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2}$$

เมื่อ $\sum x$ คือ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนของข้อสอบทั้งฉบับ
 $\sum x^2$ คือ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

3.5.5 หาความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรม

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

เมื่อ $\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$ ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum fx^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพ การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรม วอลด์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา และศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มี ต่อชุดกิจกรรมวอลด์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ที่สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยได้เสนอผลการ วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 แสดงผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของ การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลด์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

4.2 แสดงผลความคิดเห็นที่มีต่อชุดกิจกรรมวอลด์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

4.1 วิเคราะห์ผลการหาประสิทธิภาพของ การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลด์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้นำการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลด์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ที่สร้างขึ้น และผ่านการทดลองขั้นทดสอบกลุ่มย่อย การแก้ไขจากการทดลองภาคสนามเบื้องต้น แล้วนำไปใช้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม วอลด์แรลลี่ ผลการทดลองในการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวอลด์แรลลี่ โดยใช้คะแนนจาก การทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังฝึกอบรมนำไปคำนวณหาค่า E_1 / E_2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าประสิทธิภาพของการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลด์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อใน พระพุทธศาสนา

รายการ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	ประสิทธิภาพ
1. คะแนนจากการทำใบงาน (E_1)	24	20.78	86.56
2. คะแนนจากแบบทดสอบหลังฝึกอบรม (E_2)	24	19.39	80.78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.1 แสดงค่าประสิทธิภาพของการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มีค่าประสิทธิภาพ 86.56 / 80.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 / 80 ที่กำหนดไว้ ตามสมมุติฐาน

4.2 วิเคราะห์ผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

ตารางที่ 4.2 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม

เรื่องที่ประเมิน / ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ก. กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม			
1. รูปแบบของกิจกรรมน่าสนใจ	3.77	0.61	ดี
2. กิจกรรมสอดคล้องกับ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา	4.05	0.69	ดี
3. กิจกรรมทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พัฒนาตนเองในด้านความคิด เกิดความคิดสร้างสรรค์	4.19	0.67	ดี
4. สื่อและตัวอย่างประกอบสามารถอธิบายเชื่อมโยง เนื้อหากับเหตุการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม	3.79	0.68	ดี
5. ท่านสามารถเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่	3.95	0.65	ดี
รวม	3.95	0.68	ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ใช้ในการอบรมว่า ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.68) รูปแบบของกิจกรรมน่าสนใจอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.61) กิจกรรมสอดคล้องกับ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.67) กิจกรรมทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พัฒนาตนเองในด้านความคิด เกิดความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.67) สื่อและตัวอย่างประกอบสามารถอธิบายเชื่อมโยง เนื้อหากับเหตุการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.68) และ สามารถเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.65)

ตารางที่ 4.3 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ด้านการร่วมกิจกรรม

เรื่องที่ประเมิน / ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ข. การร่วมกิจกรรม			
6. ท่านได้รับความรู้และเข้าใจ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น	4.11	0.61	ดี
7. ท่านสามารถเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาแบบเข้าใจง่าย และไม่เครียด	4.15	0.73	ดี
8. ท่านได้เรียนรู้เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา อย่างเพลิดเพลิน และสนุกสนาน	4.15	0.76	ดี
9. ท่านได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนากับสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของท่าน	3.96	0.69	ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

เรื่องที่ประเมิน / ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
10. ท่านได้รับความรู้ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ในแง่มุมและมุมมองใหม่ ๆ	3.96	0.75	ดี
11. ท่านรู้ถึงประโยชน์และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.11	0.72	ดี
รวม	4.07	0.72	ดี

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความคิดเห็นต่อการร่วมกิจกรรม ผู้เข้ารับการอบรมแสดงความคิดเห็นต่อการร่วมกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา การร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.71) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้และความเข้าใจ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.61) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาแบบเข้าใจง่ายและไม่เครียด อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.73) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา อย่างเพลิดเพลิน และสนุกสนานอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.76) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางพระพุทธศาสนา กับสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตนเอง อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.69) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ในแง่มุมและมุมมองใหม่ ๆ อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.750) และผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้ถึงประโยชน์และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.72)

ตารางที่ 4.4 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เรื่องที่ประเมิน / ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม	3.95	0.68	ดี
2. การร่วมกิจกรรม	4.07	0.72	ดี
รวม	4.00	1.00	ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่แสดงความคิดเห็นต่อการฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอล์คแวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเห็นต่อกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมและการร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.00)

นอกจากนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ต่อหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแวลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ดังนี้

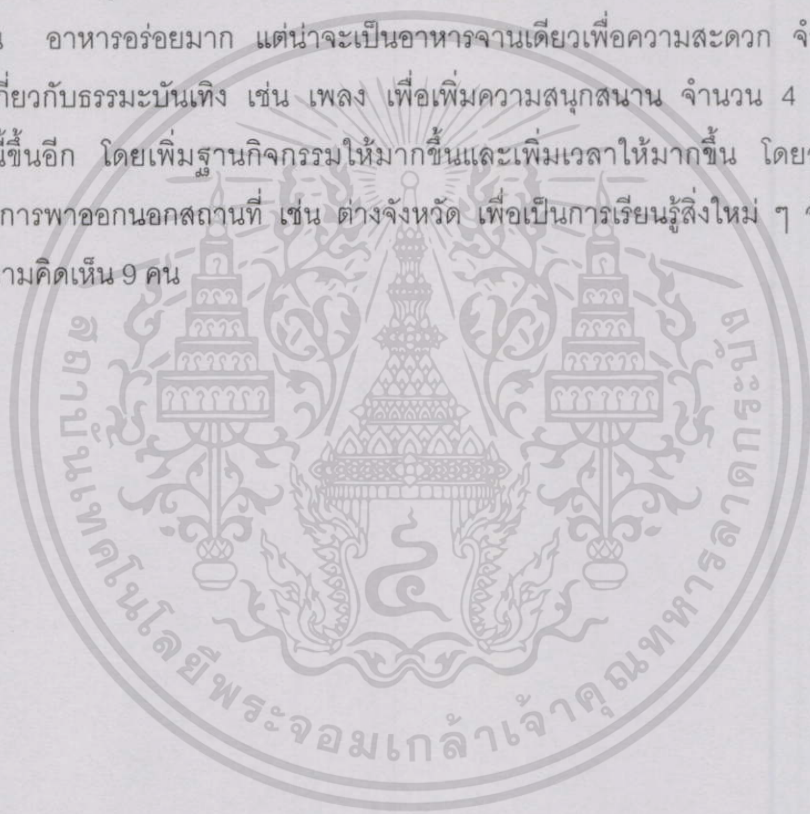
ตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อความ	จำนวน (คน)
1. อยากให้มีการปฏิบัติธรรมควบคู่กับการกิจกรรมไปด้วย เช่น การเดินจงกรม นั่งสมาธิและการบรรยายธรรมะ	22
2. อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้ทุก ๆ ปี เพราะสนุกและได้รับความรู้	20
3. รูปแบบของกิจกรรมมีความน่าสนใจดี	13
4. ควรเพิ่มรูปแบบกิจกรรมให้มากขึ้น	8
5. อยากให้เพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม	6
6. อาหารอร่อยมาก แต่น่าจะเป็นอาหารจานเดียวเพื่อความสะดวก	6
7. ควรจัดสถานที่มีระยะทางในการทำกิจกรรมมากกว่านี้เช่น จัดบริเวณสวนสาธารณะนครเขื่อนขันธ์ (สวนกลางมหานคร) ต. บางกอบัว อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ	5
8. ควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะบันเทิง เช่น เพลงเพื่อเพิ่มความสนุกสนาน	4
9. ควรจัดกิจกรรมอย่างนี้ขึ้นอีก โดยเพิ่มฐานกิจกรรมให้มากขึ้นและเพิ่มเวลาให้มากขึ้น โดยอาจจะเปลี่ยนบรรยากาศโดยการพาออกนอกสถานที่ เช่น ต่างจังหวัด เพื่อเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	3
10. ไม่แสดงความคิดเห็น	9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้เข้ารับการศึกษาต่อหลังสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา คือ อยากให้มีการปฏิบัติธรรมควบคู่กับการทำกิจกรรมไปด้วย เช่น การเดินจงกรม นั่งสมาธิและการบรรยายธรรมะ จำนวน 22 คน อยากให้มีการกิจกรรมแบบนี้ทุก ๆ ปี เพราะสนุกและได้รับความรู้ จำนวน 20 คน ควรจัดสถานที่มีระยะทางในการทำกิจกรรมมากกว่านี้ เช่น จัดบริเวณสวนสาธารณะนครเขื่อนขันธ์ (สวนกลางมหานคร) ต.บางกอบัว อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ จำนวน 5 คน รูปแบบกิจกรรมมีความน่าสนใจดี จำนวน 13 คน ควรเพิ่มรูปแบบกิจกรรมให้มากขึ้น จำนวน 8 คน อยากให้เพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม จำนวน 6 คน อาหารอร่อยมาก แต่น่าจะเป็นอาหารจานเดียวเพื่อความสะดวก จำนวน 6 คน ควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะบันเทิง เช่น เพลง เพื่อเพิ่มความสนุกสนาน จำนวน 4 คน ควรจัดกิจกรรมอย่างนี้ขึ้นอีก โดยเพิ่มฐานกิจกรรมให้มากขึ้นและเพิ่มเวลาให้มากขึ้น โดยอาจจะเปลี่ยนบรรยากาศโดยการพาออกนอกสถานที่ เช่น ต่างจังหวัด เพื่อเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จำนวน 3 คน และไม่แสดงความคิดเห็น 9 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อ หลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ที่สร้างขึ้น

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่นับถือศาสนาพุทธ ของโรงเรียนวัดทรงธรรม ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 323 คน

5.1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เข้ารับการอบรมที่คัดเลือกจากประชากร โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลอง หลักสูตรการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองทั้งหมดประกอบด้วย

1. หลักสูตรฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่สำหรับฝึกอบรม เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมวอล์คแรลลี่ 4 ส่วน แบบสอบระหว่างเรียน (ใบงาน) ใบความรู้ และแบบทดสอบหลังเรียน

2. แบบประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ โดยจัดอันดับความคิดเห็นเป็น 5 อันดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) พอใช้ (2) และ ควรปรับปรุง (1) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ประเมินด้านเนื้อหา อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประเมินด้านกิจกรรม อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างการศึกษา (ใบงาน) เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา แบ่งเป็น 4 ตอน ตอนละ 6 ข้อ รวม 24 ข้อ เป็นแบบเติมคำ โดยสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมใช้เป็นแบบทดสอบระหว่างการศึกษา ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม 24 ข้อ โดยสร้างครอบคลุมเนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมใช้เป็นแบบทดสอบหลังเรียน เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดได้เพียงคำตอบเดียว มีค่าความเที่ยงตรงของข้อสอบทุกข้อเท่ากับ 1 แสดงว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.50 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.70 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.74

5. แบบสอบถามความคิดเห็น ที่มีต่อการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา โดยจัดอันดับความคิดเห็นเป็น 5 อันดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) พอใช้ (2) และ ควรปรับปรุง (1) มีจำนวน 11 ข้อ ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นหลังการฝึกอบรม โดยมีค่าอำนาจจำแนก (t - distribution) อยู่ระหว่าง 4.53 - 9.78 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α - Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.87

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาและกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อออกแบบ เขียนแผนผัง (Flowchart) และผังงาน (Story board) เพื่อเตรียมสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรม

วอล์คแรลลี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยศึกษาเนื้อหาและสร้างแบบทดสอบ จำนวน 48 ข้อ
3. หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบโดยนำข้อสอบ จำนวน 48 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเนื้อหาวิชานั้นมาแล้ว จำนวน 40 คน คัดเลือกแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 24 ข้อ บรรจุในหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรม วอล์คแรลลี่
4. สร้างหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธ ศาสนา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประเมินคุณภาพด้านกิจกรรม นำมาปรับปรุงเพื่อให้ได้บทเรียนที่สมบูรณ์และนำไปใช้ทดลองกับ กลุ่มตัวอย่าง
5. ทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ กับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกด้วยวิธี สุ่มอย่างง่าย จำนวน 80 คน
6. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ นำมาปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามความคิดเห็นที่สมบูรณ์ และนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของการเรียน

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาเป็นผู้ประเมิน 2 ท่าน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มีจำนวน 24 ข้อ โดยมีค่าความเที่ยงตรงเป็น 1 ทุกข้อ แสดงว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดนี้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์

1.2 หาค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.50 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70

1.3 การค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.74

2. การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด 2.1 หาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา จากการศึกษาวิเคราะห์ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.56 / 80.78

2.2 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ด้านเนื้อหา) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยมีค่า 4.16 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47

2.2.2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ด้านกิจกรรม) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยมีค่า 4.25 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87

3. การหาคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็น

3.1 หาค่าอำนาจจำแนก (t-distribution) อยู่ระหว่าง 4.53 – 9.78

3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α - Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.87

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

ในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่องความเชื่อในพระพุทธศาสนา เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพนำไปใช้ในการฝึกอบรมได้จริง ในครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา มีประสิทธิภาพ 86.56/80.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในสมมติฐานของการวิจัย
2. ความคิดเห็นที่มีต่อการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับ ดี โดยด้านกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม อยู่ในระดับ ดี และด้านการร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับ ดี

5.2 การอภิปรายผล

ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่มีบทบาทต่อการเรียนการสอน สามารถพัฒนาด้านความคิดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความคิดอย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน ทั้งยังส่งเสริมด้านความสามัคคี การเป็นผู้นำ และการทำงานเป็นหมู่คณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

1. ด้านการหาประสิทธิภาพของการฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ในการวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ สำหรับการฝึกอบรมครั้งนี้เป็นการสร้างชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ให้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้จริงตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตรการสอนพระพุทธศาสนาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.56 / 80.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 / 80 ที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับ ชุดฝึกอบรมอื่น ๆ เช่น ผลการวิจัยของบูรณะ สมชัย (2536 : 61-62) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม ครู-อาจารย์เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัยปรากฏว่าหลักสูตร ฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ 92.36 / 87.12 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ผล การวิจัยของ ชูศักดิ์ สุจริตจันทร์ เรื่อง การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนวิชาอาชีพ ช 0193 ช่างเครื่องปั้นดินเผาอุณหภูมิต่ำ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ผลการวิจัยปรากฏว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นในภาคทฤษฎีมีประสิทธิภาพ 93.95 / 92.01 และในภาคปฏิบัติมีประสิทธิภาพ 83.60 / 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ กำหนดไว้คือ 80 / 80

ในขั้นตอนการนำหลักสูตรฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ เรื่องความเชื่อในพระ พุทธศาสนาไปใช้ทดลองขั้นที่ 1 กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 6 คน มีค่าประสิทธิภาพ 75.00 / 54.17 และในการทดลองขั้นที่ 2 กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 12 คน มีค่าประสิทธิภาพ 81.94 / 80.20 จะเห็นได้ว่า ค่าประสิทธิภาพในการทดลองขั้นที่ 1 ต่อ ขั้นที่ 2 คือ 54.17 / 80.20 มี ค่าสูงขึ้น ในการทดลองขั้นที่ 1 ผู้วิจัยยังไม่ได้สร้างใบความรู้ประกอบการปฏิบัติกิจกรรม ส่วน ในการทดลองขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างใบความรู้เพื่อใช้สำหรับประกอบการปฏิบัติกิจกรรม แสดงว่าใบ ความรู้เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถสร้างความรู้ให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมี ความเข้าใจต่อการปฏิบัติกิจกรรมมากยิ่งขึ้น ทำให้ประสิทธิภาพของหลักสูตร สูงขึ้นด้วย

2. แสดงผลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย ชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ เรื่องความ เชื่อในพระพุทธศาสนา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเกตผู้เข้ารับการฝึกอบรมขณะที่ทำการทดลองใช้ชุดกิจกรรม วอลต์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา และจากการตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้กิจกรรมวอลต์แรลลี่พบว่า

1. การนำชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่มาใช้ในการสอนพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งแปลกใหม่ที่ทำ ให้การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาน่าสนใจยิ่งขึ้น

2. ในการศึกษาเนื้อหาจากชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ เนื้อหาได้จากการลงมือปฏิบัติจริง แล้วนำผลการปฏิบัติหรือการทดลองมาวิเคราะห์ให้สอดคล้อง กับเนื้อหา ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจต่อเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กิจกรรมทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พัฒนาตนเองในด้านความคิดเกิดความคิดสร้างสรรค์
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาอย่างเข้าใจง่าย ไม่เครียด เพลิดเพลิน และสนุกสนาน เนื่องจากกิจกรรมวอล์คแรลลี่เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติจริงในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายควบคู่ไปกับการสอดแทรกความรู้ลงไป ในกิจกรรมนั้น ๆ
5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้และเข้าใจ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธรูปศาสนาเพิ่มขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จากการสังเกตสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีส่วนในการร่วมเรียนรู้ แสดงออกในทุก ๆ ด้านตามเหตุการณ์ เรื่องราวและสิ่งที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น ระดมความคิดเห็น และสามารถสรุปเป็นมติหรือข้อตกลงของกลุ่ม แล้วนำมติหรือข้อตกลงนั้นมาเสนอต่อส่วนรวม เช่น กิจกรรมในฐานที่ 2 เมื่อนักเรียนต้องวิเคราะห์ผลที่ได้จากการทดลองการละลายน้ำแข็ง แต่ละคนก็จะแสดงความคิดเห็นว่าเราต้องใช้พลังงานใดบ้างที่ทำให้น้ำแข็งละลาย เมื่อเสนอความคิดเห็นแล้ว ทุกคนจะช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจึงสรุปเป็นมติของกลุ่ม แสดงให้เห็นถึงความสามัคคี และการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันของผู้เข้ารับการอบรม
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อันเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรม ให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน สามารถแยกแยะประเด็นเพื่อช่วย ในการตัดสินใจว่าจะอะไรถูก อะไรผิดได้อย่างมีหลักการและแนวทางที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมใน ฐานที่ 4 เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยกันวิเคราะห์เรื่อง "เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล" เมื่อทุกคนอ่าน เนื้อเรื่องจบก็จะมาวิเคราะห์ตามหลักการที่ให้ไป อย่างเช่น ได้หลักอริยสัจ 4 ก็จะมาวิเคราะห์หว่าใน วัยเด็ก เด็กชายมีความทุกข์อย่างไรนำมาเปรียบเทียบกับตัวเอง แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลัก อริยสัจ 4 ทำให้รู้ถึงความทุกข์ของตนเองที่มี ซึ่งเป็นประเด็นที่ช่วยให้สามารถตัดสินใจในการตอบ ปัญหาได้ถูกต้อง
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการตื่นตัว ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ควบคู่กับการได้ เรียนรู้ธรรมะอย่างไม่รู้ตัว เช่น กิจกรรมปริศนาธรรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้คิดวิเคราะห์โดยใช้ ประสบการณ์ของตนเองมาช่วยในการตัดสินใจหาคำตอบ เช่น สิ่งที่ใช้เขียนบนกระดานดำ กับสิ่งที่ ใช้ลบบนกระดานดำ นักเรียนได้ใช้ความคิดในการหาคำตอบแล้ว ยังได้คิดต่อไปด้วยว่ามีสิ่งที่ใช้ เขียนแล้วก็มักจะมีสิ่งที่ใช้ลบควบคู่กันไปเสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปคือการนำกิจกรรมวอล์คแรลลี่มาใช้ในการอบรมเรื่อง.. พระพุทธศาสนาสามารถทำได้ เป็นทั้งกิจกรรมและวิธีการที่จะสร้างประสบการณ์ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ รับรู้ เกิดความคิดความเข้าใจ และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ ขณะที่ผู้รับการฝึกอบรมได้ร่วมการทำกิจกรรม หรือทดลอง นอกจากจะได้ออกกำลังกายเสริมสร้างพละนามัยให้สมบูรณ์แล้วยังได้ใช้สติปัญญาฝึกความสังเกตและไหวพริบในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ได้สนุกสนานเพลิดเพลินผ่อนคลายอารมณ์ตึงเครียด ได้ปรับตัวเข้ากับหมู่คณะ ควบคุมไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเรื่องต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเจริญทางจิตใจ กลายเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

อย่างไรก็ตามในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตเห็นข้อบกพร่องบางอย่าง ซึ่งถ้าหากได้รับการปรับปรุงแก้ไข จะทำให้ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ดังกล่าวสูงขึ้น ดังนี้

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่คุ้นเคยกับการฝึกอบรมด้วยกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการทำงานเป็นกลุ่ม ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่มีเทคนิคในการประชุมกลุ่ม ไม่มีการแบ่งหน้าที่ เช่น ประธาน เลขานุการ หรือบางกลุ่มอาจจะมีการแบ่งหน้าที่แต่ประธานหรือสมาชิกในกลุ่มไม่มีลักษณะและทัศนคติในแบบอย่างของประธานหรือสมาชิกที่ดี จึงทำให้ประธานไม่สามารถควบคุมกลุ่มของตนเองได้ หรือสมาชิกบางคนไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น หรือไม่ได้ทดลองปฏิบัติกิจกรรม ดังนั้นควรปลูกฝังและแนะนำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจเกี่ยวกับการทำกิจกรรมแบบประชุมกลุ่ม หรือชบวนการกลุ่ม (Group Process) และเข้าใจในหน้าที่ของตนเองเมื่ออยู่ในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพของกิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคน หรือบางกลุ่มไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ คำอธิบายวิธีการปฏิบัติ หรือบางครั้งสมาชิกในกลุ่มก็ไม่ได้ฟังคำอธิบายจากเพื่อน ๆ ในกลุ่มของตนเอง ซึ่งมีผลทำให้การทดลองซ้ำหรือไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

3. ในขณะที่ทำการทดลองหรือทำใบงาน สมาชิกบางคนไม่ร่วมแสดงความคิดเห็น และไม่ตั้งใจปฏิบัติ ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพของหลักสูตร คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ต่ำกว่าเพื่อนที่ตั้งใจทำการทดลอง และทำใบงาน มีผลทำให้ค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมด้วยกิจกรรมวอล์คแรลลี่ลดลง

4. ใบความรู้บางเรื่องเนื้อหาที่ยากต่อการเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4) ควรมีการปรับปรุงให้เข้าใจง่ายและใช้ภาษาในระดับที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ควรสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ ในเรื่องอื่น ๆ เช่น อริยสัจ 4 อิทธิบาท 4 ฯลฯ นำมาวิจัยหาประสิทธิภาพ และรวบรวมเป็นชุด เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. ควรนำหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ไปศึกษาทดลองเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ฝึกสมาธิ วิปัสสนากรรมฐานอย่างสม่ำเสมอ และกลุ่มที่ไม่ได้ฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กรมสามัญศึกษา. 2538. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา พระพุทธศาสนา.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กมล สุดประเสริฐ. การสร้างและประเมินผลวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตร
วารสารการวิจัย การศึกษา 2. (มกราคม-เมษายน 2519) : 20-25.

ก่อ สวัสดิพานิชย์. 2514. หลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

กาญจนา คุณานุรักษ์. 2527. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร(อู่ตะเภา)

กานดา พูนลาภเทวี. 2530. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : พิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์

กิดานันท์ มลิทอง. 2531. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรีสุตา เทียรทอง. 2524. การศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องบุญและบาปในพุทธศาสนา
และ

คริสต์ศาสนาและผลงานความเชื่อที่มมีผลต่อวิถีทางดำเนินชีวิตของ
พุทธศาสนิกชน และคริสตศาสนิกชน:ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลสำเภาลม อำเภอ
พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาศาสนาเปรียบเทียบ. บัณฑิตวิทยาลัยมหิดล.

กรมการศาสนา. 2525. ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี .

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

ขวัญทิพย์ มีสมกรณ์. 2539. การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรม เรื่องการอ่าน

สัญลักษณ์ในแบบงานเชื่อมไฟฟ้า. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขารวมมหาบัณฑิต

ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.

โครงการสัมมนาพระวิทยากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา. 2541. เรื่อง เทคนิคการสอนและการใช้
สื่อ

การสอนพระพุทธศาสนาให้ได้ผล. ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
และสำนักงานพัฒนาคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
จรินทร์ ธาณีและคณะ. 2524. เกม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

จุไรรัตน์ มณีรัตน์. 2528. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาการปลูกฝังและเสริมสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จริยธรรมให้แก่นักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉกาจ ช่วยโต. 2521. การศึกษาผลของการฝึกอบรมตามโครงการจริยธรรมสำหรับนัก
ศึกษา

วิทยาลัยครูสงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชม ภูมิภาค. 2524. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ประสานมิตร.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2520 มิติที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เล่ม 1.

กรุงเทพมหานคร : แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. 2524. หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์การศาสนา.

ฐีระ ประवालพฤกษ์. 2538. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนัก
งาน

สถาบันราชภัฏ. กรุงเทพมหานคร.

ธานีทร์ สุธีประเสริฐ. 2540. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องการใช้
สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดำรง บัวศรี. 2504. ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : มงคลการพิมพ์.

น้อย ศิริโชติ. 2524. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

เนื่องน้อย บุญยเนตร. 2526. จริยธรรมของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ.

วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

บรรจบ บรรณรุจิ. 2535. กระบวนการเพื่อความเข้าใจชีวิต ปฏิจจสมุปบาท.

กรุงเทพมหานคร :

กองทุนศึกษาพุทธสถาน.

บุรณะ สมชัย. 2536. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ครู-อาจารย์ เพื่อสร้างบทเรียน
คอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต.

สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ปราโมทย์ แยมพร้อม. 2539. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องการป้องกัน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
อันตรายจากสารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับแม่บ้านอาสาสมัคร.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธ์. 2520. เกมพลศึกษา. แผนกวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

เป็รื่อง กุมุท. 2520. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พงศ์ สภาวสิทธิ์. 2541. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อนำไปใช้

ในชุมชนชนบท สำหรับผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. ปริญญาโท

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

พรสวัสดิ์ เพชรแดง. 2528. ความเชื่อเรื่องบุญ – บาปในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2541. เอกสารประกอบการเรียน วิชาการวิจัยทางการศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ

ทหาร

ลาดกระบัง.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร :

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พระพุทธทาสภิกขุ. 2520. ศาสนาคืออะไร. กรุงเทพมหานคร : สมชายการพิมพ์.

พระธรรมปิฎก. 2541. พุทธธรรม เล่ม 1 ความนำ-บทที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร :

มูลนิธิพุทธธรรม.

พระธรรมปิฎก. 2541. พุทธธรรม เล่ม 2 บทที่ 6-บทที่ 10. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร :

มูลนิธิพุทธธรรม

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). 2537. อุดมธรรมนำจิตสำนึกสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร

:

บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

พระพงษ์ บัญศรี และมาลี สุรพงศ์. 2536. เกม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปิฎก. 2516. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

ภุชงค์ เสนานุช. 2534. การศึกษากระบวนการฝึกอบรมนักพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเป็นนักฝึกอบรมโครงการส่งเสริมองค์กรพัฒนา

เอกชนไทยภาคใต้การสนับสนุน จากมูลนิธิปริตริช เนามัน. กรุงเทพมหานคร :
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน, 2519. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

รัตนา ศิริพานิช. 2533. หลักในการสร้างแบบสอวัตทางจิตวิทยาและทางการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.

เรณู ภูมิประดิษฐ์. 2536. แผนการสอนรายวิชา ส 049 พระพุทธศาสนา. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่
4.

สมุทรปราการ : โรงเรียนวัดทรงธรรม.

เริงลักษณ์ ไรจน์พันธ์. 2529. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเทคโนโลยีทาง
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. ภาควิชาการวัดผล
และ

วิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539. เทคนิคการวิจัยการวัดผลการเรียนรู้. ภาควิชาการ
วัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วาสนา ชาวหา. 2522. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อักษรสยามการพิมพ์.

วิจิตร อวกุล. 2537. การฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วนิดา สุขชี. 2540. การพัฒนาชุดสื่อประสม เรื่องการจัดการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขระดับจังหวัด ใน 7 จังหวัด ภาคใต้ตอนล่าง. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริพร สิริวัฒน์. 2527. การศึกษาความเชื่อในพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์
ไม่ผ่านการปลดอาวุธสัน ลีทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา
ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิริพันธ์ มณีรัตน์. 2524. ระบบการฝึกอบรมโดยใช้สื่อประสมสำหรับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมชาย กิจยรรยง. 2537. เทคนิคการจัดฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : เอล เอ็นกรู๊ป จำกัด.

สมชาย กิจยรรยง. 2541. 108 เกมและกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอ็ดยูเคชั่น.

สมชาย กิจยรรยง. 2541. วอล์คแรลลี่ เกม และกิจกรรมเพื่อพัฒนาคนและองค์กร. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอ็ดยูเคชั่น.

สมบูรณ์ ดันยะ. 2524. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอน

ของครูประจำการระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุชะฎิบัณฑิต สาขาวิชา
วิจัยและพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมบูรณ์ ธิตพงศ์. 2523 (อินลำนเา). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการพัฒนาหลักสูตร
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาน
มิตร.

สมพงษ์ เกษมสิน. 2521. การบริหารบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิชย์.

สมศักดิ์ ดวงสีเสน. 2534. การศึกษาเชิงวิเคราะห์การทำบุญกิริยาวัตถุ 3 ของพุทธศาสนิก
ชน

ไทยในท้องถิ่นที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมอุตสาหกรรมใหม่: ศึกษาเปรียบเทียบ
ระหว่างผู้มีอาชีพเกษตรกรและลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศาสนาเปรียบเทียบ.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สงัด อุทรานันท์. 2528. พื้นฐาน และหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร :
เซนเตอร์พับลิคเคชั่นการพิมพ์.

สิริพร สิริวิพัชน์. 2528. การศึกษาความเชื่อในพุทธศาสนาของนักเรียนมัธยมศึกษา
เอกสารนี้ตอนปลายโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์
ไม่ว่าการจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุชีพ ปุญญานุภาพ. 2524. พระไตรปิฎกฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์พิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. 2493. หลักพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต. 2528. การผลิตวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษา. ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สุราษฎร์ พรหมจันทร์. 2530. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สุลักษณ์ ศิวรักษ์. 2525. ศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียนวรรณ.

สุภัทรา สุภัทรรักษ์. 2505. ทศนคติและความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อพุทธศาสนา.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2531. ผลการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาเทคโนโลยี

ทางการศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตร ครุศาสตรอุตสาหกรรมดุฎิบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา. วารสารสำนักงานหอสมุดกลาง (1 กันยายน 2531).

เสถียรโกเศศ. 2515. ศาสนาเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณการ.

อมร รัชชสัจย์ และโสรัจ สุจริตกุล. 2504. การบริหารบุคคลในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อัญชลี วรรณารวิวัฒน์. 2539. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมครู-อาจารย์ เกี่ยวกับการใช้สื่อ

การเรียน. การสอนครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา

ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี บัณฑิตวิทยาลัยพระเจ้าเกล้าพระนครเหนือ.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2530. หลักการสอน และเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ.

กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

: เฉลิมชัยการพิมพ์.

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อำไพ สุจริตกุล. 2530. กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรม ในการสอน

ตามหลักสูตรประถมศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการคุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ 40/ 12543

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ นายจามร เหล่าอิมจันทร์

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายจามร เหล่าอิมจันทร์ เป็นด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.อรรถพร	ฤทธิเกิด	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม
2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.สุพิทย์	กาญจนพันธ์	ประธานกรรมการ
ผศ.อรรถพร	ฤทธิเกิด	กรรมการ
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	กรรมการ
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	กรรมการ
ดร.สุรสิทธิ์	ราตรี	กรรมการ

สั่ง ณ วันที่ ๑/ พฤศจิกายน พ.ศ. 2543

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ฉบับนี้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคนิคศึกษา ที่ได้รับอนุมัติ ให้ดำเนินการดังนี้

นายจามร เหล่าอิมจันทร์ รหัสประจำตัว 40064454 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (WALK RALLY TRAINING PACKAGE ON BUDDHISM BELIEF)" โดยมี ผศ.อรรถพร ฤทธิเกิด เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2544

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2544

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัครชู)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504 / 5036

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

นมัสการ พระมหาธรรมราชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม ด้านเนื้อหา เพื่อการวิจัย 1 ชุด

ด้วย นายจามร เหล่าอ้อมจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“ การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลล์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ
นายจามร เหล่าอ้อมจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบนมัสการ เพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(นายณรงค์ พิมสาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อรองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา ปฏิบัติราชการแทนคณบดี การทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199, 737-3000 ต่อ. 3692 รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร. 3269040 อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504 / 5036

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕๐ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

นรมัสการ พระมหาปิยะ อุดมปิฎโก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม ด้านเนื้อหาเพื่อการวิจัย 1 ชุด

ด้วย นายจามร เหล่าอิมจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมมัลติมีเดีย เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา"

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นายจามร เหล่าอิมจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบนมัสการ เพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(นายณรงค์ พิมสาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อรองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และปฏิบัติราชการแทนคณบดีทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3269040

ที่ ทม 1504 / 5036

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

30 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์เรณู ภูมิประดิษฐ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม ด้านกิจกรรมวอลล์แรลลี่ เพื่อการวิจัย 1 ชุด

ด้วย นายจามร เหล่าอิมจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรม
 มหบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคนิคศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “ การฝึกรวมด้วยชุดกิจกรรมวอลล์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
 ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
 ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ
 นายจามร เหล่าอิมจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
 เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 . 737-3000 ต่อ 3692

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร.3269040

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504 / 5036

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕๐ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์จิตรา เมฆะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม ด้านกิจกรรมวอลล์แรลลี่ เพื่อการวิจัย 1 ชุด

ด้วย นายจามร เหล่าอ้อมจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคนิคศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“ การฝึกรอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอลล์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธรูปศาสนา ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ
นายจามร เหล่าอ้อมจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร. 3269040

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504 / 5036

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

30 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์สมส่วน ปิ่นทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม ด้านกิจกรรมวอลล์แรลลี่ เพื่อการวิจัย 1 ชุด

ด้วย นายจามร เหล่าอิมจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคนิคศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“ การฝึกรวมด้วยชุดกิจกรรมวอลล์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ
นายจามร เหล่าอิมจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ ทิมสาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานของคณะบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา หรืออ้างถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร 3269040

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504 / 5035

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

30 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรงธรรม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิทยานิพนธ์จำนวน 1 เล่ม
- 2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายจามร เหล่าอ้อมจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคนิคศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแมเรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ” และได้รับอนุมัติหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2544 ในการทำวิจัยเรื่องนี้นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร: 3269040

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างของหลักสูตรและกรอบเนื้อหาสาระ

โครงสร้างของหลักสูตรพระพุทธศาสนา

หลักสูตรพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง กำหนดให้เป็นวิชาเลือกเสรี 12 รายวิชา มีเวลาเรียน รายวิชาละ 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน มีรหัสดังนี้

ส 018	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 019	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0110	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0111	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0112	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0113	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 048	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 049	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0410	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0411	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0412	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0413	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้

แต่ละรายวิชา มีคำอธิบายรายวิชาปรากฏในเอกสารหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 (พิมพ์ครั้งที่ 2)

รายละเอียดที่ปรากฏในรายวิชาทุกรายวิชาพิจารณาได้มีว่า มีกรอบเนื้อหาสาระประมาณ 8 – 9 กรอบ คือ

1. ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา
2. พุทธประวัติ ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา และชาวพุทธตัวอย่าง
3. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
4. พระสงฆ์และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์
5. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระไตรปิฎก พุทธศาสนสุภาษิต ภาษาบาลีและคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา
6. หน้าที่ชาวพุทธ
7. การบริหารจัดการและเจริญปัญญา
8. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
9. ศาสนพิธี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ข 1 แสดงหน่วยการเรียนรู้การสอนวิชา พระพุทธศาสนา และจำนวนคาบสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนคาบ
1	1. ปฐมนิเทศ	1
	2. การฝึกหัดอบรมตน การพึ่งตนเอง และการมุ่งอิสรภาพ	1
2-3	3. ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	3
	- ความหมายของศรัทธาและปัญญา	
	- ศรัทธาที่เกิดจากปัญญา	
	- หลักธรรมที่เกี่ยวกับศรัทธาและปัญญา	
3-4	4. พุทธประวัติเกี่ยวกับพระพุทธคุณ 3	2
4-5	5. ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา และชาวพุทธตัวอย่าง	3
6-7	6. พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมเรื่องกฎแห่งกรรม	3
7-8	7. พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมเรื่องไตรลักษณ์	2
9	- สอดกลางภาค -	-
10-11	8. พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมเรื่องมงคลชีวิต	4
12	9. บทบาทของพระสงฆ์	2
13	10. หน้าที่ชาวพุทธในการศึกษาพระธรรม	2
14	11. ภาษาบาลีและพุทธศาสนาสุภาษิต	2
15	12. พระไตรปิฎก	2
16	13. คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา	1
16-17	14. การบริหารจัดการ ละครเจริญปัญญา	3
18	15. มารยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	6
19	- สอบปลายภาค -	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลของความเชื่อในพระพุทธศาสนาที่มีต่อการดำเนินชีวิต โครงสร้างและรูปแบบการอยู่ร่วมกันในสังคม
2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาของสังคม สามารถแก้ปัญหา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยใช้เหตุผล กระบวนการกลุ่มและวิธีการที่หลากหลาย
3. เพื่อตระหนักในคุณค่าของหลักธรรม คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์โดยเฉพาะ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ซึ่งสามารถก่อให้เกิดความรักและความผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติ
4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี โดยใช้หลักความเชื่อในพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ มุ่งมั่นในการทำประโยชน์ให้กับสังคม มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์

หลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเชื่อและสำนึกในความสำคัญของพระพุทธศาสนา และคุณของพระรัตนตรัย
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและหลักพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถพิจารณาแนวคิดที่หลากหลายและวินิจฉัยความถูกต้องโดยยึดหลักเหตุผลทางพระพุทธศาสนา
4. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะในการคิดและปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และสามารถนำหลักพุทธธรรมมาพัฒนาตนและสังคม
5. เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

โครงสร้าง

หลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

หลักสูตรการฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา นี้ มีเนื้อหาสำคัญ 4 เนื้อหา กำหนดให้ใช้เวลา 240 นาที (4 ชั่วโมง / สัปดาห์ ละ 1 ชั่วโมง) ทั้งนี้เพื่อป้องกันตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจจะเกิดขึ้น ดังมีหัวข้อต่อไปนี้

1. กัมมลัทธา
2. วิปากลัทธา
3. กัมมัสสกตลัทธา
4. ตถาคตโพธิสัทธา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี

1. คำอธิบายชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี

ศรัทธา 4 เป็นหลักคำสอนที่สำคัญของพระพุทธเจ้า ที่สอนให้เราเชื่ออย่างมีเหตุผล เชื่อว่าผลทั้งหลายที่เกิดขึ้นมาจากเหตุ คือมาจากการกระทำของเราทั้งในอดีต ปัจจุบัน ซึ่งสามารถให้ผลกับเราทั้งในชาตินี้และชาติหน้า หากเรากระทำดีเราก็จะได้รับผลที่ดี หากเรากระทำชั่วเราก็จะได้รับผลที่ไม่ดีการกระทำเหล่านี้ไม่สามารถลบล้างได้ และไม่สามารถให้ผู้อื่นมารับแทนได้ชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา เป็นการฝึกอบรมให้มีความรู้และเข้าใจถึงความเชื่อด้วยสติปัญญาตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า และสามารถนำเอาหลักความเชื่อด้วยเหตุผลนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นำไปสู่พื้นฐานของการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของตนเองให้เข้มแข็งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ทั่วไปชุดกิจกรรมวอลด์แวลลี

- 2.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อในพระพุทธศาสนาที่มีต่อการดำเนินชีวิต
- 2.2 เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาของสังคม สามารถแก้ปัญหาและมีส่วนในการพัฒนาสังคมได้
- 2.3 เพื่อตระหนักในคุณค่าของหลักธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะเรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา
- 2.4 เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี โดยใช้หลักความเชื่อในพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

3. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

- 3.1 สามารถปฏิบัติตามความเชื่อในเรื่องสิ่งที่มีผลจริงได้อย่างถูกต้อง
 - 3.2 สามารถปฏิบัติตามความเชื่อในเรื่องสิ่งใดที่ผู้ทำจะต้องได้รับผลนั้นได้อย่างถูกต้อง
 - 3.3 สามารถปฏิบัติตามความเชื่อในเรื่องทุกคนมีผลของสิ่งที่ตนเองทำไว้ โดยอาจจะให้ผลนั้นช้าหรือเร็วตามควร ผู้อื่นไม่สามารถรับผลจากสิ่งที่ตัวเราเป็นผู้กระทำแทนกันได้
 - 3.4 สามารถปฏิบัติตามความเชื่อในเรื่องคำสอนของพระพุทธเจ้าและนำคำสอนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม
- ไม่ว่ากรณิใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. รายชื่อหน่วยการฝึกอบรม

4.1 กิจกรรมที่ 1 รู้ตัว รู้ตน (กัมมัสัทธา) ความเชื่อในเรื่องสิ่งที่มีผลจริง

4.2 กิจกรรมที่ 2 รู้เหตุ รู้ผล (วิปากัสัทธา) ความเชื่อในเรื่องสิ่งใดที่ผู้ทำจะต้องได้รับผลนั้น

4.3 กิจกรรมที่ 3 รู้เขา รู้เรา (กัมมัสสกตาสัทธา) ความเชื่อในเรื่องทุกคนมีผลของสิ่งที่ตนเองทำไว้ โดยอาจจะให้ผลนั้นช้าหรือเร็วตามควร ผู้อื่นไม่สามารถรับผลจากสิ่งที่ตัวเราเป็นผู้กระทำแทนกันได้

4.4 กิจกรรมที่ 4 รู้จริง รู้แจ้ง (ตถาโพธิสกตาสัทธา) ความเชื่อในเรื่องคำสอนของพระพุทธเจ้ามีอยู่จริง

5. สื่อและอุปกรณ์การฝึกอบรม

ชุดกิจกรรมวอลต์แคสส์ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา จำนวน 4 ชุด ฐาน เวลา ใช้เวลา ประมาณ 240 นาที (4 ชั่วโมง / ฐานละ 1 ชั่วโมง)

กิจกรรมที่ 1 รู้ตัว รู้ตน (กัมมัสัทธา) ความเชื่อในเรื่องสิ่งที่มีผลจริง

กิจกรรมที่ 2 รู้เหตุ รู้ผล (วิปากัสัทธา) ความเชื่อในเรื่องสิ่งใดที่ผู้ทำจะต้องได้รับผลนั้น

กิจกรรมที่ 3 รู้เขา รู้เรา (กัมมัสสกตาสัทธา) ความเชื่อในเรื่องทุกคนมีผลของสิ่งที่ตนเองทำไว้ โดยอาจจะให้ผลนั้นช้าหรือเร็วตามควร ผู้อื่นไม่สามารถรับผลจากสิ่งที่ตัวเราเป็นผู้กระทำแทนกันได้

กิจกรรมที่ 4 รู้จริง รู้แจ้ง (ตถาโพธิสกตาสัทธา) ความเชื่อในเรื่องคำสอนของพระพุทธเจ้ามีอยู่จริง

กิจกรรมย่อย (ใช้ระหว่างเปลี่ยนฐาน) เป็นปริศนาธรรมในรูปแบบต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีใช้ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่

เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

วิธีใช้ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ไปใช้นั้น ผู้ดำเนินกิจกรรม และผู้เข้าร่วมกิจกรรมควรทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมตัวเพื่อนำชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาไปใช้ การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ จะมีผู้เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฝ่ายหลักคือ
 1. ฝ่ายผู้ดำเนินกิจกรรมวอล์คแรลลี่
 2. ฝ่ายผู้เข้าร่วมกิจกรรมวอล์คแรลลี่

การเตรียมตัวของผู้ดำเนินกิจกรรมวอล์คแรลลี่

1. ศึกษาเนื้อหาเรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา
2. ศึกษาชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา
3. เตรียมทีมงานสำหรับดำเนินกิจกรรม
4. ลสำรวจพื้นที่ที่จะใช้จัดกิจกรรม และจัดทำแผนที่
5. บรรจุกิจกรรมวอล์คแรลลี่ฯ ลงในจุดแต่ละจุดตามแผนที่
6. เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ไปบันทึกกิจกรรม ในความรู้และใบงาน
7. วางกิจกรรม (ทีมงาน และอุปกรณ์ต่าง ๆ) ตามจุดที่กำหนด
8. ดำเนินกิจกรรมวอล์คแรลลี่ตามลำดับ

ขั้นเริ่มต้น เปิดกิจกรรม บอกถึงวัตถุประสงค์

ขั้นเปิดกิจกรรม แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ชี้แจงข้อปฏิบัติใน

แต่ละฐาน การนัดหมายเวลาและสัญญาณ

ในการเปลี่ยนฐาน การส่งบันทึกกิจกรรม การทำใบงาน

ขั้นดำเนินกิจกรรม ให้แต่ละกลุ่มไปตามฐานที่กำหนด และควบคุม

กิจกรรมวอล์คแรลลี่ ให้เป็นไปตามเวลา

หมายเหตุ ในการเปลี่ยนฐานจะมีปริศนาธรรม

9. สรุปและประเมินตนเองหลังการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเตรียมตัวของผู้เข้าร่วมกิจกรรมวอล์คแรลลี่

1. การแต่งกาย ควรสวมกางเกงขายาว และรองเท้าผ้าใบหุ้มส้น
2. อุปกรณ์ที่นำมา ปากกา (ผู้ดำเนินกิจกรรมอาจจัดเตรียมไว้ให้)
3. เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมควรรักษาเวลาตามนัดหมาย ร่วมมือ ร่วมคิดและร่วมแสดงออก ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เรื่อง กัมมสัทธา

สาระสำคัญ การกระทำใด ๆ ที่ได้กระทำแล้วจะไม่สูญหาย ไม่ว่าจะเป็นการกระทำดีหรือชั่ว ก็ตามย่อมมีผลเกิดขึ้น ไม่สามารถทำความดี ลบล้างความชั่วได้

จุดประสงค์

1. สามารถอธิบายการร่วมกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนได้
2. สามารถวิเคราะห์การกระทำของตนเองอย่างเป็นขั้นตอนได้
3. สามารถสรุปเหตุและผลที่ทำให้เกิดการกระทำได้
4. สามารถสรุปได้ว่า การกระทำมีจริงไม่สูญหายและรอเพื่อส่งผลต่อไป

เนื้อหา

สิ่งที่ทำให้เกิดการกระทำ มี อวิชชา สังขาร วิญญาณ นามรูป สฬายตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปทาน ภพชาติ ชรามรณะ

อวิชชา เป็นความหลงผิด ความไม่รู้ในสภาวะธรรม เช่น เข้าใจว่าการเกิดในสวรรค์เป็นยอดแห่งความสุข เข้าใจว่าฆ่าคนนั้นคนนี้ได้ก็เป็นสุข เข้าใจว่าฆ่าตัวตายเสียได้จะเป็นสุข เข้าใจว่าถึงความเป็นพรหมแล้วจะไม่เกิดไม่ตาย เข้าใจว่าทำพิธีบวงสรวงเช่นสังเวชแล้วจะได้ไปสวรรค์ เข้าใจว่าจะไปนิพพานได้ด้วยการบำเพ็ญตะบะ เข้าใจว่าตัวตนอันนั้นนั้นแหละจะได้ไปเกิดเป็นนั่นเป็นนี่ ด้วยการกระทำอย่างนี้ เข้าใจว่าตายแล้วสูญ ฯลฯ จึงเป็นปัจจัยทำให้เกิด **สังขาร**

สังขาร เป็นความนึกคิด ไปตามแนวทางหรือสอดคล้องกับความเข้าใจนั้น ๆ หรือเป็นอารมณ์ที่ปรุงแต่งจิตใจ คิดปรุงแต่งวิธีการบ้าง และลงมือกระทำการ (กรรม) ต่าง ๆ ด้วยเจตนา เป็นกรรมดี (บุญ) บ้าง เป็นกรรมชั่ว (บาป) บ้าง เป็นอญเฐชา (การกระทำสมาบัติ 8) บ้าง จึงทำให้เกิด **วิญญาณ**

วิญญาณ เป็นการรับรู้หรือความรู้สึก เกิดความตระหนักรู้และรับรู้อารมณ์ต่าง ๆ บางทีเรียกว่า "จิต" เป็นความนึกคิดและรับรู้อารมณ์ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจพูดง่าย ๆ ก็คือ จิต หรือวิญญาณ ถูกปรุงแต่งด้วยอารมณ์หรือความนึกคิด (วิญญาณกับสังขารปรุงแต่งกัน) ทำให้เกิดการกระทำ คือกรรม เช่น ตากระทบรูปเกิดจักขุวิญญาณ เสียงกระทบหูเกิดโสตวิญญาณ ใจกระทบใจกระทบอื่นให้เกิดแปลงเนื้อหา และต้องอภิมองถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ กลิ่นกระทบจมูกเกิดฆานวิญญาณ รสกระทบลิ้นเกิดชีวหาวิญญาณ การสัมผัสทางกายเกิดกายวิญญาณ การสัมผัสทางใจเกิดมโนวิญญาณ ทำให้ชอบหรือไม่ชอบ เกลียดหรือไม่เกลียด ทำให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดการกระทำตามที่ชอบหรือเกลียด จึงทำให้เกิดปฏิสนธิวิญญาณเกิดการกระทำกรรมขึ้น จึงเป็นปัจจัยทำให้เกิดนามรูป

นามรูป ได้แก่ กายกับจิต เรียกว่า รูปขันธ์และนามขันธ์ กระบวนการแห่งการเกิดก็ดำเนินการ ก่อรูปเป็นชีวิตที่พร้อมจะปรุงแต่งการกระทำต่าง ๆ ต่อไปอีกจึงเกิดรูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ หรือนามรูปโดยครบถ้วน ประกอบด้วย คุณสมบัติและข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามพลังปรุงแต่งของสังขาร คือกรรมที่ทำมาและภายในขอบเขตวิสัยของภพที่ไปเกิดนั้นสุดแต่จะไปเกิดเป็นมนุษย์ ตีรัจฉาน เทวดา เป็นต้น จนทำให้เกิดเป็น **สฬายตนะ**

สฬายตนะ คือการรับรู้อารมณ์ด้วยทวารทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ชีวิตที่จะสนองความต้องการของแต่ละคนและพร้อมที่จะกระทำการต่าง ๆ ได้ตอบสนองสภาพแวดล้อม จะต้องใช้กระบวนการรับรู้ดำเนินงานได้ จะต้องสฬายตนะโดยอาศัยนามรูปเป็นเครื่องสนับสนุนกระบวนการแห่งชีวิตจึงดำเนินต่อไปตามพลังแห่งกรรม ถึงขั้นเกิดอายตนะทั้ง 6 คือ ประสาท ตา หู จมูก ลิ้น กาย และเครื่องรับรู้อารมณ์ภายใน คือ ใจ ทำให้เกิด **ผัสสะ**

ผัสสะ คือ การกระทบของอารมณ์ภายในและภายนอก ทำให้เกิดความรู้สึกสัมผัสที่ทวารทั้ง 6 เป็นอารมณ์ขึ้น กระบวนการแห่งการรับรู้ก็ดำเนินงาน โดยการเข้ากระทบ หรือประจวบกันระหว่าง องค์ประกอบ 3 ฝ่าย คือ อายตนะภายใน (ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) กับอารมณ์ หรืออายตนะภายนอก (รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์) และวิญญาณ (จักขุวิญญาณ ฆานวิญญาน ชิวหาวิญญาน กายวิญญาน) เมื่อการรับรู้เกิดขึ้นครั้งใด ก็ทำให้เกิด **เวทนา**

เวทนา คือความรู้สึกทางใจ ที่เกิดจากอารมณ์ ทั้ง 6 ว่า เป็นสุขหรือทุกข์ หรือเฉย ๆ เป็นความรู้สึกที่เรียกว่า การเสวยอารมณ์ จะเกิดขึ้นในรูปใดรูปหนึ่ง คือ สุขสบายก็คือสุขเวทนา เจ็บปวดก็เป็นทุกข์เวทนา หรือไม่ก็เฉย ๆ เป็นอนุทุกขมสุขเวทนา หรืออุเบกขาเวทนา เมื่อเกิดเวทนา คนเราก็ดิ้นรนชวนขวายแสวงหาความสุข ละความทุกข์ความต้องการอยากมีอยากได้ จึงเป็นปัจจัยให้เกิด **ตัณหา**

ตัณหา เป็นความทะยานอยากไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าสุขสบายก็ชอบใจติดใจ อยากได้ หรืออยากได้ให้มาก ๆ ยิ่งขึ้นอีก เกิดการทะยานอยากและแสหาต่าง ๆ ถ้าเป็นทุกข์ ไม่สบายก็ขัดใจ เชื่องใจ อยากให้สูญสิ้นพ้น ไปเสีย ด้วยการทำลายหรือหนีไปให้พ้นก็ตาม เกิดความกระวนกระวาย ดิ้นรนไปตามอารมณ์ ที่เป็นทุกข์ ขัดใจก็ไปหาไปเอาสิ่งอื่น อารมณ์อื่นที่จะให้มีความสุขได้ หรือไม่ก็รู้สึกเฉย ๆ หรืออุเบกขา เป็นความรู้สึกอย่างละเอียดจัดเข้าฝ่ายสุขเพราะไม่ขัดใจ เป็นความสบายอย่างอ่อน ๆ ตัณหาแบ่งออกเป็นสามตัณหา คือความต้องการทางกาม ภวตัณหา คือความอยากมีอยากเป็น วิภวตัณหา คือ ความไม่อยากมีอย่างเป็น ตัณหาเหล่านี้เมื่อจิตใจเข้ายึดเหนี่ยว

ก็ทำให้เกิด **อุปาทาน**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

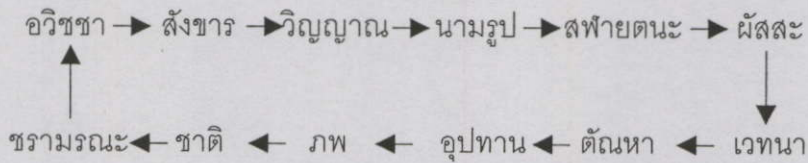
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่น ความอยากเมื่อรุนแรงขึ้นก็กลายเป็นความยึดมั่นถือมั่น ติดสยบหมกมุ่นในสิ่งนั้น หรือเมื่อไม่ได้ก็อยากด้วยตัณหา เมื่อได้หรือถึงแล้วก็ยึดด้วยอุปาทาน และเมื่อยึดมั่นก็มีชีวิตแต่อาภรณ์ที่อยากได้เท่านั้น แต่ยังพวงเอาความยึดมั่นในความเห็น ทฤษฎี วิทยุต่าง ๆ ความยึดมั่นในแบบแผนความประพฤติ และข้อปฏิบัติที่จะให้ได้ในสิ่งที่ปรารถนา และความยึดมั่นในตัวตนพัวพันเกี่ยวเนื่องกันไปด้วยความยึดมั่นถือมั่นนี้จึงทำให้คนเราประกอบกรรมทางกาย วาจา ใจ กรรมเหล่านี้ทำให้จิตไปภพภูมิต่าง ๆ เพราะตัวเจตนาที่ประกอบกรรม จึงทำให้เกิด **ภพ**

ภพ คือ กรรมที่กระทำด้วยกาย วาจา ใจ โดยมีเจตนา หรือเจตจำนงที่จะกระทำการ เพื่อให้ได้มาและให้เป็นไปตามความยึดมั่นถือมั่นนั้น และทำให้เกิดกระบวนการพฤติกรรมทั้งหมดขึ้นอีก เป็นกรรมดี กรรมชั่ว หรืออเนกชา สอดคล้องกับตัณหา อุปาทานนั้น ๆ เมื่อคนเราจะตายก็เกิดกรรมนิमित และอาภรณ์นิमितตามกรรมที่กระทำ ทำให้เกิดสนธิสัญญาขึ้นในภพใดภพหนึ่งตามผลแห่งกรรมขณะมีชีวิต อาจเป็นกรรมภพ รูปภพ หรืออรูปภพที่มีอาภรณ์แห่งกรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทำให้เกิด **ชาติ**

ชาติ คือความเกิด หรือปฏิสนธิ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิวิญญาณที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับพลังแห่งกรรม เมื่อบุคคลจะถึงแก่ความตายจะมีกรรมอาภรณ์ กรรมนิमितอาภรณ์ และคตินิमितอาภรณ์เป็นปัจจัยนำไปเกิดเป็นปฏิสนธิขึ้นในภพที่สมควรกับกรรม บังเกิดขั้น 5 ขึ้นพร้อมกับเริ่มกระบวนการแห่งชีวิตให้ดำเนินต่อไป คือ เกิดนามรูป สฬายตนะ ผัสสะ และเวทนาขึ้นหมุนเวียนวงจรอีก และเมื่อเกิดมีขึ้นแล้ว แนนอนย่อมต้องที่จะมี การแก่ การเจ็บ การตาย เกิดขึ้นอีก เป็นความทุกข์เกิดขึ้น ทำให้เกิดเป็น **ชรามรณะ**

ชรามรณะ คือความเสื่อมโทรม และแตกดับแห่งกระบวนการของชีวิตนั้น สำหรับปุถุชน ชรามรณะนี้ย่อมคุกคามบีบคั้นทั้งโดยขัดแย้งและแผงซ้อน (อยู่ในจิตส่วนลึก) ดังนั้นวงจรของปุถุชน ชรามรณะจึงพ่วงมาพร้อมด้วย ซึ่งทำให้เกิด **อวิชชา**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมวอล์คแรลลี่ รู้ตัว รู้ตน

จำนวนผู้เข้าร่วม 20-30 คน

อุปกรณ์

1. ดอกไม้หลาย ๆ ชนิด
2. ผลไม้หลาย ๆ ชนิด (แบ่งส่วนหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ)
3. ตะกร้า, กระจาด, กระจาดดิน, แก้วน้ำ, ขามกระเบื้อง
4. กรรไกร หรือมีด
5. ผ้าปิดตา
6. โจทย์เกี่ยวกับสิ่งของต่าง ๆ

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ ละ 10 - 12 คน เลือก
ตัวแทน กลุ่มละ 3 คน มาเป็นผู้ช่วยดำเนินกิจกรรม

2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เหลือผูกผ้าปิดตาทุกคน

3. ตัวแทนกลุ่มเลือกของกิจกรรม และรับอุปกรณ์

4. สมาชิกในกลุ่มเริ่มทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ ผู้ที่ถูกปิดตาจะต้อง
จดจำสิ่งสัมผัสด้วยประสาทสัมผัสของตนเอง

- สัมผัส ดมกลิ่นของดอกไม้ประมาณกลุ่มละ 3 ชนิด

- ชิมผลไม้ ประมาณกลุ่มละ 3 ชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

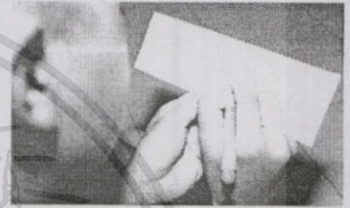
- สัมผัสตะกร้า หรือกระดาษ และ กรรไกร หรือมีด

- ฟังเสียงเคาะแก้วน้ำ หรือขามกระเบื้อง

4. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคลายผ้าผูกตาออก
5. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ถูกปิดตาด้วยกันปรึกษาถึงสิ่งที่ตนเองได้สัมผัส แล้วเลือกสิ่งของต่าง ๆ ที่ได้ดมกลิ่น ได้สัมผัส ได้ฟังเสียง ได้ชิมรส มาไว้ที่กลุ่มของตนเอง
6. ผู้ดำเนินกิจกรรมของกลุ่มทั้ง 3 คน ร่วมกันตรวจสอบว่า สิ่งของที่นำมาถูกต้องหรือไม่ แล้วนำมาจัดวางตามความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มภายในเวลา 5 นาที
7. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน เกี่ยวกับผลงานของกลุ่มตนที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น พูดถึงแนวคิด วิธีการดำเนินงาน และประโยชน์ที่จะนำไปใช้
8. แจกใบบันทึกกิจกรรมให้แต่ละคนลงมือทำ

9. แจกใบความรู้และใบงานให้แต่ละคนลงมือทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างโจทย์

ชุดที่ 1

กุหลาบ	ดอกบัว	กล้วยไม้
ลิ้นปี่	ฝรั่ง	แอปเปิ้ล
กระเจาด	กรรไกร	แก้วน้ำ

ชุดที่ 2

กุหลาบ	มะลิ	เบญจมาศ
แตงโม	ส้ม	ฝรั่ง
ตะกร้า	กรรไกร	แก้วน้ำ

ชุดที่ 3

ดอกบัว	กล้วยไม้	เบญจมาศ
แอปเปิ้ล	กล้วย	แตงโม
กระเจาด	มีด	ชามกระเบื้อง

ชุดที่ 4

มะลิ	กล้วยไม้	กุหลาบ
ฝรั่ง	ส้ม	แอปเปิ้ล
กระถางดิน	มีด	ชามกระเบื้อง

ชุดที่ 5

จำปี	กุหลาบ	เบญจมาศ
แตงโม	ส้ม	ลิ้นปี่
ตะกร้า	กรรไกร	แก้วน้ำ

ชุดที่ 6

กล้วยไม้	จำปี	ดอกบัว
ฝรั่ง	กล้วย	ส้ม
กระเจาด	มีด	ชามกระเบื้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประเมินผล

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำใบงานเรื่อง กัมมัสัทธา จำนวน 6 ข้อ

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ใบความรู้เรื่อง อริชชา สังขาร วิญญาณ นามรูป สฬายตนะ
ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปทาน ภพชาติ ชรามรรณะ
2. ใบบันทึกกิจกรรม เรื่องกัมมัสัทธา
3. ใบงาน เรื่องกัมมัสัทธา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกผลกิจกรรม

เรื่อง กัมมสัทธา

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. กิจกรรมนี้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งหมด ด้าน
ได้แก่
ประสาทสัมผัสเหล่านั้นทำหน้าที่
2. บางกลุ่มเลือกสิ่งของได้ถูกต้อง บางกลุ่มเลือกสิ่งของได้ไม่ถูกต้อง ท่านคิดว่าเกิดจากอะไร
3. ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อ
มองไม่เห็น
สัมผัส
ชิมรส
ฟังเสียง
ดมกลิ่น
มองเห็น
4. ท่านคิดอะไร ในขณะที่กำลังจัดสิ่งของต่าง ๆ มารวมกัน
5. จงวาดรูปเปรียบเทียบก่อนและหลังจัดสิ่งของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

6. ท่านคิดว่าการกระทำสูญหายหรือไม่
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โอบุความรู้ที่ 1

เรื่อง กัมมสัทธา

อวิชชา เป็นความหลงผิด ความไม่รู้ในสภาวะธรรม เช่น เข้าใจว่าการเกิดใน สวรรค์เป็นยอดแห่งความสุข เข้าใจว่าฆ่าคนนั้นคนนี้ได้ก็เป็นสุข เข้าใจว่าฆ่าตัวตายเสียได้ จะเป็นสุข เข้าใจว่าถึงความ เป็นพรหมแล้วจะไม่เกิดไม่ตายเข้าใจว่าทำพิธีบวงสรวงเช่นสังเวช แล้วจะได้ไปสวรรค์ เข้าใจว่าจะไปนิพพานได้ด้วยการบำเพ็ญตบะ เข้าใจว่าตัวตนอันนี้นั้นแหละ จะได้ไปเกิดเป็นนั่นเป็นนี่ ด้วยการกระทำอย่างนี้ เข้าใจว่าตายแล้วสูญ ฯลฯ จึงเป็นปัจจัย ทำให้เกิด "สังขาร"

โอบุความรู้ที่ 2

เรื่อง กัมมสัทธา

สังขาร เป็นความนึกคิด ไปตามแนวทางหรือสอดคล้องกับความเข้าใจนั้น ๆ หรือ เป็นอารมณ์ที่ปรุงแต่งจิตใจ คิดปรุงแต่งวิธีการบ้าง และลงมือกระทำการ (กรรม) ต่าง ๆ ด้วย เจตนา เป็นกรรมดี (บุญ) บ้าง เป็นกรรมชั่ว (บาป) บ้าง เป็นอภยชา (การกระทำสมาบัติ 8) บ้าง จึง ทำให้เกิด "วิญญาน"

โอบุความรู้ที่ 3

เรื่อง กัมมสัทธา

วิญญาน เป็นการรับรู้หรือความรู้สึก เกิดความตระหนักรู้และรับรู้อารมณ์ต่าง ๆ บางที เรียกว่า "จิต" เป็นความนึกคิดและรับรู้อารมณ์ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจพุดง่าย ๆ ก็คือ จิต หรือวิญญาน ถูกปรุงแต่งด้วยอารมณ์หรือความนึกคิด (วิญญานกับสังขารปรุงแต่งกัน) ทำให้ เกิดการกระทำ คือกรรม เช่น ตากระทบรูป เกิดจักขุวิญญาน ทำให้ชอบหรือไม่ชอบ เกลียดหรือไม่เกลียด ทำให้เกิดการกระทำตามที่ชอบหรือไม่เกลียด เสียงกระทบหูเกิดโสตวิญญาน กลิ่นกระทบ จมูกเกิด ฆาณวิญญาน รสกระทบลิ้นเกิดชิวหาวิญญาน การสัมผัสทางกายเกิดกายวิญญาน การสัมผัส ทางใจเกิดมโนวิญญาน จึงทำให้เกิดปฏิสนธิวิญญาน เกิดการกระทำกรรมขึ้น จึงเป็นปัจจัยทำให้เกิด "นามรูป"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบความรู้ที่ 4

เรื่อง กัมมัตถา

นามรูป ได้แก่ กายกับจิต เรียกว่า รูปขันธ์และนามขันธ์ กระบวนการแห่งการเกิด

ก็ดำเนินการก่อรูปเป็นชีวิตที่พร้อมจะปรุงแต่งการกระทำต่าง ๆ ต่อไปอีก จึงเกิดรูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ หรือ **นามรูป** โดยครบถ้วน ประกอบด้วย คุณสมบัติและข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามพลังปรุงแต่งของสังขาร คือกรรมที่ทำมาภายในขอบเขตวิสัยของภพที่ไปเกิดนั้น สุดแต่จะไปเกิดเป็นมนุษย์ ตีรัจฉาน เทวดา เป็นต้น เป็นเหตุให้เกิด "สฬายตนะ"

ใบความรู้ที่ 5

เรื่อง กัมมัตถา

สฬายตนะ คือการรับรู้อารมณ์ด้วยทวารทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ชีวิตที่จะ

สนองความต้องการของแต่ละคนและพร้อมที่จะกระทำกรต่าง ๆ ได้ติดต่อสภาพแวดล้อม จะต้องใช้กระบวนการรับรู้ดำเนินงานได้ จะต้องสฬายตนะโดยอาศัยนามรูปเป็นเครื่องสนับสนุน กระบวนการแห่งชีวิตจึงดำเนินต่อไปตามพลังแห่งกรรม ถึงขั้นเกิดอายตนะทั้ง 6 คือ ประสาท ตา หู จมูก ลิ้น กาย และเครื่องรับรู้อารมณ์ภายใน คือ ใจ เป็นเหตุให้เกิด **ผัสสะ**

ใบความรู้ที่ 6

เรื่อง กัมมัตถา

ผัสสะ คือ การกระทบของอารมณ์ภายในและภายนอก ทำให้เกิดความรู้สึกสัมผัสที่

ทวารทั้ง 6 เป็นอารมณ์ขึ้น กระบวนการแห่งการรับรู้ก็ดำเนินงาน โดยการเข้ากระทบ หรือ ประจวบกันระหว่าง องค์ประกอบ 3 ฝ่าย คือ อายตนะภายใน (ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) กับ อารมณ์ หรืออายตนะภายนอก (รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์) และวิญญาณ (จักขุวิญญาณ ฆานวิญญาณ ชิวหาวิญญาณ กายวิญญาณ) เมื่อการรับรู้เกิดขึ้นครั้งใด ก็ทำให้เกิด "เวทนา"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โอบุกรรมวิธีที่ 7

เรื่อง กัมมัสัทธา

เวทนา คือความรู้สึกทางใจ ที่เกิดจากามารมณ์ ทั้ง 6 ว่าเป็นสุขหรือทุกข์ หรือเฉย ๆ เป็นความรู้สึกที่เรียกว่า การเสวยอารมณ์ จะเกิดขึ้นในรูปใดรูปหนึ่ง คือ สุขสบายก็คือสุขเวทนา เจ็บปวดก็เป็นทุกข์เวทนา หรือไม่ก็เฉย ๆ เป็นอทุกขมสุขเวทนา หรืออุเบกขาเวทนา เมื่อเกิดเวทนา คนเราก็ดิ้นรนขวนขวายแสวงหาความสุข ละความทุกข์ความต้องการอยากมีอยากได้ จึงเป็นปัจจัยให้เกิด **ตัณหา**

โอบุกรรมวิธีที่ 8

เรื่อง กัมมัสัทธา

ตัณหา เป็นความทะยานอยากไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าสุขสบายก็ชอบใจติดใจ อยากได้ หรืออยากได้ให้มาก ๆ ยิ่งขึ้นอีก เกิดการทะยานอยากและแสหาต่าง ๆ ถ้าเป็นทุกข์ ไม่สบายก็ขัดใจ เชื่องใจ อยากให้สูญสิ้นพ้น ไปเสีย ด้วยการทำลายหรือหนีไปให้พ้นก็ตาม เกิดความกระวนกระวาย ดิ้นรนไปตามอารมณ์ ที่เป็นทุกข์ ขัดใจก็ไปหาไปเอาสิ่งอื่น อารมณ์อื่นที่จะให้ความสุขได้ หรือไม่ก็รู้สึกเฉย ๆ หรืออุเบกขา เป็นความรู้สึกอย่างละเอียดจัดเข้าฝ่ายสุขเพราะไม่ขัดใจ เป็นความสบายอย่างอ่อน ๆ ตัณหาแบ่งออกเป็นสามตัณหา คือความต้องการทางกาม ภวตัณหา คือความอยากมีอยากเป็น วิภวตัณหา คือ ความไม่อยากมีอย่าง เป็น ตัณหาเหล่านี้เมื่อจิตใจเข้ายึดเหนี่ยว ก็ทำให้เกิด "อุปาทาน"

โอบุกรรมวิธีที่ 9

เรื่อง กัมมัสัทธา

อุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่น ความอยาก เมื่อรุนแรงขึ้นก็กลายเป็นความยึดมั่นถือมั่น ติดสยบหมกมุ่นในสิ่งนั้น หรือเมื่อไม่ได้ก็อยากด้วยตัณหา เมื่อได้หรือถึงแล้วก็ยึดจวบด้วยอุปาทาน และเมื่อยึดมั่นก็มีใช้ยึดแต่อารมณ์ที่อยากได้เท่านั้น แต่ยังพวงเอาความยึดมั่นในความเห็น ทฤษฎี ทิฏฐิต่าง ๆ ความยึดมั่นในแบบแผนความประพฤติ และข้อปฏิบัติที่จะให้ได้ในสิ่งที่ปรารถนา และความยึดมั่นในตัวตนพัวพันเกี่ยวเนื่องกันไปด้วยความยึดมั่นถือมั่นนี้จึงทำให้คนเราประกอบกรรม ทางกาย วาจา ใจ กรรมเหล่านี้ทำให้จิตไปภพภูมิต่าง ๆ เพราะตัวเจตนาที่ประกอบกรรม ทำให้เกิด "ภพ"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบความรู้ที่ 10

เรื่อง กัมมสัทธา

ภพ คือ กรรมที่กระทำด้วยกาย วาจา ใจ โดยมีเจตนา หรือเจตจำนงที่จะกระทำการ เพื่อให้ได้มาและให้ไปไปตามความยึดมั่นถือมั่นนั้น และทำให้เกิดกระบวนการพฤติกรรมทั้งหมดขึ้นอีก เป็นกรรมดี กรรมชั่ว หรืออเนกชา สอดคล้องกับต้นหา อุปาทานนั้น ๆ เมื่อคนเราจะตายก็เกิดกรรมนิมิต และอารมณ์นิมิตตามกรรมที่กระทำ ทำให้เกิดสนธิวิญญานขึ้นในภพใดภพหนึ่งตามผลแห่งกรรมขณะมีชีวิต อาจเป็นกรรมภพ รูปภพ หรือรูปภพที่มีอารมณ์แห่งกรรม เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ทำให้เกิด "ชาติ"

ใบความรู้ที่ 11

เรื่อง กัมมสัทธา

ชาติ คือความเกิด หรือปฏิสนธิ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิวิญญานที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับพลังแห่งกรรม เมื่อบุคคลจะถึงแก่ความตายจะมีกรรมอารมณ์ กรรมนิมิตอารมณ์ และคตินิมิตอารมณ์เป็นปัจจัยนำไปเกิดเป็นปฏิสนธิขึ้นในภพที่สมควรกับกรรม บังเกิดชั้น 5 ขึ้นพร้อมกับเริ่มกระบวนการแห่งชีวิตให้ดำเนินต่อไป คือ เกิดนามรูป สฬายตนะ ผัสสะ และเวทนาขึ้นหมุนเวียนวงจรอีก และเมื่อเกิดมีขึ้นแล้ว แน่นนอนย่อมต้องที่จะมี การแก่ การเจ็บ การตาย เกิดขึ้นอีกเป็นความทุกข์เกิดขึ้น ทำให้มี "ชรามรณะ"

ใบความรู้ที่ 12

เรื่อง กัมมสัทธา

ชรามรณะ คือความเสื่อมโทรม และแตกดับแห่งกระบวนการของชีวิต (ความแตกดับของชั้น 5) สำหรับปุถุชน ชรามรณะนี้ย่อมคุกคามบีบคั้นทั้งโดยขัดแย้งและแฝงซ่อน (อยู่ในจิตส่วนลึก) ดังนั้นวงจรของปุถุชน ชรามรณะจึงฟุ้งมาพร้อมด้วย เมื่อชั้น 5 คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญานไม่สามารถมาร่วมกันเป็นชีวิตเดิมได้ หรือที่เรียกว่า "จุติ" จึงทำให้เกิดชีวิตใหม่ "อวิชชา"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดกิจกรรมวอลด์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เรื่อง

วิปากลัทธา

สาระสำคัญ

การกระทำที่เราได้ทำนั้นย่อมต้องให้ผลแน่นอน ผู้ใดกระทำดีย่อมได้รับผลดี ผู้ใดกระทำชั่วย่อมได้รับผลชั่ว

จุดประสงค์

1. สามารถอธิบายการเปลี่ยนรูปของพลังงานได้
2. สามารถอธิบายการเปลี่ยนรูปของสสารได้
3. สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการเปลี่ยนรูปของสสารได้
4. สามารถบอกผลที่เกิดจากการกระทำได้
5. สามารถสรุปได้ว่าเมื่อเกิดการกระทำแล้ว ย่อมส่งผลตามที่เราได้กระทำไว้

เนื้อหา

กรรมเป็นหลักธรรมสำคัญในพุทธศาสนา จึงกำหนดให้มีความเชื่อในกรรมให้เป็นศรัทธาที่สำคัญ กรรมนั้นหมายถึง การกระทำ การกระทำของบุคคลใดก็ย่อมเป็นกรรมของบุคคลนั้น พุทธศาสนา ได้แบ่งเรื่องของกรรมออกไว้เป็น 3 หมวดคือ

หมวดที่ 1 กรรมที่ให้ผลตามคราว เป็นกรรมที่มีอันดับก่อนหลัง ถ้าเป็นกรรมหนักก็ให้ผลก่อน กรรมเบาก็ให้ผลช้า แบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ

- (1) ทิฏฐธรรมเวทนิยกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพนี้
- (2) อุบัติเวทนิยกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพหน้า
- (3) อัปรายเวทนิยกรรม คือ กรรมที่อาจให้ผลเมื่อไรก็ได้ไม่มีความแน่นอน

อาจให้ผลในภพนี้หรือภพหน้าก็ได้

(4) อโหสิกรรม คือ กรรมที่ไม่ส่งผล เป็นกรรมที่สิ้นสุดอยู่ในตัวของมันเอง ดังเช่นพระอรหันต์ทำกรรมนั้นไม่มีการส่งผลต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวดที่ 2 กรรมที่ให้ผลตามกิจ เป็นกรรมที่ให้ผลตามหน้าที่ของกรรม มีอยู่

4 อย่าง คือ

(1) ชนกกรรม คือ กรรมที่ทำให้เกิดภพใหม่ หรือภาวะใหม่ขึ้นแก่บุคคล

(2) อุปถัมภกรรม คือ กรรมที่มีหน้าที่คอยสนับสนุน ทั้งในทางที่ดี

และทางที่ไม่ดี

(3) อุปปีฬิกกรรม คือ กรรมที่คอยบีบคั้นให้ชนกกรรมนั้นอ่อนแรงลง

(4) อุปฆาตกรรม คือ กรรมที่คอยตัดรอนชนกกรรมและตัดรอน

อุปถัมภกรรมทั้งในทางที่ดีและทางที่ชั่ว

หมวดที่ 3 กรรมหนักเบาตามลำดับ หมายถึง กรรมที่จะส่งผลก่อนหลังกันตาม

ลำดับกรรมหนักย่อมส่งผลก่อน กรรมเบาก็ส่งผลช้าออกไป แบ่งออกเป็น 4 อย่าง

(1) ครุกรรม คือ กรรมหนัก หมายถึง อนันตริยกรรม (มาตุกรรม คือ

ฆ่าแม่ ปิตุกรรม คือ ฆ่าพ่อ อรหณฆาต คือ ฆ่าพระอรหันต์ โโลหิตปราบทคือทำให้พระพุทธเจ้า

ตกพระโลหิต) กรรมนี้จะส่งผลถึงตัวผู้กระทำเป็นอันดับแรก

(2) พหุลกรรม คือ กรรมที่ทำให้เป็นอาจิณ เป็นกรรมที่ทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ

(3) อาลันนกรรม คือ กรรมที่ทำเมื่อจวนจะดับในภพนี้ หรือเป็นกรรมครั้ง

ล่าสุด

(4) กตัตตกรรม คือ กรรมที่ไม่ได้ตั้งใจทำ ไม่มีเจตนา กรรมนี้มีผลเบามาก

และจะส่งผลถึงตัวผู้กระทำเป็นอันดับสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

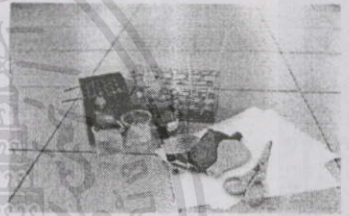
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมวอล์คแรลลี่	รู้เหตุ รู้ผล
จำนวนผู้เข้าร่วม	20-30 คน
อุปกรณ์	
กิจกรรมที่ 1	น้ำแข็งละลาย, น้ำ, ตะเกียงแอลกอฮอล์, บีกเกอร์, ที่กั้นลม แท่งแก้วคนสาร, หลอดทดลอง, ที่ตั้งหลอดทดลอง, ไม้ขีดไฟ
กิจกรรมที่ 2	กระดาษ, กรรไกร หรือคัทเตอร์
กิจกรรมที่ 3	ลูกโป่ง
กิจกรรมที่ 4	ใบไม้, น้ำ, แก้วน้ำ

วิธีดำเนินกิจกรรม

แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำกิจกรรม ตามความถนัดของแต่ละคน โดยจะต้องทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้น ภายในเวลา 20 นาที มีวิธีการดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 ละลาย
ละลายน้ำแข็ง 1 หลอดทดลอง โดยใช้อุปกรณ์ที่จัดเตรียมให้

กิจกรรมที่ 2 แปรรูป
นำกระดาษที่ได้พับนก 5 ตัว

กิจกรรมที่ 3 พองโต

เป่าลูกโป่ง 5 ลูก ให้แต่ละลูกมีเส้นรอบวงประมาณ 12 นิ้ว
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมที่ 4 ปืบคั้น

คั้นน้ำสีเขียวจากใบไม้ให้ได้ 1 แก้ว

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำใบบันทึกกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้ใบความรู้ประกอบการทำใบงาน

การประเมินผล

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำใบงานเรื่อง วิปากลัทธิ จำนวน 6 ข้อ

สื่อและอุปกรณ์การสอน

- ใบบันทึกผลกิจกรรม เรื่อง วิปากลัทธิ
- ใบความรู้ เรื่อง วิปากลัทธิ (โดยแบ่งแยกเป็นเรื่อง ๆ)
- ใบงาน เรื่อง วิปากลัทธิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบบันทึกผลกิจกรรม เรื่อง วิพากษ์ธา

1. ผลจากการทำกิจกรรมที่ 1 ละลาย คือ น้ำแข็ง กลายเป็น น้ำ
โดยเปลี่ยนพลังงาน.....กล..... เป็นพลังงานความร้อน.....
2. ผลจากการทำกิจกรรมที่ 2 แปรรูป คือ กระจดาช แปรรูปเป็นนกระดาช
โดยเปลี่ยนพลังงาน.....กล..... เป็นพลังงานกล.....
3. ผลจากการทำกิจกรรมที่ 3 พองโต คือ ลูกโป่ง(ไม่มีลม) เป็นลูกโป่ง(มีลม).....
โดยเปลี่ยนพลังงาน.....กล..... เป็นพลังงานลม.....
4. ผลจากการทำกิจกรรมที่ 4 บีบคั้น คือ ใบไม้ แปรรูปเป็นน้ำสีเขียว.....
โดยเปลี่ยนพลังงาน.....กล..... เป็นพลังงานน้ำ.....
5. จากกิจกรรมที่ท่านได้กระทำทั้ง 4 กิจกรรม ท่านสรุปได้ว่า
.....พลังงานมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อถูกแรงกระทำ.....
6. ให้จัดเรียงลำดับการทดลองดังต่อไปนี้ จากมากไปหาน้อย (แสดงความคิดเห็น)
 - 6.1 การใช้พลังงาน (แรง)
 1.
 2.
 3.
 4.
 - 6.2 ความสำคัญและหน้าที่ของพลังงาน
 1.
 2.
 3.
 4.
 - 6.3 ประโยชน์ของสิ่งที่แปรรูปได้
 1.
 2.
 3.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง วิปាកัสทธา

หมวดที่ 1

กรรมที่ให้ผลตามคราว เป็นกรรมที่มีอันดับก่อนหลัง ถ้าเป็นกรรมหนักก็ให้ผลก่อนกรรมเบาก็ให้ผลช้า แบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ

- (1) ทิฏฐธรรมเวทนิยกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพนี้
- (2) อุปัชชเวทนิยกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพหน้า
- (3) อัปราปรเวทนิยกรรม คือ กรรมที่อาจให้ผลเมื่อไรก็ได้ไม่มีความแน่นอน อาจให้ผลในภพนี้หรือภพหน้าก็ได้
- (4) อโหสิกรรม คือ กรรมที่ไม่ส่งผล เป็นกรรมที่สิ้นสุดอยู่ในตัวของมันเอง ดังเช่นพระอรหันต์ทำกรรมนั้นไม่มีส่งผลต่อไป

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง วิปាកัสทธา

หมวดที่ 2

กรรมที่ให้ผลตามกิจ เป็นกรรมที่ให้ผลตามหน้าที่ของกรรม มีอยู่ 4 อย่าง คือ

- (1) ชนกกรรม คือ กรรมที่ทำให้เกิดภพใหม่ หรือภาวะใหม่ขึ้นแก่บุคคล
- (2) อุปถัมภกรรม คือ กรรมที่มีหน้าที่คอยสนับสนุน ทั้งในทางที่ดีและทางที่ไม่ดี
- (3) อุปปีฬิกกรรม คือ กรรมที่คอยบีบคั้นให้ชนกกรรมนั้นอ่อนแรงลง
- (4) อุปฆาตกรรม คือ กรรมที่คอยตัดรอนชนกกรรมและตัดรอนอุปถัมภกรรมทั้งในทางที่ดีและทางที่ชั่ว

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง วิปាកัสทธา

หมวดที่ 3

กรรมหนักเบาตามลำดับ หมายถึง กรรมที่จะส่งผลก่อนหลังกันตามลำดับ กรรมหนักย่อมส่งผลก่อน กรรมเบาก็ส่งผลช้าออกไป แบ่งออกเป็น 4 อย่าง

- (1) ครุกรรม คือ กรรมหนัก หมายถึง อนันตริยกรรม (มาตุกรรม คือ ฆ่าแม่ ปิตุกรรม คือ ฆ่าพ่อ อรหันฆาต คือ ฆ่าพระอรหันต์ โลहितปบาท คือทำให้พระพุทธเจ้าตกพระโลหิต) กรรมนี้จะส่งผลถึงตัวผู้กระทำเป็นอันดับแรก
- (2) พหุลกรรม คือ กรรมที่ทำให้เป็นอาจิณ เป็นกรรมที่ทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ
- (3) อาลันนกรรมคือกรรมที่ทำเมื่อจวนจะดับในภพนี้หรือเป็นกรรมครั้งล่าสุด
- (4) กตัคตากรรม คือ กรรมที่ไม่ได้ตั้งใจทำ ไม่มีเจตนา กรรมนี้มีผลเบามาก และจะส่งผลถึงตัวผู้กระทำเป็นอันดับสุดท้าย

ใบงาน เรื่อง วิปាកส์ฐา (แนวคำตอบ)

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. การใช้พลังงานในการทำงานที่มากน้อยแตกต่างกัน หมายถึง กรรมในหมวดใด คืออะไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง

หมวดที่ 3 กรรมหนักเบาตามลำดับ หมายถึง กรรมที่จะส่งผลก่อนหลังกันตามลำดับ กรรมหนักย่อมส่งผลก่อน กรรมเบาถึงส่งผลช้าออกไป แบ่งออกเป็น 4 อย่าง

(1) ครุกรรม คือ กรรมหนัก หมายถึง อนันตริยกรรม (มาตกรรม คือฆ่าแม่ ปิตุกรรม คือฆ่าพ่อ อรหันฆาต คือฆ่าพระอรหันต์ โโลหิตปาบาท คือทำให้พระพุทธรูปเจ้าตากพระโลหิต) กรรมนี้จะส่งผลถึงตัวผู้กระทำเป็นอันดับแรก

(2) พหุลกรรม คือ กรรมที่ทำให้เป็นอาจิน เป็นกรรมที่ทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ

(3) อาลันนกรรมคือกรรมที่ทำเมื่อจวนจะดับในภพนี้หรือเป็นกรรมครั้งล่าสุด

(4) กตัตตกรรม คือ กรรมที่ไม่ตั้งใจทำ ไม่มีเจตนา กรรมนี้มีผลเบามาก และจะส่งผลถึงตัวผู้กระทำเป็นอันดับสุดท้าย

2. ความสำคัญและหน้าที่ที่แตกต่างกัน หมายถึง กรรมในหมวดใด คืออะไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง

หมวดที่ 2 กรรมที่ให้ผลตามกิจ เป็นกรรมที่ให้ผลตามหน้าที่ของกรรม มีอยู่ 4 อย่าง คือ

(1) ชนกกรรม คือ กรรมที่ทำให้เกิดภพใหม่ หรือภาวะใหม่ขึ้นแก่บุคคล

(2) อุปถัมภกรรม คือ กรรมที่มีหน้าที่คอยสนับสนุน ทั้งในทางที่ดีและทางที่ไม่ดี

(3) อุปปีฬิกกรรม คือ กรรมที่คอยบีบคั้นให้ชนกกรรมนั้นอ่อนแรงลง

(4) อุปมาตกรรม คือ กรรมที่คอยตัดรอนชนกกรรมและตัดรอนอุปถัมภกรรมทั้งในทางที่ดีและทางที่ชั่ว

3. ประโยชน์ที่ได้จากการแปรรูปลิงของมีความสำคัญแตกต่างกัน หมายถึง กรรมในหมวดใด คืออะไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง

หมวดที่ 1 กรรมที่ให้ผลตามคราว เป็นกรรมที่มีอันดับก่อนหลัง ถ้าเป็นกรรมหนักก็ให้ผลก่อน กรรมเบาจะให้ผลช้า แบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ

(1) ทิฏฐธรรมเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพนี้

(2) อุปัชชเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพหน้า

(3) อัปปรวเวทนียกรรม คือกรรมที่อาจให้ผลเมื่อไรก็ได้ไม่มีความแน่นอน
อาจให้ผลในภพนี้หรือภพหน้าก็ได้

(4) อโหสิกรรม คือ กรรมที่ไม่ส่งผล เป็นกรรมที่สิ้นสุดอยู่ในตัวของมันเอง

ดังเช่นพระอรหันต์ทำกรรมนั้นไม่มีส่งผลต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. กรรม หมายถึงการกระทำ.....

5. กรรมแบ่งออกเป็นกี่หมวด อะไรบ้าง

แบ่งออกเป็น 4 หมวด คือ

หมวดที่ 1 กรรมที่ให้ผลตามครราว

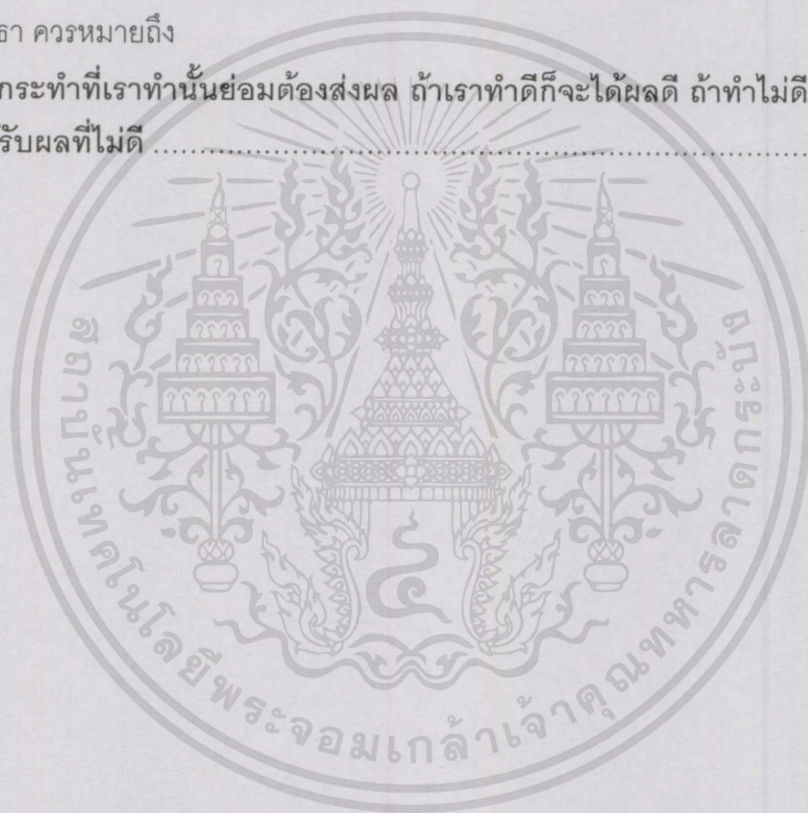
หมวดที่ 2 กรรมที่ให้ผลตามกิจ

หมวดที่ 3 กรรมหนักเบาตามลำดับ

6. วิปากัสถา ควรหมายถึง

.... การกระทำที่เราทำนั้นย่อมต้องส่งผล ถ้าเราทำดีก็จะได้ผลดี ถ้าทำไม่ดี

.... ก็ได้รับผลที่ไม่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดกิจกรรมวลีคแรลลี เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เรื่อง กัมมัฏฐกตาสัทธา

สาระสำคัญ ทุกคนมีกรรมเป็นของตน คนทำกรรมโดยชอบได้รับผลของกรรมนั้น จะรับผลแทนกันไม่ได้

จุดประสงค์

1. สามารถบอกความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านบุคลิกลักษณะ ทั้งภายนอกและภายในได้
2. สามารถวิเคราะห์ถึงเหตุผลที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันได้
3. สามารถบอกความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำว่ามีผลโดยตรงต่อผู้กระทำ
4. สามารถสรุปได้ว่าคนที่กระทำความดีไว้จะได้รับผลกรรมนั้น

เนื้อหา

1. บุญและบาป

บุญและบาปเป็นสิ่งคู่กัน บุญคือสิ่งที่เป็นคุณ บาปก็คือสิ่งที่เป็นโทษ ทั้งบุญและบาปมีวิบากกรรมตามสนองคุณและโทษตามกฎหมายแห่งกรรมเสมอ บุญหรือสิ่งที่เป็นคุณนั้น เกิดจากการทำบุญที่เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ 10 ได้แก่

1. ทานมัย การบริจาคสิ่งของหรือแรงงานเพื่อทำบุญทำทาน
2. ปัตติทานมัย การแผ่กุศลไปยังสัตว์อื่น
3. ปัตตานุโมทนามัย การอนุโมทนาสาธุยินดีกับคนที่ทำบุญ
4. สีลมัย การรักษาศีล
5. อปจายนมัย การอ่อนน้อมแก่ผู้ที่ควรอ่อนน้อม
6. เวชยารัจจมัย การช่วยขวนขวายออกแรงในกิจที่ชอบ
7. ภาวนามัย การสวดมนต์ภาวนา
8. ธัมมัสสวนมัย การสนทนาธรรม การฟังธรรม การศึกษาหาความรู้
9. ธัมมเทศนามัย การแสดงธรรม หรือสอบธรรม หรือสั่งสอนให้เกิดความรู้
10. ทิฏฐุชุกัมม ความเห็นที่เป็นสัมมาทิฏฐิขั้นสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากบุญกิริยาวัตถุ 10 แล้ว กุศลกรรมบถ 10 ก็เป็นกรรมฝ่ายบุญอันได้แก่ กายกรรม 3 คือ เว้นจากการฆ่าและการเบียดเบียนกัน ละเว้นจากการลักทรัพย์ ละเว้นจากการประพฤติผิดในกาม วชิกรรม 4 คือ ละเว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้า และมโนกรรม 3 คือ ไม่อยากได้ของผู้อื่น ไม่มีจิตคิดร้าย มีความเห็นชอบถูกต้องตามทำนองคลองธรรมสำหรับบาปเป็นสิ่งที่มิโทษ เกิดจากการทำชั่ว อันมีรากฐานมาจากอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ โมหะ) ได้แก่

1. อกุศลกรรมบถ 10 ได้แก่ การกระทำที่ตรงกันข้ามกับทางทำความดี 10 อย่างในกุศลกรรมบถ

- 1.1 การฆ่าและการเบียดเบียนกัน
- 1.2 การลักทรัพย์
- 1.3 การประพฤติผิดในกาม
- 1.4 การพูดเท็จ
- 1.5 การพูดส่อเสียด
- 1.6 การพูดคำหยาบ
- 1.7 การพูดเพื่อเจ้า
- 1.8 อยากได้ของผู้อื่น
- 1.9 มีจิตคิดร้าย
- 1.10 มีความเห็นไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม
2. อาฆาตวัตถุ 10 ได้แก่ เราอาฆาตเขาเพราะคิดว่า
 - 2.1 เขาได้ประทุติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่เรา
 - 2.2 เขากำลังประทุติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่เรา
 - 2.3 เขาจักประทุติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่เรา
 - 2.4 เขาได้ประทุติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่คนที่รักที่พอใจของเรา
 - 2.5 เขากำลังประทุติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่คนที่รักที่พอใจของเรา
 - 2.6 เขาจักประทุติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่คนที่รัก ที่พอใจของเรา
 - 2.7 เขาได้บำเพ็ญประโยชน์ แก่คนที่ไม่รักไม่เป็นที่พอใจของเรา
 - 2.8 เขากำลังบำเพ็ญประโยชน์แก่คนที่ไม่รักเป็นเป็นที่พอใจของเรา
 - 2.9 เขาจักบำเพ็ญประโยชน์แก่คนที่ไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่พอใจของเรา
 - 2.10 โกรธในฐานะที่ไม่สมควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ธรรมจริยาตามหลักศาสนา

ธรรมจริยาเป็นหลักการประพฤติในการดำเนินชีวิตตามแนวทางของพุทธศาสนา ซึ่งมีหลักธรรมวางไว้เป็นแนวทางแห่งความประพฤติของพุทธศาสนิกชน

พระราชวรมุนีได้ให้ความหมายของธรรมจริยาว่า เป็นความประพฤติธรรม ธรรมจริยาเป็นคำสมาส ระหว่างคำว่า "ธรรม" กับ "จริยา" คำว่า "ธรรม" แปลว่า คุณความดี ความชอบ เป็นคำสั่งสอนในพุทธศาสนา ส่วนคำว่า "จริยา" แปลว่า กิริยาที่ควรประพฤติปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งสอนในพระพุทศาสนา

ระดับธรรมจริยาในการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป (กุศลกรรมบถ)
กุศลกรรมบถ 10 ได้แก่

1. เว้นจากการฆ่าและการเบียดเบียนกัน
2. ละเว้นจากการลักทรัพย์
3. ละเว้นจากการประทุษร้ายในกาม
4. ละเว้นจากการพูดเท็จ
5. ละเว้นจากการพูดส่อเสียด
6. ละเว้นจากการพูดคำหยาบ
7. ละเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ
8. ไม่อยากได้ของผู้อื่น
9. ไม่มีจิตคิดร้าย
10. มีความเห็นชอบถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมวอล์คแรลลี่ รู้เขา รู้เรา

จำนวนผู้เข้าร่วม 20-30 คน

อุปกรณ์

แบบสำรวจเพื่อนมนุษย์

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 10 – 12 คน แล้วแบ่งกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม
กลุ่มละ 5 – 6 คน
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำแบบสำรวจบุคลิกภาพและพฤติกรรม
ของเพื่อนมนุษย์ พร้อมทั้งให้เหตุผลที่ทำให้เกิดบุคลิกและ
พฤติกรรมเหล่านั้นประกอบกับใบความรู้ โดย
กลุ่มย่อยที่ 1 ใช้หลักธรรม เรื่อง กุศลกรรมบถ 10 และ
อกุศลกรรมบถ 10
กลุ่มย่อยที่ 2 ใช้หลักธรรม เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ 10 และ
อาฆาตวัตถุ 10
3. จากนั้นจึงมาร่วมอภิปรายกลุ่มใหญ่ โดยตอบคำถาม
ในใบงาน

การประเมินผล

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำใบงานเรื่อง กัมมัสกตาสัทธา จำนวน 6 ข้อ

สื่อและอุปกรณ์การสอน

- ใบความรู้ เรื่อง กุศลกรรมบถ 10 และ อกุศลกรรมบถ 10
- ใบความรู้ เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ 10 และ อาฆาตวัตถุ 10
- ใบงาน เรื่อง กัมมัสกตาสัทธา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสำรวจคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและความประพฤติ

คำชี้แจง ให้ท่านแสดงความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพและความประพฤติ อารมณ์ และสถานภาพทางสังคม ของเพื่อนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

คำสั่ง ดำรวจลักษณะของบุคคล โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง มี หรือ ไม่มี พร้อมทั้งบอกเหตุที่ทำให้เกิดคุณลักษณะเหล่านั้นลงในแบบสำรวจ

คุณลักษณะ	มี	ไม่มี	เหตุที่ทำให้เกิด
1. ผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง			
2. ผู้ที่มีร่างกายสมบูรณ์			
3. ผู้ที่มีผิวพรรณงาม			
4. ผู้ที่มีฟันสวย			
5. ผู้ที่ฉลาดมีสติปัญญาดี			
6. ผู้ที่เบี่ยงเบนจากการเป็นเพศของตน			
7. ผู้ที่มีความร่ำรวยในทรัพย์สินสมบัติ			
8. ผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี			
9. ผู้ที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น			
10. ผู้ที่มีคนเกรงใจ			
11. ผู้ที่เฝ้าถามผู้รู้ในเรื่องกุศลและอกุศล			
12. ผู้ที่มีจิตใจขึ้นบานเมื่อเห็นคนอื่นได้ดี			
13. ผู้ที่ไม่เยอหยิ่งทะนงตน เคารพต่อผู้ที่ควรเคารพ			
14. ผู้ที่มีความเป็นผู้นำ			
15. ผู้ที่มีจิตใจอ่อนโยน			
16. ผู้ที่นำความเดือดร้อนมาแก่ผู้อื่น			
17. ผู้ที่มีความอาฆาต อิจฉาริษยา			
18. ผู้ที่ไม่มีอำนาจในการสั่งการ			
19. ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง			
20. ผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตคู่			

ผู้มีากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง กัมมัฏกตาสัทธา

ทางแห่งการทำความดี กุศลกรรมบถ 10 ได้แก่

- (1) เว้นจากการฆ่าและการเบียดเบียนกัน
- (2) ละเว้นจากการลักทรัพย์
- (3) ละเว้นจากการประพฤติดีในกาม
- (4) ละเว้นจากการพูดเท็จ
- (5) ละเว้นจากการพูดส่อเสียด
- (6) ละเว้นจากการพูดคำหยาบ
- (7) ละเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ
- (8) ไม่อยากได้ของผู้อื่น
- (9) ไม่มีจิตคิดร้าย
- (10) มีความเห็นชอบถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง กัมมัฏกตาสัทธา

อกุศลกรรมบถ 10 ได้แก่ การกระทำที่ตรงกันข้ามกับทาง
ทำความดี 10 อย่างในกุศลกรรมบถ

- (1) การฆ่าและการเบียดเบียนกัน
- (2) การลักทรัพย์
- (3) การประพฤติดีในกาม
- (4) การพูดเท็จ
- (5) การพูดส่อเสียด
- (6) การพูดคำหยาบ
- (7) การพูดเพ้อเจ้อ
- (8) อยากได้ของผู้อื่น
- (9) มีจิตคิดร้าย
- (10) มีความเห็นไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง กัมมัฏกตาสูตร

บุญหรือสิ่งที่เป็นคุณนั้น เกิดจากการทำบุญที่เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ 10 ได้แก่

1. ทานมัย การบริจาคสิ่งของหรือแรงงานเพื่อทำบุญทำทาน
2. ปัตติทานมัย การแผ่กุศลไปยังสัตว์อื่น
3. ปัตตานุโมทนามัย การอนุโมทนาสาธุยินดีกับคนที่ทำบุญ
1. สีลมัย การรักษาศีล
2. อปจายนมัย การอ่อนน้อมแก่ผู้ที่ควรอ่อนน้อม
3. เวชยาวัจจมัย การช่วยขวนขวายออกแรงในกิจที่ชอบ
4. ภาวนามัย การสวดมนต์ภาวนา
5. ธรรมัสสวณมัย การสนทนาธรรม การฟังธรรม การศึกษาหาความรู้
6. ธรรมเทศนามัย การแสดงธรรม หรือสอบธรรม หรือสั่งสอนให้เกิดความรู้
7. ทิฏฐุชุกัมมัม ความเห็นที่เป็นสัมมาทิฏฐิขั้นสูง

ใบความรู้ที่ 4

เรื่อง กัมมัฏกตาสูตร

อาฆาตวัตถุ 10 ได้แก่ เราอาฆาตเขาเพราะคิดว่า

1. เขาได้ประพฤติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่เรา
2. เขากำลังประพฤติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่เรา
3. เขาจักประพฤติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่เรา
4. เขาได้ประพฤติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่คนที่รักที่พอใจของเรา
5. เขากำลังประพฤติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่คนที่รักที่พอใจของเรา
6. เขาจักประพฤติสิ่งที่เป็นความพินาศแก่คนที่รัก ที่พอใจของเรา
7. เขาได้บำเพ็ญประโยชน์ แก่คนที่ไม่รักไม่เป็นที่พอใจของเรา
8. เขากำลังบำเพ็ญประโยชน์แก่คนที่ไม่รักเป็นเป็นที่พอใจของเรา
9. เขาจักบำเพ็ญประโยชน์แก่คนที่ไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่พอใจของเรา
10. โกรธในฐานะที่ไม่สมควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบงาน เรื่อง กัมมัฏฐกตาสัทธา (แนวคำตอบ)
 งดตอบคำถามต่อไปนี้

1. หลักธรรมใดเป็นหลักธรรมที่ควรปฏิบัติ

..... กุศลกรรมบถ 10

..... บุญกิริยาวัตถุ 10

2. หลักธรรมใดเป็นหลักธรรมที่ไม่ควรปฏิบัติ

..... อกุศลกรรมบถ 10

..... อาฆาตวัตถุ 10

3. การกระทำที่ตรงข้ามกับทางทำความดี 10 อย่าง ในกุศลกรรมบถ 10 คือ

..... อกุศลกรรมบถ 10

4. จากทางแห่งการทำความดี คือ กุศลกรรมบถ 10 เราสามารถแบ่งเป็น

กายกรรม 3 คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์, เว้นจากการลักทรัพย์, เว้นจากการประทุษร้ายในกาม

วจีกรรม 4 คือ ... เว้นจากการพูดเท็จ, เว้นจากการพูดส่อเสียด, เว้นจากการพูดคำหยาบ,

เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

มโนกรรม 3 คือ ... ไม่อยากได้ของผู้อื่น, ไม่มีจิตคิดร้าย,

มีความเห็นชอบถูกต้องตามทำนองคลองธรรม.....

5. หลักธรรมที่ยึดถือปฏิบัติแล้วถือว่าเป็น "บุญ" คือ

..... บุญกิริยาวัตถุ 10

หลักธรรมที่ยึดถือปฏิบัติแล้วถือว่าเป็น "บาป" คือ

..... อาฆาตวัตถุ 10

6. จากหลักธรรม เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ 10, อาฆาตวัตถุ 10, กุศลกรรมบถ 10 และ อกุศลกรรมบถ 10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

เราสามารถให้ความหมายของ "กัมมัฏฐกตาสัทธา" หมายถึง

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

..... ทุกคนมีกรรมเป็นของตน คนทำกรรมใดย่อมได้รับผลของกรรมนั้น

จะรับผลแทนกันไม่ได้.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เรื่อง ตถาคตโพธิ์สัตถา

สาระสำคัญ เชื่อความตรัสรู้ของพระตถาคต คือเชื่อว่าพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้จริง ความตรัสรู้นั้นถูกต้อง พระธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เมื่อนำไปปฏิบัติ แล้วได้ผลจริง สิ่งที่ตรัสว่าดีปฏิบัติแล้วได้ผลดีจริง สิ่งที่ตรัสว่าชั่วปฏิบัติแล้วได้ผลชั่วจริง

จุดประสงค์

1. สามารถอธิบายความหมายของอริยสัจ 4 ได้
2. สามารถบอกความสัมพันธ์ของอริยสัจ 4 กับหลักการทางวิทยาศาสตร์ได้
3. สามารถวิเคราะห์เรื่องราวโดยใช้อริยสัจ 4 และหลักการทางวิทยาศาสตร์ได้
4. สามารถเข้าใจและตระหนักในความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าว่าเมื่อนำไปปฏิบัติแล้วได้ผลจริง

เนื้อหา

อริยสัจ 4 แปลว่า ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ถือเป็นแม่บทหรือหัวใจของพระพุทธศาสนาและเป็นหลักสำคัญในการแก้ปัญหาได้

1. ทุกข์ แปลว่า ความทุกข์ หรือสถานภาพที่ทนได้ยาก ได้แก่ปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ กล่าวให้ลึกลงไปอีกหมายถึงสภาวะของสิ่งทั้งหลายที่ตกอยู่ในกฎธรรมดาแห่งความไม่เที่ยง เป็นทุกข์เป็นอนัตตา ซึ่งประกอบด้วยภาวะบีบคั้น กดดัน ชัดแย้ง ชัดข้อง มีความบกพร่อง ไม่สมบูรณ์ในตัวเอง ขาดแก่นสารและความเที่ยงแท้ ไม่อาจให้ความพึงพอใจเต็มอิมแท้จริง พร้อมทั้งจะก่อปัญหา สร้างความทุกข์ขึ้นมาได้เสมอ ทั้งที่เกิดเป็นปัญหาขึ้นแล้ว และที่อาจเกิดเป็นปัญหาขึ้นมาเมื่อใดเมื่อหนึ่ง ในรูปใดรูปหนึ่ง แก่ผู้ที่ยึดติดถือมั่นไว้ด้วยอุปาทาน

2. ทุกขสมุทัย เรียกสั้น ๆ ว่า สมุทัย แปลว่า เหตุเกิดแห่งทุกข์ หรือสาเหตุให้ทุกข์เกิดขึ้น ได้แก่ ความอยากที่ยึดถือเอาตัวตนเป็นที่ตั้ง โดยอาการที่มีเราซึ่งจะเสพเสวย ที่จะได้จะเป็น จะไม่เป็น อย่างนั้น อย่างนี้ ทำให้ชีวิตถูกบีบคั้นด้วยความเร่งร้อน ร่ารอน กระวนกระวาย ความหวงแหน เกลียดชัง หวั่นกลัว หวาดระแวง ความเบื่อหน่าย หรือความคับข้องติดขัดในรูปใด

รูปหนึ่งอยู่ตลอดเวลา ไม่อาจปลดปล่อยโล่งเบา เป็นอิสระ สดชื่น เบิกบานได้อย่างบริสุทธิ์สิ้นเชิง
ไม่รู้จักความสุขที่เรียกว่าไร้ใฝ่ฝ้าและไม่อึดเฟ้อ

3. ทุกขนิโรธ เรียกสั้น ๆ ว่า นิโรธ แปลว่า ความดับทุกข์ ได้แก่ ภาวะที่เข้าถึง
เมื่อกำจัดอวิชชาสำรอกตัดมหาสิ้นแล้ว ไม่ถูกตัณหาย้อมใจหรือดูดลากไป ไม่ถูกบีบคั้นด้วย
ความรู้สึกกระวนกระวายความเบื่อหน่าย หรือความคับข้องติดขัดอย่างใด ๆ หลุดพ้นเป็นอิสระ
ประสบความสุขที่บริสุทธิ์ สงบปลดปล่อยโล่งเบา ผ่องใส เบิกบาน เรียกสั้น ๆ ว่า นิพพาน

4. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา เรียกสั้น ๆ ว่า มรรค แปลว่า ปฏิปทาที่นำไปสู่ความ
ดับทุกข์ หรือข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ อริยอัฏฐังคิกมรรค หรือทางประเสริฐมีองค์
ประกอบ 8 คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ
สัมมาวายามะ สัมมาสติ และ สัมมาสมาธิ ที่เรียกว่ามัชฌิมาปฏิปทา เพราะเป็นทางสายกลาง
ซึ่งดำเนินไปพอดีที่จะให้ถึงนิโรธ โดยไม่ติดข้องหรือเอียงไปหาที่สุดสองอย่าง คือ กามสุขัลลิกานุ
โยค (ความหมกมุ่นในกามสุข) และอัตตakilมณานโยค (การประกอบความลำบากแก่ตน
คือ บีบคั้นทรมานตนเองให้เดือดร้อน)

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

1. การกำหนดปัญหา การศึกษาในสิ่งต่าง ๆ จะเริ่มจากการกำหนดปัญหาหรือตั้งปัญหา
ไว้ล่วงหน้า เช่น สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม และเพราะเหตุใด ปัญหาที่ดีและ
เหมาะสม ได้แก่ ปัญหาที่ชัดเจน มีแนวทางในการตรวจสอบ และสามารถหาคำตอบได้รวดเร็ว

2. การตั้งสมมติฐาน เมื่อกำหนดปัญหาแล้ว แต่ยังไม่สามารถหาคำตอบได้แน่นอน จึง
ต้องมีการตั้งสมมติฐานขึ้น การนำข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสังเกต หรือนำข้อมูลจากการค้น
คว้าเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ มาคาดคะเนคำตอบที่คิดว่าน่าจะเป็นไปได้มากที่สุด

3. การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เป็นการนำเอาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและ
สมมติฐานมาศึกษาหาสาเหตุของปัญหา หรือเป็นการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง
ๆ มาประกอบกัน เพื่อจะได้นำไปวางแผนการตรวจสอบหรือวางแผนโครงการทดลองได้ดังต่อไป

4. การทดลอง เป็นการปฏิบัติการเพื่อหาคำตอบของปัญหา หรือเป็นการทดสอบสมมติ
ฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการทดลองที่ได้อาจจะก่อให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งสมมติฐาน
และการทดลองพิสูจน์สมมติฐานต่อไป

5. การสรุปผล เป็นการสรุปเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือกำเนิดขึ้นที่จะนำไปใช้อ้างอิงต่อไป
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมวอลต์แรลลี่ รู้จริง รู้แจ้ง

จำนวนผู้เข้าร่วม 20-30 คน

อุปกรณ์

ใบความรู้เรื่อง "เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล"

ใบงานวิเคราะห์ เรื่อง "เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล" ด้วยหลักอริยสัจ 4

ใบงานวิเคราะห์ เรื่อง "เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล" ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 10 – 12 คน แล้วแบ่งกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 – 6 คน
2. ให้แต่ละกลุ่มย่อยอ่าน เรื่อง "เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล"
3. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกัน วิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ประกอบกับใบความรู้ โดย
 - กลุ่มย่อยที่ 1 ให้หลักอริยสัจ 4
 - กลุ่มย่อยที่ 2 ให้หลักกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
4. จากนั้นให้แต่ละกลุ่มย่อยนำผลที่วิเคราะห์ได้มาสรุปแนวคิดของเหตุการณ์ ด้วย อริยสัจ 4 และแบบกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ข้อใดบ้างที่เหมือนกัน

การประเมินผล

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำใบงานเรื่อง ตถาคตโพธิสัทธา จำนวน 6 ข้อ

สื่อและอุปกรณ์การสอน

- ใบความรู้ เรื่อง ตถาคตโพธิสัทธา (อริยสัจ 4 และ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์)

- ใบงาน เรื่อง ตถาคตโพธิสัทธา

- ใบงานวิเคราะห์ เรื่อง "เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล" ด้วยหลักอริยสัจ 4

- ใบงานวิเคราะห์ เรื่อง "เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล" ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล”

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีต้นแอปเปิ้ลใหญ่อยู่ต้นหนึ่ง เด็กชายเล็ก ๆ คนหนึ่ง ชอบมาเล่นรอบ ๆ ต้นแอปเปิ้ลทุกวัน หนูน้อยจะปีนต้นไม้เล่น ปลิดลูกแอปเปิ้ลมากินและก๊ีบหลับใต้ต้นไม้ และต้นแอปเปิ้ลก็รักเด็กชายเช่นกัน

แต่เวลาผ่านไป เด็กน้อยโตขึ้นและไม่มาเล่นใต้ต้นแอปเปิ้ลทุกวันเหมือนก่อนแล้ว วันหนึ่งเด็กชายกลับมาพร้อมกับท่าทางหงอยเหงา

“มาเล่นด้วยกันเถอะ” ต้นแอปเปิ้ลชวนเด็กชาย

“ฉันไม่ใช่เด็กอีกต่อไปแล้ว ฉันไม่อยากเล่นรอบต้นไม้อีกแล้ว” เด็กชายตอบ

“ฉันอยากเล่นของเล่น แต่ไม่มีเงินซื้อมัน”

“เสียใจด้วย ฉันไม่มีเงิน...แต่เธอพอจะเก็บลูกแอปเปิ้ลของฉันไปขายได้นะ เธอจะได้มีเงิน”

ต้นแอปเปิ้ลกล่าว

เด็กชายดีใจมาก เก็บลูกแอปเปิ้ลจนหมดต้น

วันหนึ่ง ต้นแอปเปิ้ลตื่นตื่นที่เห็นเด็กชายกลับมา

“มาเล่นด้วยกันเถอะ” ต้นแอปเปิ้ลชวน

“ฉันไม่มีเวลาที่จะเล่นแล้ว ฉันต้องทำงานเพื่อครอบครัวของฉัน เราต้องการจะสร้างบ้าน เธอพอจะช่วยฉันได้ไหม?”

“เสียใจด้วย ฉันไม่มีบ้านจะให้เธอ...แต่เธอพอจะตัดกิ่งฉันไปสร้างบ้านของเธอได้นะ”

เด็กชายจึงตัดกิ่งแอปเปิ้ลหมด และจากไปอย่างมีความสุข

ต้นแอปเปิ้ลดีใจที่เห็นเด็กน้อยมีความสุข แต่เด็กชายก็ไม่ได้กลับมาอีกเลย ทั้งให้ต้นไม้ต้องเสียใจและเดียวดายเช่นเคย

วันหนึ่งในฤดูร้อน เด็กชายได้กลับมาอีก ต้นแอปเปิ้ลดีใจมาก

“มาเล่นกันเถอะ” ต้นแอปเปิ้ลชวน

“ฉันแก่มากจนเล่นไม่ไหวแล้ว ฉันอยากจะเล่นเรือเพื่อพักผ่อนในช่วงฤดูท้าย”

“มีเรือให้ฉันยืมบ้างไหม?”

“ใช้ลำต้นฉันสร้างเรือสิ เธอจะได้แล่นเรือไปไกลตามที่ต้องการ”

เด็กชายจึงตัดต้นไม้มาสร้างเรือ และเขาก็แล่นเรือจากไปไม่ได้กลับมาให้เห็นอีกนาน

ไม่ช้าก็หลายปีผ่านไปก็ เด็กชายก็กลับมาอย่างอึ้งอึ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“ฉันเสียใจด้วย เด็กน้อยของฉัน ฉันไม่มีอะไรเหลือจะให้เธออีกแล้ว ... แม้แต่ลำต้นให้ปีน

ก็ไม่มี” ต้นแอปเปิ้ล กล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"ฉันก็แก่เกินไปแล้วเหมือนกัน" เด็กชายตอบ

"สิ่งเดียวที่ฉันพอจะเหลือให้เธอได้คือ รากที่กำลังจะตายของฉันเท่านั้นเอง" ต้นไม้ร้องไห้

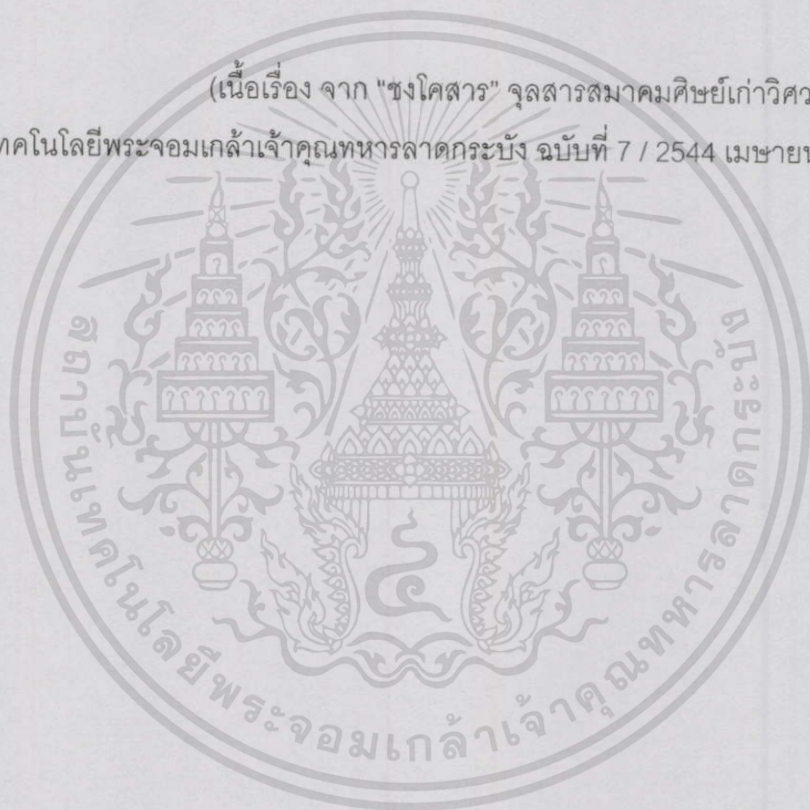
"ฉันไม่ต้องการอะไรมากหรอก นอกจากที่ซึ่งจะได้เอนกายพักผ่อน

ฉันเหนื่อยล้ามาหลายปีแล้ว" เด็กชายตอบ

"ดีเลย รากไม้ที่เหลือคือที่ ๆ ดีที่สุดจะเอนกาย นั่งลงและพักผ่อนเกิด"

เด็กชายนั่งลง ต้นแอปเปิ้ลดีใจมาก และยิ้มทั้งน้ำตา....

(เนื้อเรื่อง จาก "ขงโคธสาร" จุลสารสมาคมศิษย์เก่าวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ฉบับที่ 7 / 2544 เมษายน - มิถุนายน
2544)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบความรู้ที่ 1

อริยสัจ 4 แปลว่า ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ถือเป็นแม่บทหรือหัวใจของพระพุทธศาสนาและเป็นหลักสำคัญในการแก้ปัญหาได้

1. ทุกข์ แปลว่า ความทุกข์ หรือสถานภาพที่ทนได้ยาก ได้แก่ปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ กล่าวให้ลึกลงไปอีกหมายถึงสภาวะของสิ่งทั้งหลายที่ตกอยู่ในกฎธรรมดาแห่งความไม่เที่ยง เป็นทุกข์เป็นอนัตตา ซึ่งประกอบด้วยภาวะบีบคั้น กดดัน ชัดแย้ง ชัดข้อง มีความบกพร่อง ไม่สมบูรณ์ในตัวเอง ขาดแก่นสารและความเที่ยงแท้ ไม่อาจให้ความพึงพอใจเต็มอ้อมแท้จริง พร้อมทั้งจะก่อปัญหา สร้างความทุกข์ขึ้นมาได้เสมอ ทั้งที่เกิดเป็นปัญหาขึ้นแล้ว และที่อาจเกิดเป็นปัญหาขึ้นมาเมื่อใดเมื่อหนึ่ง ในรูปใดรูปหนึ่ง แก่ผู้ที่ยึดติดถือมั่นไว้ด้วยอุปาทาน

2. ทุกขสมุทัย เรียกสั้น ๆ ว่า สมุทัย แปลว่า เหตุเกิดแห่งทุกข์ หรือสาเหตุให้ทุกข์เกิดขึ้น ได้แก่ ความอยากที่ยึดถือเอาตัวตนเป็นที่ตั้ง โดยอาการที่มีเราซึ่งจะเสพเสวย ที่จะได้จะเป็น จะไม่เป็น อย่างนั้น อย่างนี้ ทำให้ชีวิตถูกบีบคั้นด้วยความเร่าร้อน รำรอน กระวนกระวาย ความหวงแหน เกลียขัดขิง หวังกลัว หวาดระแวง ความเบื่อน่าย หรือความคับข้องติดขัดในรูปใดรูปหนึ่งอยู่ตลอดเวลา ไม่อาจปลดปล่อยโล่งเบา เป็นอิสระ สดชื่น เบิกบานได้อย่างบริสุทธิ์สิ้นเชิง ไม่รู้จักความสุขที่เรียกว่าไร้ใฝ่ฝัวและไม่อึดเพื่อ

3. ทุกขนิโรธ เรียกสั้น ๆ ว่า นิโรธ แปลว่า ความดับทุกข์ ได้แก่ ภาวะที่เข้าถึงเมื่อกำจัดอวิชชาสารอกตณหาสิ้นแล้ว ไม่ถูกตัณหาย้อมใจหรือจูดลากไป ไม่ถูกบีบคั้นด้วยความรู้สึกกระวนกระวายความเบื่อน่าย หรือความคับข้องติดขัดอย่างใด ๆ หลุดพ้นเป็นอิสระ ประสบความสุขที่บริสุทธิ์ สงบปลอดโปร่งโล่งเบา ผ่องใส เบิกบาน เรียกสั้น ๆ ว่า นิพพาน

4. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา เรียกสั้น ๆ ว่า มรรค แปลว่า ปฏิปทาที่นำไปสู่ความดับทุกข์ หรือข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ อริยอัฏฐังคิกมรรค หรือทางประเสริฐมีองค์ประกอบ 8 คือ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และ สัมมาสมาธิ ที่เรียกว่ามัชฌิมาปฏิปทา เพราะเป็นทางสายกลาง ซึ่งดำเนินไปพอดีที่จะให้ถึงนิโรธ โดยไม่ติดข้องหรือเียงไปหาที่สุดสองอย่าง คือ กามสุขัลลิกานุโยค

(ความหมกมุ่นในกามสุข) และอัตตakilมณานุโยค (การประกอบความลำบากแก่ตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า คือ บีบคั้นทรมานตนเองให้เดือดร้อน)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบความรู้ที่ 2

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

1. การกำหนดปัญหา การศึกษาในสิ่งต่าง ๆ จะเริ่มจากการกำหนดปัญหาหรือตั้งปัญหาไว้ล่วงหน้า เช่น สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม และเพราะเหตุใด ปัญหาที่ดีและเหมาะสม ได้แก่ ปัญหาที่ชัดเจน มีแนวทางในการตรวจสอบ และสามารถหาคำตอบได้รวดเร็ว
2. การตั้งสมมติฐาน เมื่อกำหนดปัญหาแล้ว แต่ยังไม่สามารถหาคำตอบได้แน่นอน จึงต้องมีการตั้งสมมติฐานขึ้น การนำข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสังเกต หรือนำข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ มาคาดคะเนคำตอบที่คิดว่าน่าจะเป็นไปได้มากที่สุด
4. การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เป็นการนำเอาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและสมมติฐานมาศึกษาหาสาเหตุของปัญหา หรือเป็นการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาประกอบกัน เพื่อจะได้นำไปวางแผนการตรวจสอบหรือวางโครงการทดลองได้ดังต่อไป
4. การทดลอง เป็นการปฏิบัติการเพื่อหาคำตอบของปัญหา หรือเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการทดลองที่ได้อาจจะก่อให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งสมมติฐานและการทดลองพิสูจน์สมมติฐานต่อไป
5. การสรุปผล เป็นการสรุปเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือกำหนดที่จะนำไปใช้อ้างอิงต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบงาน เรื่อง ตถาคตโพธิสัทธา (แนวคำตอบ)

จงบอกเหตุการณ์จาก เรื่อง “เด็กชายกับต้นแอปเปิล ตามเหตุการณ์ต่อไปนี้ ด้วยอริยสัจ 4

1. เหตุการณ์ที่ 1 เมื่ออยู่ในวัยเด็ก

1. ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ (ทุกข์)อยากได้ของเล่น.....
2. ต้นเหตุแห่งการเกิดทุกข์ (สมุทัย)ไม่มีเงินซื้อ.....
3. หนทางแห่งความดับทุกข์ (นิโรธ)เงิน.....
4. ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ (มรรค) นำผลแอปเปิ้ลไปขาย.....

2. เหตุการณ์ที่ 2 เมื่ออยู่ในวัยทำงาน

1. ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ (ทุกข์)อยากได้บ้าน.....
2. ต้นเหตุแห่งการเกิดทุกข์ (สมุทัย)ไม่มีบ้าน.....
3. หนทางแห่งความดับทุกข์ (นิโรธ)ต้องการไม่ไปสร้างบ้าน.....
4. ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ (มรรค).....ตัดกิ่งก้านของต้นแอปเปิ้ลเพื่อไปสร้างบ้าน.....

3. เหตุการณ์ที่ 3 เมื่ออยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย

1. ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ (ทุกข์)อยากไปพักผ่อน.....
2. ต้นเหตุแห่งการเกิดทุกข์ (สมุทัย)ไม่มีเรือ.....
3. หนทางแห่งความดับทุกข์ (นิโรธ)ต้องการไม่เพื่อสร้างเรือ.....
4. ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ (มรรค).....ตัดลำต้นของต้นแอปเปิ้ลไปสร้างเรือ.....

4. เหตุการณ์ที่ 4 เมื่ออยู่ในวัยชรา

1. ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ (ทุกข์)ต้องการที่พักผ่อนในบั้นปลายของชีวิต.....
2. ต้นเหตุแห่งการเกิดทุกข์ (สมุทัย)ไม่มีที่พักผ่อน.....
3. หนทางแห่งความดับทุกข์ (นิโรธ)หาที่พักผ่อนที่ดี ๆ ลักที่.....
4. ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ (มรรค)นั่งลงข้างตอของต้นแอปเปิ้ล.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบงาน เรื่อง ตถาคตโพธิสัทธา (แนวคำตอบ)

จงบอกเหตุการณ์จาก เรื่อง "เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล ตามเหตุการณ์ต่อไปนี้
ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

1. เหตุการณ์ที่ 1 เมื่ออยู่ในวัยเด็ก

1. การกำหนดปัญหาอยากได้ของเล่น.....
2. การตั้งสมมติฐานถ้ามีเงินก็สามารถซื้อของเล่นได้.....
3. การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลส่วนใดของต้นแอปเปิ้ลที่ขายได้.....
4. การทดลองนำผลแอปเปิ้ลไปขาย.....
5. การสรุปผลได้เงินมาเพื่อซื้อของเล่น.....

2. เหตุการณ์ที่ 2 เมื่ออยู่ในวัยทำงาน

1. การกำหนดปัญหาอยากได้บ้าน.....
2. การตั้งสมมติฐานถ้ามีไม้ก็สามารถสร้างบ้านได้.....
3. การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลส่วนใดของต้นแอปเปิ้ลที่สามารถนำไปสร้างบ้านได้...
4. การทดลองนำกิ่งก้านของต้นแอปเปิ้ลไปสร้างบ้าน.....
5. การสรุปผลมีบ้านอยู่.....

3. เหตุการณ์ที่ 3 เมื่ออยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย

1. การกำหนดปัญหาอยากพักผ่อน.....
2. การตั้งสมมติฐานถ้ามีเรือก็สามารถไปพักผ่อนได้.....
3. การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลส่วนใดของต้นแอปเปิ้ลที่สามารถสร้างเรือได้.....
4. การทดลองนำลำต้นของต้นแอปเปิ้ลไปสร้างเรือ.....
5. การสรุปผลได้เรือเพื่อใช้เป็นพาหนะเพื่อไปพักผ่อน.....

4. เหตุการณ์ที่ 4 เมื่ออยู่ในวัยชรา

1. การกำหนดปัญหา ...ต้องการที่พักผ่อนในบั้นปลายของชีวิต...
2. การตั้งสมมติฐานถ้ามีที่ให้พักก็สามารถอยู่ได้อย่างสงบในบั้นปลายของชีวิต.....
3. การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลมีที่ไหนบ้างที่เราไปแล้วสบายใจ.....
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คิดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
4. การทดลองนั่งลงข้าง ๆ ต้นแอปเปิ้ลที่เหลือเพียงต่อไม้.....
5. การสรุปผลได้พักผ่อนตลอดไป.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มุมมองเหมือนของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์
หลักอริยสัจ 4 และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

5. อริยสัจ 4 กับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ข้อใดเหมือนกัน

อริยสัจ 4	กระบวนการทางวิทยาศาสตร์
ทุกข์	การกำหนดปัญหา
สมุทัย	การตั้งสมมติฐาน
นิโรธ	การสรุปผล
มรรค	การศึกษาค้นคว้า การรวบรวมข้อมูล และการทดลอง

6. จากการพิสูจน์ เรื่อง วิทยาศาสตร์คือเรื่องหนึ่งของพระพุทธศาสนา โดยการเปรียบเทียบหลักอริยสัจ 4

กับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ท่านคิดว่า ตถาคตโพธิ์สัตถา มีความหมายอย่างไร

.....เชื่อความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า.....

.....เชื่อในพระธรรมของพระพุทธเจ้า.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่

กิจกรรมใช้สำหรับเปลี่ยนฐานที่ 1

ชื่อกิจกรรม	ปริศนาธรรม
จำนวนผู้เข้าร่วม	10 - 20 คน / กลุ่ม
อุปกรณ์	ปริศนาธรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. หัวหน้ากลุ่มหรือตัวแทนกลุ่มเลือกของซึ่งใส่ปริศนาธรรมไว้
2. หัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่มอ่านปริศนาธรรมให้สมาชิกในกลุ่มฟัง แล้วช่วยกันตีความ
3. จากนั้นให้หาสิ่งของสิ่งนั้น แล้วเดินทางไปยังฐานต่อไป
4. กลุ่มที่มาถึงฐานก่อนและนำสิ่งของมาถูกต้องตามปริศนาธรรมจะได้รับรางวัล

ตัวอย่างปริศนาธรรม

1. นิพพานคือการคืนสู่ ตรีษฐ์คือคำสอนที่เหลือไว้ / จงหาสัญลักษณ์ที่ใช้แทนพระองค์
พระพุทธรูป
2. ตะกร้าสามใบ ใส่ความจริงเอาไว้มากมาย
พระไตรปิฎก
3. ตัดกิเลสด้วยพระธรรม คมเลิศล้ำด้วยความคิด แต่สิ่งนี้แม้เล็กเพียงน้อยนิดทั้งคม
และใช้ตัด
มีด
4. หอม 3 สิ่ง หนึ่งหอมด้วยกลิ่นธรรมชาติ สองหอมเมื่อมีควัน
สามหอมเมื่อมีแสง(สัญลักษณ์แห่งปัญญา)
ดอกไม้ ธูป เทียน
5. 3 คู่ ของกินที่มาเป็นคู่ ของใช้ที่ใช้เป็นคู่ และคนที่เกิดเดือนคนคู่
...(คำตอบตามอัธยาศัย)...

- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ดอกหนึ่งแทนความรุ่งเรือง ดอกหนึ่งแทนปัญญา ดอกหนึ่งแทนพระพุทธศาสนา
- ดอกหนึ่งแทนความรุ่งเรือง ดอกหนึ่งแทนปัญญา ดอกหนึ่งแทนพระพุทธศาสนา
- ดอกหนึ่งแทนพระพุทธศาสนา ดอกหนึ่งแทนปัญญา ดอกหนึ่งแทนความรุ่งเรือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่

กิจกรรมใช้สำหรับเปลี่ยนฐานที่ 2

ชื่อกิจกรรม	ปริศนาธรรม
จำนวนผู้เข้าร่วม	10 - 20 คน / กลุ่ม
อุปกรณ์	ปริศนาธรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. หัวหน้ากลุ่มหรือตัวแทนกลุ่มเลือกของซึ่งใส่ปริศนาธรรมไว้
2. หัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่มอ่านปริศนาธรรมให้สมาชิกในกลุ่มฟัง แล้วช่วยกันตีความ
3. จากนั้นให้หาสิ่งของสิ่งนั้น แล้วเดินทางไปยังฐานต่อไป
4. กลุ่มที่มาถึงฐานก่อนและนำสิ่งของมาถูกต้องตามปริศนาธรรมจะได้รับรางวัล

ตัวอย่างปริศนาธรรม

สิ่งธรรมชาติคือปริศนาธรรม จงค้นหา

1. แข็ง	2. เหลว
3. นุ่ม	4. หอม
5. สวย	6. สีเขียว
7. เหลือง	8. ร้อน
9. แดง	10. น้ำตาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่

กิจกรรมใช้สำหรับเปลี่ยนฐานที่ 3

ชื่อกิจกรรม	ปริศนาธรรม
จำนวนผู้เข้าร่วม	10 - 20 คน / กลุ่ม
อุปกรณ์	ปริศนาธรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. หัวหน้ากลุ่มหรือตัวแทนกลุ่มเลือกของซึ่งใส่ปริศนาธรรมไว้
2. หัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่มอ่านปริศนาธรรมให้สมาชิกในกลุ่มฟัง แล้วช่วยกันตีความ
3. จากนั้นให้หาสิ่งของสิ่งนั้น แล้วเดินทางไปยังฐานต่อไป
4. กลุ่มที่มาถึงฐานก่อนและนำสิ่งของมาถูกต้องตามปริศนาธรรมจะได้รับรางวัล

ตัวอย่างปริศนาธรรม

1. ใช้เขียนบนกระดานดำ
2. ใช้เขียนบนสมุด
3. เขียนเอาไว้แล้ว
4. ใช้ลบบนกระดานดำ
5. ใช้ลบบนสมุด
6. ยังไม่ได้เขียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม
เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง

1. เพื่อทดสอบความรู้เดิมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก มีจำนวน 24 ข้อ
3. การเลือกคำตอบ ให้เลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว
โดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับตัวเลือก ก, ข, ค, หรือ ง
ในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้
4. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ขีดเส้นตรงขนาบ ~~X~~
แล้วทำเครื่องหมาย X ใหม่ ลงในช่องที่ต้องการ
5. กำหนดให้คะแนนข้อที่ตอบถูกเป็น 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือ
ตอบมากกว่าหนึ่งในข้อเดียวกัน เป็น 0 คะแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม
เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา**

1. คำว่า "ศรัทธา" ที่พระพุทธศาสนิกชนพึงมีนั้นหมายความตรงกับข้อใด
 - ก. เชื่อในศีลของพระพุทธเจ้า
 - ข. เชื่อในพระธรรมของพระพุทธเจ้า
 - ค. เชื่อในพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
 - ง. เชื่อในพระนิพพานของพระพุทธเจ้า
2. คนที่มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาแล้วควรปฏิบัติตนอย่างไร จึงได้ชื่อว่าเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี
 - ก. ระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า
 - ข. ศึกษาพระธรรม
 - ค. สวดมนต์ ทำสมาธิภาวนา
 - ง. ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า
3. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
 - ก. การกระทำความดี จะต้องมึผลดีเกิดขึ้นในหมู่ผู้กระทำความดี
 - ข. วิถีชีวิตของคนเราจะสุขหรือทุกข์ ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติของตัวเราในปัจจุบัน
 - ค. ทำชั่วเล็ก ๆ น้อย ๆ สามารถลบล้างได้โดยการทำบุญให้มากขึ้น
 - ง. สิ่งดีหรือชั่วที่เกิดกับชีวิตของเรา เกิดจากสิ่งแวดล้อม
4. ข้อใดต่อไปนี้เป็น การเปรียบเทียบการใช้ศรัทธาและปัญญา นักเรียนควรนำไปใช้ อย่างไร จึงจะถูกต้องตามแนวพระพุทธ-ศาสนา
 - ก. ควรเชื่อบุคคลที่ตนเคารพ แล้วนำความรู้้นั้นมาปฏิบัติ
 - ข. ควรเชื่อบุคคลที่ตนเคารพ แล้วประเมินศึกษาด้วยตนเอง
 - ค. ควรเชื่อบุคคลที่ควรเคารพ แล้วนำความรู้้นั้นไปบอกต่อ
 - ง. ควรเชื่อบุคคลที่ควรเคารพ แล้วนำมาผสมผสานเป็นภูมิปัญญาของตน
5. "ศรัทธา" ในความหมายของพระพุทธศาสนาหมายถึงอะไร
 - ก. ความเชื่อด้วยปัญญา
 - ข. ความเชื่อในคำสอนของผู้รู้
 - ค. ความเชื่อในความบริสุทธิ์ของพระศาสดา
 - ง. ความเชื่อตามคำสอนที่สืบต่อกันมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ความเชื่อในคำสอนของผู้รู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. "กัมมัสัทธิตา" เป็นความเชื่อเรื่องใด

- ก. เชื่อในพระพุทธรูปเจ้า
- ข. เชื่อว่าทุกคนมีกรรมเป็นของตัวเอง
- ค. เชื่อว่าทำสิ่งใดได้สิ่งนั้นตอบแทน
- ง. เชื่อว่ามีกรรมกระทำ มีผลการกระทำ

7. ข้อใดไม่ถือเป็นอวิชชา

- ก. เจมส์กราบไหว้พระราหูในคืนที่เกิดปรากฏการณ์
- ข. แจ็คทำบุญให้กับคนทรงที่ทรมาณตนเองในงานเทศกาลกินเจ
- ค. จิลสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนทุกคืน
- ง. จอห์นทำบุญ ก่อนจะสอบเอนทรานซ์

8. "ผัสสะ" คือขั้นตอนใดของวงจรเกิดการกระทำ

- ก. เกิดการกระทำอย่างสมบูรณ์
- ข. ใช้ความนึกคิดสอดคล้องกับอารมณ์
- ค. มีความรู้สึกต่ออารมณ์
- ง. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปขันธ์และนามขันธ์

9. "นามรูป" สอดคล้องกับข้อใด

- ก. ความรู้สึก
- ข. การกระทบของอารมณ์
- ค. กายกับจิต
- ง. ความยึดมั่นถือมั่น

10. เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นทุกข์ ทำให้เกิดสิ่งใด

- ก. ขรามรณะ
- ข. ชาติ
- ค. ภพ
- ง. อวิชชา

11. คนที่เชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วมีจริง หมายความว่าตรงกับข้อใด

- ก. กัมมัสัทธิตา
- ข. วิปากัสัทธิตา
- ค. กัมมัตสกกตาสัทธิตา
- ง. ตถาคตตโพธิสัทธิตา

12. บุคคลใดมีความเชื่อถูกต้อง

- ก. จันทร์เหยียบมดตายเพราะมองไม่เห็นถือว่าไม่บาป
- ข. แจ่มบริจาคเงินช่วยเหลือผู้เดือดร้อนโดยไม่คิดว่าจะได้สิ่งตอบแทน
- ค. จี๊บเชื่อว่าฆ่าไก่ หรือฆ่าวัวก็บาปเท่ากัน
- ง. แจ้วรักษาดีลอย่างสม่าเสมอเพราะทำให้สบายใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. ถ้าอังคฺลีมาลฆ่าแม่ตัวเองให้ถึงแก่กรรม ถือว่าเป็นกรรมชนิดใด
- ก. คุรุกรรม
ข. พหุลกรรม
ค. อาลันนกรรม
ง. กตฺตดากรรม
14. พระอรหันต์ทำกรรมแล้ว แต่กรรมไม่ส่งผล ต่อไป เรียกว่าเป็นกรรมชนิดใด
- ก. ทิฏฐิธรรมเวทนียกรรม
ข. อุปฺชเวทนียกรรม
ค. อัปฺราเวทนียกรรม
ง. อโหสิกรรม
15. ข้อใดจัดเป็นกรรมที่ให้ผลตามกิจ
- ก. ชนกกรรม – คุรุกรรม
ข. อุปถัมภกรรม – อุปปีฬิกกรรม
ค. อุปฆาตกรรม – อโหสิกรรม
ง. อโหสิกรรม - อุปปีฬิกกรรม
16. "กัมมัสสกตาสาธา" มีความหมายตรงกับ ข้อใด
- ก. ลูกชายของดำพิการทางหู
ข. เสือช่วยเพื่อน ๆ ทำความสะอาดห้องเรียน
ค. โจรปล้นธนาคารถูกจับ
ง. พระธรรมเป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง
17. สิ่งที่ทำให้วิถีชีวิตแตกต่างกัน คือข้อใด
- ก. ชะตา และโชควาสนา
ข. กรรมและผลของกรรม
ค. ปัญญาและสมาธิ
ง. ความเชื่อ และสิ่งที่เคารพนับถือ
18. ผู้ที่มีสติปัญญาดี เนื่องมาจากข้อใด
- ก. ละเว้นจากการพูดเท็จ
ข. ไม่อยากได้ของผู้อื่น
ค. ละเว้นจากสิ่งของมีวิเศษ
ง. แม่กุศลไปยังสัตว์อื่น
19. ข้อใดกล่าวถึง กุศลกรรมบท 10 ถูกต้อง
- ก. กายกรรม 3 – เว้นจากการลักทรัพย์ ฆ่าสัตว์ ไม่คิดร้าย
ข. วจีกรรม 4 – เว้นจากการพูดเท็จ พูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้า ไม่อยากได้ของคนอื่น
ค. มโนกรรม 3 – เห็นชอบตามทำนอง ไม่เบียดเบียน ไม่ลักทรัพย์
ง. มโนกรรม 3 - ไม่อยากได้ ไม่คิดร้าย เห็นถูกตามทำนองคลองธรรม
20. ข้อใดคือหลักของพระพุทธศาสนา
- ก. มรรค 8
ข. ศีล 5
ค. อริยสัจ 4
ง. พระไตรปิฎก
21. ข้อใดสัมพันธ์กันมากที่สุด
- ก. ทกข์ – การตั้งสมมติฐาน
ข. การศึกษาค้นคว้า – สมุทัย
ค. การทดลอง, การศึกษาค้นคว้า – มรรค
ง. การกำหนดปัญหา – นิโรธ

22. ข้อใดคือความหมายของมรรค

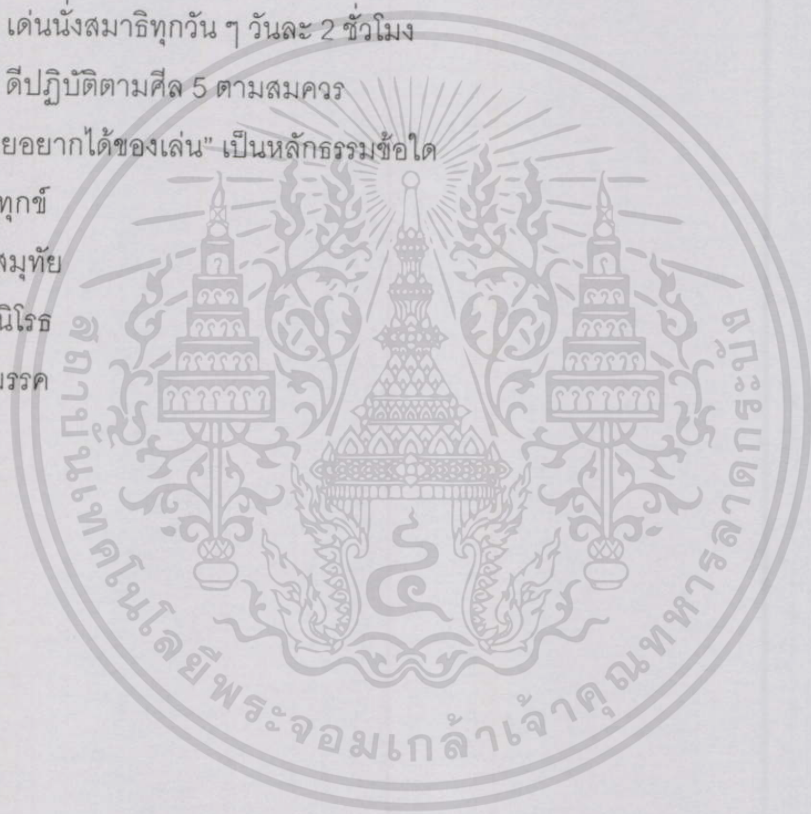
- ก. สภาพกดดัน ชัดแย้งของมนุษย์
- ข. เหตุที่ทำให้สดชื่น เบิกบาน บริสุทธิ์
- ค. หนทางสู่นิพพาน
- ง. เหตุแห่งความทุกข์

23. บุคคลใดเป็นผู้มี "ตถาคตโพธิสัทธา"

- ก. แดงบวชพระเพราะสามารถเข้าถึงพระนิพพาน
- ข. ดำกราบไหว้และบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้สมตามความปรารถนาของตน
- ค. เดินนั่งสมาธิทุกวัน ๆ วันละ 2 ชั่วโมง
- ง. ดีปฏิบัติตามศีล 5 ตามสมควร

24. "เด็กชายอยากได้ของเล่น" เป็นหลักกรรมข้อใด

- ก. ทุกข์
- ข. สมุทัย
- ค. นิโรธ
- ง. มรรค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม
เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

1. ข	2. ข	3. ก	4. ง
5. ก	6. ง	7. ค	8. ก
9. ค	10. ก	11. ข	12. ข
13. ก	14. ง	15. ข	16. ค
17. ข	18. ค	19. ง	20. ค
21. ค	22. ค	23. ง	24. ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

1. พระมหาดรรมชาติ

วัดโปรดเกศเชษฐาราม ต.ตลาด อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

2. พระมหาปิยะ อุตตมปัญญา

วัดโปรดเกศเชษฐาราม ต.ตลาด อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรม

1. อาจารย์เรณู ภูมิประดิษฐ์ (อาจารย์ 3 ระดับ 8)

สถานที่ทำงาน หมวดวิชาสังคมศึกษา (พระพุทธศาสนา)

โรงเรียนวัดทรงธรรม ต.ตลาด อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

2. อาจารย์จิตรา เมฆะ (อาจารย์ 2 ระดับ 7)

สถานที่ทำงาน หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)

โรงเรียนวัดทรงธรรม ต.ตลาด อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

3. อาจารย์สมส่วน ปิ่นทอง (อาจารย์ 2 ระดับ 7)

สถานที่ทำงาน อาจารย์ประจำวิชาสังคมศึกษา (พระพุทธศาสนา)

โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม ต.บางบ่อ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

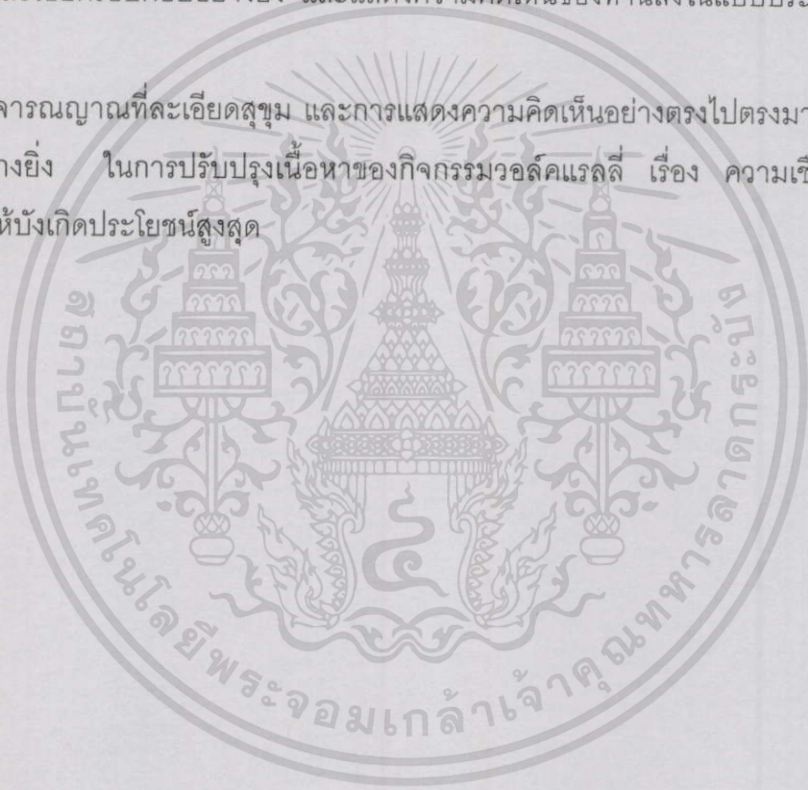
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินสื่อการสอนสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านเนื้อหา)

คำชี้แจง

การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อในการนำความรู้ตามหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการนำเสนอ จึงขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิโปรดพิจารณาเทคนิคของการนำเสนอสื่อนี้ด้วยความละเอียดรอบคอบอย่างยิ่ง และแสดงความคิดเห็นของท่านลงในแบบประเมินที่แนบมาพร้อมนี้

วิจารณ์งานที่ละเอียดถี่ถ้วน และการแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาของท่านจะมีคุณค่าอย่างยิ่ง ในการปรับปรุงเนื้อหาของกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินสื่อการสอน (ด้านเนื้อหา)
ชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
1. เนื้อหาและสื่อนำเสนอ					
- เนื้อหา มีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์
- ความถูกต้องของเนื้อหา
- ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา
- ความสอดคล้องของเนื้อหาแต่ละ กิจกรรม
2. ชุดกิจกรรมวอลต์แรลลี่					
- ความเหมาะสมกับเนื้อหา
- ความสอดคล้องกับเนื้อหา
3. เวลา					
- ความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหา
- ความเหมาะสมของเวลากับชุด กิจกรรม
- ความเหมาะสมของเวลาใน การร่วมกิจกรรมทั้งหมด

ความคิดเห็นอื่น ๆ

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารผู้ประเมินที่มีการนำไปใช้

(.....)

...../...../.....

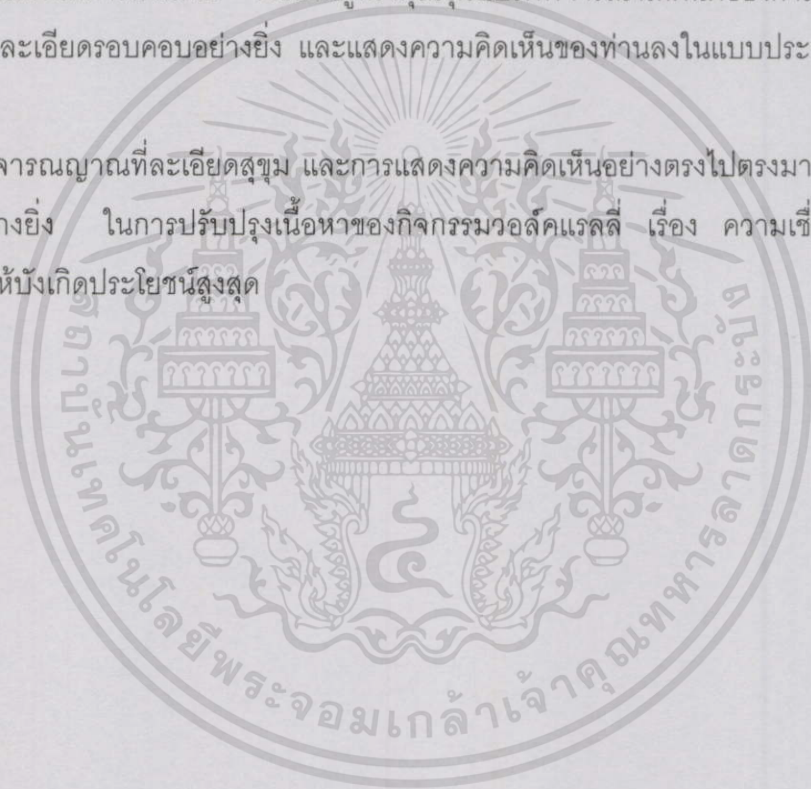
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินสื่อการสอนสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม)

คำชี้แจง

การฝึกอบรมด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อในการนำความรู้ตามหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการนำเสนอ จึงขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิโปรดพิจารณาเทคนิคของการนำเสนอสื่อนี้ด้วยความละเอียดรอบคอบอย่างยิ่ง และแสดงความคิดเห็นของท่านลงในแบบประเมินที่แนบมาพร้อมนี้

วิจารณ์ญาณที่ละเอียดถี่ถ้วน และการแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาของท่านจะมีคุณค่าอย่างยิ่ง ในการปรับปรุงเนื้อหาของกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินสื่อการสอน (ด้านกิจกรรม)
ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
1. เนื้อหาและสื่อนำเสนอ					
- ความเหมาะสมในการนำเข้าสู่เนื้อหา
- ความเหมาะสมในรูปแบบหรือวิธีการนำเสนอ
- ความสอดคล้องของเนื้อหาแต่ละกิจกรรม
2. ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่					
- ความเหมาะสมกับเนื้อหา
- ความสอดคล้องกับเนื้อหา
3. เวลา					
- ความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหา
- ความเหมาะสมของเวลากับชุดกิจกรรม
- ความเหมาะสมของเวลาในการร่วมกิจกรรมทั้งหมด

ความคิดเห็นอื่น ๆ

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(.....)

...../...../.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๑ 1 แสดงผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง
ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ด้านเนื้อหา) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน

เรื่องที่ประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	รวม	เฉลี่ย	ความหมาย
1. เนื้อหาและการนำเสนอ					
- เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	4	9	4.5	ดีมาก
- ความถูกต้องของเนื้อหา	4	4	8	4	ดี
- ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4	4	8	4	ดี
- ความสอดคล้องของเนื้อหาแต่ละกิจกรรม	4	4	8	4	ดี
รวม	17	16	33	16.5	
มีระดับค่าเฉลี่ย	4.25	4	8.25	4.12	ดี
2. ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่					
- ความเหมาะสมกับเนื้อหา	5	4	9	4.5	ดีมาก
- ความสอดคล้องกับเนื้อหา	4	4	8	4	ดี
รวม	9	8	17	8.5	
มีระดับค่าเฉลี่ย	4.5	4	8.5	4.25	ดี
3. เวลา					
- ความเหมาะสมของเวลา กับเนื้อหา	4	4	8	4	ดี
- ความเหมาะสมของเวลา กับชุดกิจกรรม	5	4	9	4.5	ดีมาก
- ความเหมาะสมของเวลา ในการร่วมกิจกรรม ทั้งหมด	4	4	8	4	ดี
รวม	13	12	25	12.5	
มีระดับค่าเฉลี่ย	4.33	4	8.33	4.16	ดี
รวมทั้งหมด	39	36	75	37.5	
จากทุกเรื่องที่ประเมิน มีระดับค่าเฉลี่ย รวม	4.33	4	8.33	4.16	ดี

ผลการประเมินเฉลี่ย จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 2 ท่าน โดยมีค่าเฉลี่ย \bar{X} อยู่ในระดับ 4.16

(ดี) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ในระดับ 0.47

ไม่่ากรณิใดท่งสััน อึกท่งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และด้ออ้งอึงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณิใดท่งสััน อึกท่งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และด้ออ้งอึงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2}}$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} \sum x &= 75 \\ \sum x^2 &= 627 \\ N &= 9 \end{aligned}$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{627 - 5625}{81}}$$

$$S.D. = 0.47$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๒ แสดงผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง
ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ด้านกิจกรรม) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

เรื่องที่ประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					
	1	2	3	รวม	เฉลี่ย	ความหมาย
1. เนื้อหาและการนำเสนอ						
- ความเหมาะสมในการนำเข้าสู่เนื้อหา	5	4	4	13	4.33	ดี
- ความเหมาะสมในรูปแบบหรือวิธีการ นำเสนอ	5	5	4	14	4.66	ดีมาก
- ความสอดคล้องของเนื้อหาแต่ละกิจกรรม	4	5	4	13	4.33	ดี
รวม	14	14	12	40	13.32	
มีระดับค่าเฉลี่ย	4.6	4.6	4	13.33	4.44	ดี
2. ชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่						
- ความเหมาะสมกับเนื้อหา	5	4	4	13	4.33	ดี
- ความสอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	4	13	4.33	ดี
รวม	9	9	8	26	8.66	
มีระดับค่าเฉลี่ย	4.5	4.5	4	13	4.33	ดี
3. เวลา						
- ความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหา	4	4	4	12	4	ดี
- ความเหมาะสมของเวลากับชุดกิจกรรม	4	4	4	12	4	ดี
- ความเหมาะสมของเวลาในการร่วม กิจกรรมทั้งหมด	4	4	4	12	4	ดี
รวม	12	12	12	24	12	
มีระดับค่าเฉลี่ย	4	4	4	8	4	ดี
รวมทั้งหมด	35	35	32	90	33.98	
จากทุกเรื่องที่ประเมิน มีระดับค่าเฉลี่ย	4.3	4.37	4	11.25	4.25	ดี
รวม	7					

ผลการประเมินเฉลี่ย จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน โดยมีค่าเฉลี่ย \bar{X} อยู่ในระดับ 4.25 (ดี) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ในระดับ 0.87 (ทั้งนี้ในการทดลองครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมสังเกตการทดลองด้วย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2}}$$

เมื่อ

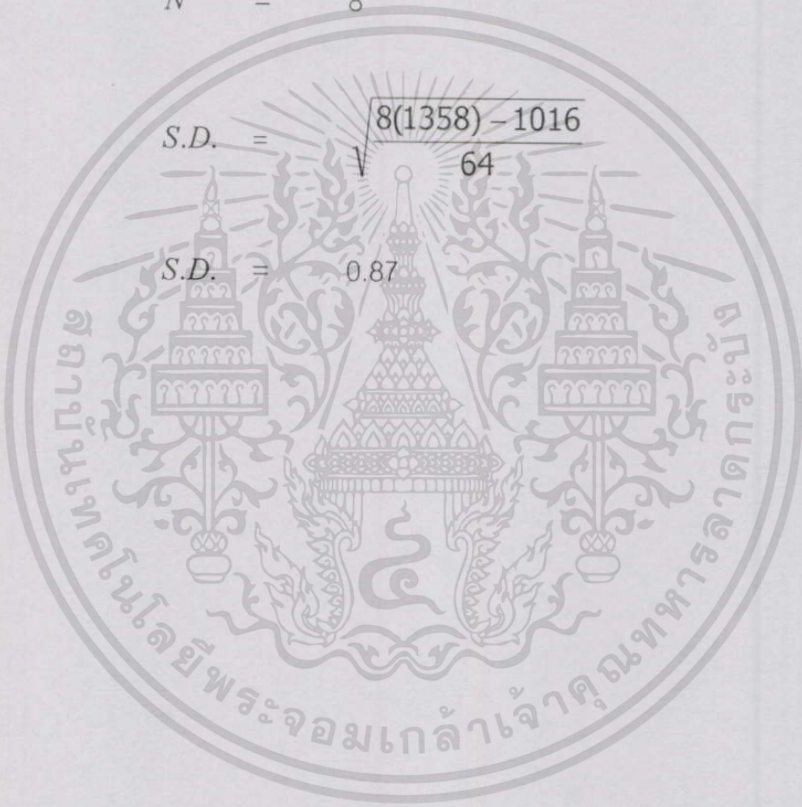
$$\sum x = 104$$

$$\sum x^2 = 1358$$

$$N = 8$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{8(1358) - 1016}{64}}$$

$$S.D. = 0.87$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ซ 1 แสดงค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาเป็นผู้ประเมิน

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเนื้อหา		รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2		
1.	+1	+1	2	1
2.	+1	+1	2	1
3.	+1	+1	2	1
4.	+1	+1	2	1
5.	+1	+1	2	1
6.	+1	+1	2	1
7.	+1	+1	2	1
8.	+1	+1	2	1
9.	+1	+1	2	1
10.	+1	+1	2	1
11.	+1	+1	2	1
12.	+1	+1	2	1
13.	+1	+1	2	1
14.	+1	+1	2	1
15.	+1	+1	2	1
16.	+1	+1	2	1
17.	+1	+1	2	1
18.	+1	+1	2	1
19.	+1	+1	2	1
20.	+1	+1	2	1
21.	+1	+1	2	1
22.	+1	+1	2	1
23.	+1	+1	2	1
24.	+1	+1	2	1

เอกสารนี้เป็นจากตารางแสดงผลค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เป็น 1 ทุกข้อ แสดงความแบบทดสอบ ค่า
ชุดนี้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ช 2 แสดงสัดส่วนของผู้ที่ตอบถูก (P) และสัดส่วนของผู้ที่ตอบผิด (Q) จากการ
ทำแบบทดสอบจำนวน 24 ข้อ ที่นำไปทดลองใช้ กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
จำนวน (N) 40 คน ที่เรียนบทเรียนเรื่องความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ศรัทธา 4)
มาแล้ว

ข้อที่	กลุ่มเก่ง	กลุ่มอ่อน	จำนวนผู้ตอบถูก	P=จำนวนผู้ตอบถูก/N	Q=1-P	PQ
1	12	5	17	0.43	0.58	0.24
2	14	7	21	0.53	0.48	0.25
3	11	5	16	0.40	0.60	0.24
4	17	10	27	0.68	0.33	0.22
5	15	1	16	0.40	0.60	0.24
6	15	11	26	0.65	0.35	0.23
7	16	10	26	0.65	0.35	0.23
8	14	9	23	0.58	0.43	0.24
9	19	11	30	0.75	0.25	0.19
10	18	11	29	0.73	0.28	0.20
11	18	14	32	0.80	0.20	0.16
12	17	9	26	0.65	0.35	0.23
13	15	11	26	0.65	0.35	0.23
14	16	10	26	0.63	0.38	0.23
15	15	11	26	0.65	0.35	0.23
16	16	9	25	0.63	0.38	0.23
17	13	6	19	0.48	0.53	0.25
18	17	12	29	0.73	0.28	0.20
19	16	11	27	0.68	0.33	0.22
20	17	13	30	0.75	0.25	0.19
21	17	3	20	0.50	0.50	0.25
22	18	3	21	0.53	0.48	0.25
23	16	9	25	0.63	0.38	0.23
24	15	9	24	0.65	0.35	0.23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๓ 3 แสดงค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) จากการทำแบบทดสอบ จำนวน 24 ข้อ ซึ่งนำไปทดลองใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 40 คน ที่เคยผ่านการเรียน เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (ศรัทธา 4) มาแล้ว

ข้อที่	กลุ่มเก่ง	กลุ่มอ่อน	จำนวนผู้ตอบถูก	$r=(R_u-R_l)/(N/2)$
1	12	5	17	0.35
2	14	7	21	0.35
3	11	5	16	0.30
4	17	10	27	0.35
5	15	1	16	0.70
6	15	11	26	0.20
7	16	10	26	0.30
8	14	9	23	0.25
9	19	11	30	0.40
10	18	11	29	0.35
11	18	14	32	0.20
12	17	9	26	0.40
13	15	11	26	0.20
14	16	10	26	0.30
15	15	11	26	0.20
16	16	9	25	0.35
17	13	6	19	0.35
18	17	12	29	0.25
19	16	11	27	0.25
20	17	13	30	0.20
21	17	3	20	0.70
22	18	3	21	0.75
23	16	9	25	0.35
24	15	9	24	0.30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยใส่สูตร KR - 20 ที่คำนวณโดยโปรแกรม SPSS ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ $rt = 0.738$

คนที่	ข้อ1	ข้อ2	ข้อ3	ข้อ4	ข้อ5	ข้อ6	ข้อ7	ข้อ8	ข้อ9	ข้อ10	ข้อ11	ข้อ12	ข้อ13	ข้อ14	ข้อ15	ข้อ16	ข้อ17	ข้อ18	ข้อ19	ข้อ20	ข้อ21	ข้อ22	ข้อ23	ข้อ24	รวม	กำลังสอง
1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	8	64
2	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	1	11	121
3	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	10	100
4	1	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	11	121
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	24	576
6	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	11	121
7	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	16	256
8	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	12	144
9	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	17	289
10	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	19	361
11	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	10	100
12	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	22	484
13	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	20	400
14	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	17	289
15	0	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	12	144
16	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20	400
17	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	21	441
18	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	20	400
19	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	15	225
20	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	100
21	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0	12	144
22	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	19	361

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หาค่าความเชื่อมั่น

$$r_{ii} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{\sigma^2} \right\}$$

เมื่อ r_{ii} = ค่าความเชื่อมั่น

$$k = 24$$

$$p = 15.28$$

$$q = 8.73$$

$$\sigma^2 = 17.85$$

$$\sigma^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2}$$

$$N = 40$$

$$\sum x^2 = 10047$$

$$(\sum x)^2 = 373321$$

$$\sigma^2 = \frac{40(10047) - 373321}{1600}$$

$$= \frac{28559}{1600}$$

$$= 17.85$$

$$r_{ii} = \frac{24}{23} \left\{ 1 - \frac{5.23}{17.85} \right\}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉะนั้นค่าความเชื่อมั่น คือ 0.74

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๕ แสดงการหาค่าประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ชั้นตอนที่ 1 โดยการนำแบบทดสอบไปใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน

คนที่	คะแนนใบงาน	คะแนนแบบทดสอบ (หลังฝึกอบรม)
1 (เก่ง)	22	18
2 (เก่ง)	22	17
3 (ปานกลาง)	18	14
4 (ปานกลาง)	18	12
5 (อ่อน)	14	10
6 (อ่อน)	14	7
รวม	$E_1 = 75.00$	$E_2 = 54.17$

เมื่อ $\sum X = 108$, $\sum F = 78$, $N = 6$, $A = 24$, $B = 24$

แทนค่าในสูตร

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

$$= \frac{108}{6} \times 100$$

$$= 75.00$$

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

$$= \frac{78}{6} \times 100$$

$$= 54.17$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ได้ค่า $E_1 = 75.00$ และ $E_2 = 54.17$
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ข 6 แสดงการหาค่าประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอลต์แคสซี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ชั้นตอนที่ 2 โดยการนำแบบทดสอบไปใช้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน

คนที่	คะแนนใบงาน	คะแนนแบบทดสอบ (หลังฝึกอบรม)
1 (เก่ง)	24	21
2 (เก่ง)	24	22
3 (เก่ง)	24	23
4 (เก่ง)	24	22
5 (ปานกลาง)	20	19
6 (ปานกลาง)	20	18
7 (ปานกลาง)	20	21
8 (ปานกลาง)	20	18
9 (อ่อน)	15	17
10 (อ่อน)	15	15
11 (อ่อน)	15	18
12 (อ่อน)	15	17
รวม	$E_1 = 81.94$	$E_2 = 80.20$

เมื่อ $\sum X = 236$, $\sum F = 231$, $N = 12$, $A = 24$, $B = 24$

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned}
 E_1 &= \frac{\sum X}{N} \times 100 & E_2 &= \frac{\sum F}{B} \times 100 \\
 &= \frac{236}{12} \times 100 & &= \frac{231}{24} \times 100 \\
 &= 81.94 & &= 80.20
 \end{aligned}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ได้ค่า $E_1 = 81.94$ และ $E_2 = 80.20$ จึงแจ้งเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๗ 7 แสดงการหาค่าประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่
เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา โดยการนำแบบทดสอบไปใช้กับผู้เข้ารับการ
ฝึกอบรมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน

คนที่	E ₁	E ₂	คนที่	E ₁	E ₂
1	22	21	21	18	20
2	22	17	22	17	19
3	23	23	23	22	21
4	22	22	24	21	17
5	21	23	25	22	23
6	21	19	26	22	24
7	20	23	27	21	24
8	19	22	28	20	19
9	20	21	29	19	24
10	19	19	30	20	21
11	22	21	31	20	23
12	21	20	32	18	22
13	22	22	33	19	17
14	20	21	34	18	23
15	22	20	35	20	21
16	21	19	36	18	21
17	23	20	37	20	24
18	22	19	38	18	23
19	23	20	39	20	19
20	22	22	40	19	22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๗ (ต่อ)

คนที่	E ₁	E ₂	คนที่	E ₁	E ₂
41	20	20	61	23	18
42	18	16	62	20	17
43	20	20	63	21	18
44	20	20	64	20	18
45	21	22	65	24	18
46	20	20	66	23	20
47	19	23	67	24	20
48	19	22	68	23	12
49	20	21	69	21	17
50	19	18	70	21	12
51	23	17	71	23	20
52	23	15	72	18	14
53	24	16	73	19	14
54	21	21	74	18	19
55	23	18	75	19	16
56	23	15	76	23	18
57	24	16	77	24	18
58	23	18	78	19	19
59	24	15	79	19	17
60	20	15	80	18	16
			รวม	1662	1551

เมื่อ $\Sigma X = 1662$, $\Sigma F = 1551$, $N = 80$, $A = 24$, $B = 24$

แทนค่าในสูตร

$$E_1 = \frac{\frac{\Sigma X}{N}}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\frac{\Sigma F}{N}}{B} \times 100$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$= 86.56$$

$$= 80.31$$

ได้ค่า $E_1 = 86.56$ และ $E_2 = 80.31$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมต่อ
ชุดกิจกรรมวอลต์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความรู้สึกของท่านมากที่สุด

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
ก. กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม					
1. รูปแบบของกิจกรรมน่าสนใจ		
2. กิจกรรมสอดคล้องกับ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา		
3. กิจกรรมทำให้ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมได้พัฒนาตนเองในด้านความคิด เกิดความคิดสร้างสรรค์		
4. สื่อและตัวอย่างประกอบสามารถอธิบายเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม		
5. ท่านสามารถเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่		
ข. การร่วมกิจกรรม					
6. ท่านได้รับความรู้และเข้าใจ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น		
7. ท่านสามารถเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาแบบเข้าใจง่าย และไม่เครียด		
8. ท่านได้เรียนรู้เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาอย่างเพลิดเพลินและสนุกสนาน		
9. ท่านได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนา กับสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของท่าน		
10. ท่านได้รับความรู้ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ในแง่มุมและมุมมองใหม่ ๆ		
11. ท่านรู้ถึงประโยชน์และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน		

ความคิดเห็นอื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ซ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เรื่องที่ประเมิน / ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
ก. กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม							
1. รูปแบบของกิจกรรมน่าสนใจ	7 (8.75)	49 (61.25)	23 (28.75)	1 (1.25)	0 (0.00)	3.77	0.61
2. กิจกรรมสอดคล้องกับ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา	18 (22.50)	50 (62.50)	10 (12.50)	2 (2.50)	0 (0.00)	4.05	0.67
3. กิจกรรมทำให้ผู้เข้ารับการฝึก อบรมได้พัฒนาตนเองในด้าน ความคิดเกิดความคิดสร้างสรรค์	27 (33.75)	41 (51.25)	12 (15.00)	0 (0)	0 (0.00)	4.19	0.67
4. สื่อและตัวอย่างประกอบสามารถ อธิบายเชื่อมโยง เนื้อหากับ เหตุการณ์ปัจจุบันได้อย่าง เหมาะสม	11 (13.75)	42 (52.50)	26 (32.50)	1 (1.25)	0 (0.00)	3.79	0.68
5. ท่านสามารถเรียนรู้ และมี ส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่	14 (17.50)	49 (61.25)	16 (20.00)	1 (1.25)	0 (0.00)	3.95	0.65
รวม	77 (19.25)	49 (61.25)	87 (21.75)	5 (1.25)	0 (0.00)	3.95	0.68

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๒ แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของผู้เข้ารับการศึกษาต่อชุดกิจกรรมวลีคแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ด้านการร่วมกิจกรรม

เรื่องที่ประเมิน / ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
๖. การร่วมกิจกรรม							
6. ท่านได้รับความรู้และเข้าใจ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา เพิ่มขึ้น	20 (25.00)	49 (61.25)	11 (13.75)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.11	.061
7. ท่านสามารถเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับ พุทธศาสนาแบบเข้าใจง่าย และไม่เครียด	28 (35.00)	36 (45.00)	16 (20.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.15	0.73
8. ท่านได้เรียนรู้เรื่อง ความเชื่อใน พุทธศาสนา อย่างเพลิดเพลิน และสนุกสนาน	30 (37.50)	32 (40.00)	18 (22.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.15	0.76
9. ท่านได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนา กับสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งมี ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของท่าน	18 (22.50)	42 (52.50)	20 (25.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.96	0.69
ท่านได้รับความรู้ เรื่อง ความเชื่อ ในพระพุทธศาสนา ในแง่มุมและ มุมมอง ใหม่ ๆ	19 (23.75)	41 (51.25)	18 (22.50)	2 (2.50)	0 (0.00)	3.96	0.75
10. ท่านรู้ถึงประโยชน์และสามารถนำ ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน	26 (32.50)	37 (46.25)	17 (21.25)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.11	0.72
รวม	141 (29.37)	237 (49.37)	100 (20.83)	2 (0.41)	0 (0.00)	4.07	0.72

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของผู้เข้ารับ
การฝึกอบรมต่อชุดกิจกรรมวอลต์คิแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

เรื่องที่ประเมิน / ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1. กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม	77 (19.25)	49 (61.25)	87 (21.75)	5 (1.25)	0 (0.00)	3.95	0.677
2. การร่วมกิจกรรม	141 (29.37)	237 (49.37)	100 (20.83)	2 (0.41)	0 (0.00)	4.07	0.716
รวม	218 (25.00)	468 (53.00)	187 (21.00)	14 (1.00)	0 (0.00)	4.00	1.000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๗ 4 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
หลังการฝึกอบรม ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1.	4.75
2.	4.53
3.	7.19
4.	6.87
5.	4.94
6.	6.71
7.	7.93
8.	9.78
9.	7.73
10.	7.07
11.	6.44

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรม
ด้วยชุดกิจกรรมวอล์คแรลลี่ เรื่อง ความเชื่อในพระพุทธศาสนาอยู่ระหว่าง 4.53 – 9.78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

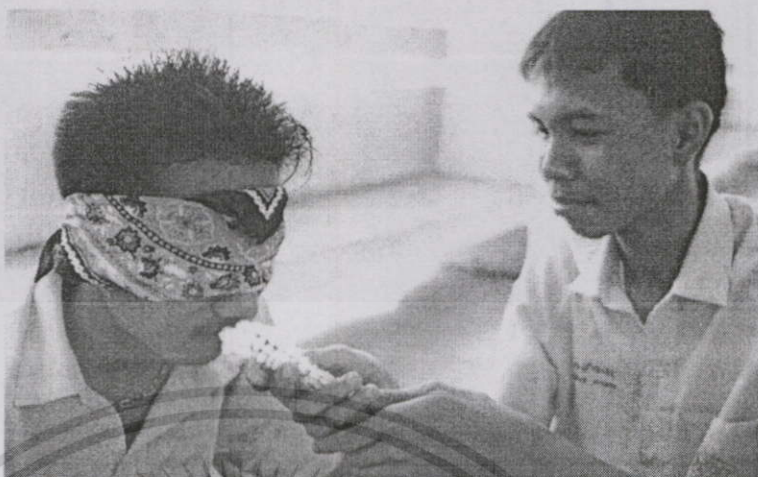

ภาคผนวก ฅ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ฅ 1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
สนุกกับการทำกิจกรรม
ฐานที่ 1

ภาพ ฅ 2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
สนุกกับการทำกิจกรรม
ฐานที่ 1

ภาพ ฅ 3 ระดมความคิดทำ
ใบงาน ฐานที่ 1

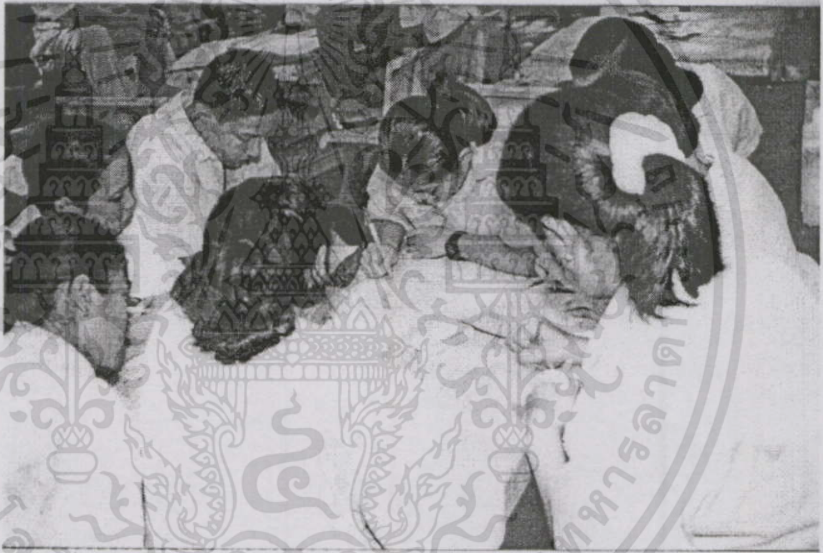
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีการดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีการดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ฅ 4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
สนุกกับการทำกิจกรรม
ฐานที่ 2

ภาพ ฅ 5 ๑ดบั้นที่กผลของ
กิจกรรม ฐานที่ 2

ภาพ ฅ 6 ผลงานจากการทำ
กิจกรรม ฐานที่ 2

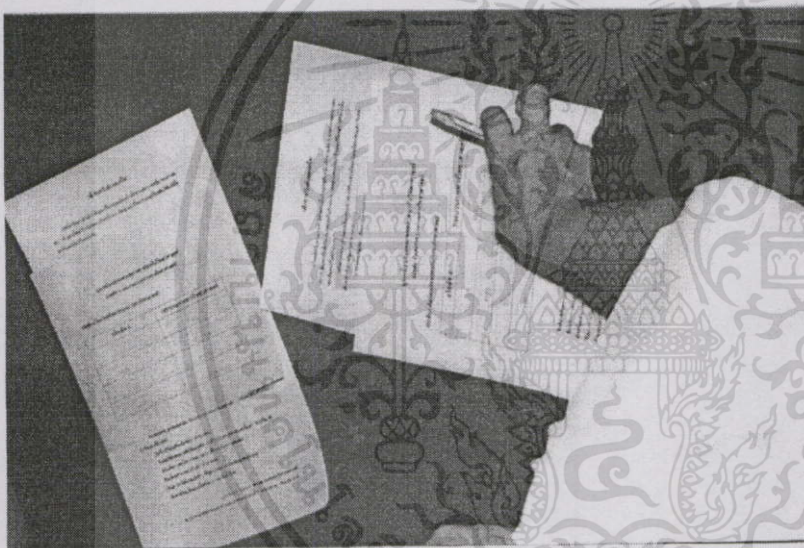

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ฅ 7 ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม
ระดมพลังสมอง
ทำกิจกรรมในฐานที่ 3

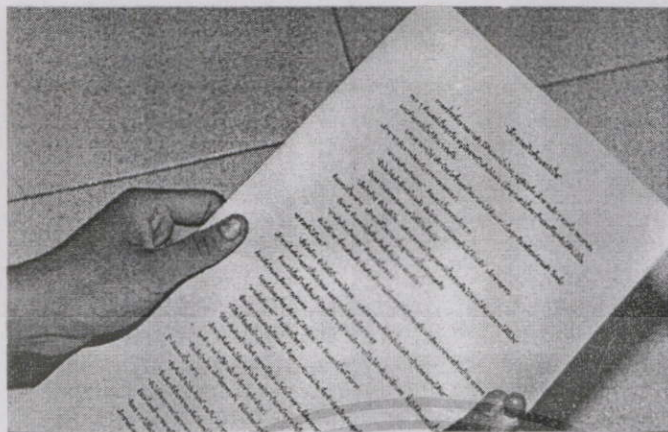
ภาพ ฅ 8 ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม
กำลังทำใบงาน
ฐานที่ 3

ภาพ ฅ 9 ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม
กำลังทำใบงาน
ฐานที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ฅ 10 ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมกำลังอ่านเรื่อง "เด็กชายกับต้นแอปเปิ้ล" ในฐานที่ 4

ภาพ ฅ 7 ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมกำลังทำใบงานในฐานที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ฅ 8 ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมกำลังทำแบบสอบถามความคิดเห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นายจามร เหล่าอิมจันทร์
วัน เดือน ปี เกิด	วันอาทิตย์ ที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2518
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 109 / 84 ซอยสุขสวัสดิ์ 66 ถนนสุขสวัสดิ์ ตำบลบางพึ่ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่ง	อาจารย์พิเศษ
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2539 สำเร็จการศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2544 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคนิคศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้